Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/1085

2024 6 17

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2024/1085

2024 m. kovo 13 d.

kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais dėl vertinimo metodikos, pagal kurią kompetentingos institucijos tikrina, ar įstaiga atitinka rinkos rizikos vidaus modelių naudojimo reikalavimus

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ([1]), ypač į jo 325az straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos b punktą ir trečią pastraipą,

kadangi:

(1) vidaus modelius rinkos rizikai nustatyti įstaigoms leidžiama naudoti tik jei jos atitinka Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus reikalavimus. Tuos reikalavimus įstaigos turėtų atitikti ne tik tuomet, kai kreipiasi dėl leidimo naudoti tuos vidaus modelius, bet ir tuomet, kai tuos modelius naudoja ir kai kreipiasi dėl leidimo tokius vidaus modelius iš esmės išplėsti arba pakeisti. Todėl reikėtų nustatyti, kad tikrindamos, ar įstaigos atitinka tuos reikalavimus, kiekvienam iš tų etapų kompetentingos institucijos taikytų tuos pačius kriterijus ir tą pačią vertinimo metodiką. Tačiau dėl veiksmingumo priežasčių ir siekiant sumažinti administracinę naštą neturėtų būti reikalaujama, kad vertindamos įstaigų, kurioms jau suteiktas leidimas taikyti tokius alternatyvius vidaus modelius, atitiktį reikalavimams kompetentingos institucijos iš naujo vertintų tokį leidimą. Užuot tai dariusios, jos tik turėtų įvertinti, ar laikomasi tų taisyklių, kurios yra svarbios atitinkamo vertinimo taikymo sričiai, ir kiekvienu atveju remtis ankstesnių vertinimų išvadomis;

(2) siekiant užtikrinti, kad įstaigos nuolat atitiktų Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti bendrą įstaigos įgyvendinamų sprendimų, sistemų ir metodų kokybę ir reikalauti juos nuolat tobulinti ir pritaikyti prie pasikeitusių aplinkybių;

(3) siekiant užtikrinti, kad skirtingų jurisdikcijų priežiūros praktika būtų suderinta ir palyginama, kompetentingų institucijų vertinimas, ar įstaigos atitinka Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus reikalavimus, turėtų būti atliekamas laikantis privalomų vertinimo metodų. Tačiau kompetentingos institucijos turėtų galėti atsižvelgti į įstaigos struktūros ir verslo modelio pobūdį, dydį ir sudėtingumą, alternatyvių vidaus modelių sudėtingumą, finansinių produktų, kuriuos tie modeliai apima, pobūdį, atitinkamos įstaigos pateiktos informacijos kokybę ir išteklius, kuriais jos disponuoja. Todėl kompetentingoms institucijoms, kai jos vertina, ar įstaiga atitinka Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus reikalavimus, reikėtų suteikti tam tikrą veiksmų laisvę, kad jos galėtų atlikti papildomus patikrinimus ir taikyti tinkamiausius metodus atitikčiai konkretiems reikalavimams patikrinti. Be to, siekiant sudaryti sąlygas kompetentingoms institucijoms atlikti tą vertinimą proporcingai ir atsižvelgiant į finansinių produktų, kuriuos galima naudoti vykdant prekybos veiklą, įvairovę, būtina nustatyti didėjančio sudėtingumo lygio finansinių produktų kategorijas, kuriomis kompetentingos institucijos turėtų grįsti savo vertinimą;

([1]) OL L 176, 2013 6 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.

(4) siekiant užtikrinti, kad alternatyvus vidaus modelis, įskaitant užsakomųjų paslaugų operacijas, būtų pakankamai gerai suprantamas įstaigos viduje, būtina nustatyti, kad, nepaisant bet kokio tam tikrų rizikos priemonių, IT sistemų ir rizikos valdymo sprendimų perdavimo, visas pagrindines užduotis, veiklą ar funkcijas, susijusias su vidaus modeliu, vykdytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies b punkte nurodytas rizikos kontrolės padalinys. Dėl tų pačių priežasčių tose taisyklėse taip pat turėtų būti reikalaujama, kad rizikos kontrolės padalinys įgyvendintų tinkamas bet kokio užsakomųjų paslaugų sprendimo kontrolės priemones ir atliktų kokybės bei patikimumo vertinimo testus, kad visais atvejais būtų prieinami išsamūs tų kontrolės priemonių ir testų rezultatai ir kad kompetentingos institucijos įvertintų visas iš trečiosios šalies pardavėjų gautas priemones ir IT sprendimus panašiai kaip ir tais atvejais, kai jie buvo visiškai parengti pagal vidaus procesus;

(5) vienas iš pagrindinių vaidmenų užtikrinant tinkamą alternatyvaus vidaus modelio veikimą tenka valdymo ir veiklos aspektams. Todėl taikant tikrinimo, ar įstaiga atitinka Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus reikalavimus, metodiką (toliau – vertinimo metodika), tie valdymo ir veiklos aspektai, įskaitant prekybos operacijų sąrašo struktūrą, vyresniosios vadovybės ir valdymo organo vaidmenį, rizikos kontrolės padalinį ir nepriklausomą paties alternatyvaus vidaus modelio peržiūrą, turėtų būti išsamiai įvertinti;

(6) su valdymo aspektais susijusia vertinimo metodika turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad tam tikros įstaigos, prašančios leidimo naudoti alternatyvų vidaus modelių metodą, jau gavo patvirtinimą, leidžiantį naudoti vidaus modelį apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti, prieš Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 iš dalies pakeičiant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/876 ([2]). Todėl būtina nustatyti tų aspektų, kurie nebuvo iš dalies pakeisti Reglamentu (ES) 2019/876, vertinimo taisykles, kurios būtų panašios į anksčiau nustatytas taisykles, ir nustatyti naujas taisykles, apimančias naujas tuo reglamentu nustatytas nuostatas, įskaitant Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnyje nustatytus prekybos operacijų sąrašo reikalavimus;

(7) kad kompetentingos institucijos galėtų įvertinti atitiktį alternatyvių vidaus modelių patikimumo vertinimo ir peržiūros reikalavimams, įstaigos modelio vidaus patikimumo vertinimą turėtų atlikti bent kartą per metus. Nors pradinis patikimumo vertinimas turėtų apimti visas metodikas, taikomas visame vidaus modelyje, reikėtų nustatyti, kad, atsižvelgiant į personalo ir išteklių ribotumą, per metinį patikimumo vertinimą daugiausia dėmesio skiriama bent pagrindinėms problemoms, aptiktoms atliekant ankstesnius vidaus patikimumo vertinimus ar ankstesnes vidaus audito peržiūras, ir bet kokiems alternatyvaus vidaus modelio pakeitimams ar į jį įtrauktoms naujoms metodikoms;

(8) prekybos veikla ir finansų rinkos nuolat ir greitai kinta. Kad kompetentingos institucijos galėtų atsižvelgti į tuos ypatumus vertindamos, ar įstaigos atitinka Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus reikalavimus, į vertinimo metodiką turėtų būti įtraukti kokybiniai ir procedūriniai standartai, susiję su įstaigos oficialiu naujų finansinių priemonių ir produktų patvirtinimu ir jų įtraukimu į prekybos sritį. Oficialios naujo produkto patvirtinimo politikos standartai yra būtini siekiant užtikrinti, kad naujų finansinių priemonių ir produktų, dėl kurių gali atsirasti papildomų rizikos veiksnių arba gali reikėti metodinių vidaus rizikos vertinimo modelių pakeitimų, įtraukimas būtų visiškai suderinamas su išsamia kontrole ir patikimumo vertinimu;

(9) duomenų kokybė ir rizikos vertinimo bei nuosavų lėšų reikalavimų rinkos rizikai padengti apskaičiavimo tikslumas labai priklauso nuo tuo tikslu naudojamų IT sistemų patikimumo. Be to, rizikos valdymo procesų ir nuosavų lėšų reikalavimų rinkos rizikai padengti apskaičiavimo tęstinumą bei nuoseklumą galima užtikrinti tik jeigu tokios IT sistemos yra saugios, apsaugotos ir patikimos, o IT infrastruktūra yra pakankamai tvirta. Todėl būtina, kad vertindamos rinkos rizikos vidaus modelius kompetentingos institucijos taip pat patikrintų įstaigos vidaus modeliams naudojamų IT sistemų patikimumą ir IT infrastruktūros tvirtumą;

([2]) 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/876, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 nuostatos, susijusios su sverto koeficientu, grynojo pastovaus finansavimo rodikliu, nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimais, sandorio šalies kredito rizika, rinkos rizika, pagrindinių sandorio šalių pozicijomis, kolektyvinio investavimo subjektų pozicijomis, didelėmis pozicijomis, ataskaitų teikimo ir informacijos atskleidimo reikalavimais, ir Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 150, 2019 6 7, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/876/oj).

(10) viena iš naujos rinkos rizikos sistemos, nustatytos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriuje, naujovių yra nuosavų lėšų reikalavimų nustatymas remiantis tikėtino trūkumo matais. Būtina užtikrinti, kad tų duomenų tikslumą įstaigos aktyviai stebėtų. Todėl tikslinga reikalauti, kad įstaigos atliktų tiesioginį savo tikėtino trūkumo matų grįžtamąjį patikrinimą pagal vidaus grįžtamojo patikrinimo programą, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnį. Kadangi rinkos dalyviai nusistovėjusios tikėtino trūkumo mato grįžtamojo patikrinimo metodikos dar neturi, konkrečios metodikos nurodyti taikyti nereikėtų: įstaigoms reikėtų leisti laisvai atsižvelgti į naujų metodų ir geriausios praktikos šioje srityje raidą, vadovaujantis to reglamento 325bi straipsnyje nustatytais kokybiniais reikalavimais;

(11) kad vidaus rizikos vertinimo modeliai yra visapusiškai įgyvendinami, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, gali būti laikoma tik tuomet, jei laikomasi visų reguliavimo reikalavimų. Be to, tam tikri Bazelio reformų elementai rinkos rizikos srityje buvo įgyvendinti Sąjungos teisėje deleguotaisiais aktais, *inter alia*, Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/2058 ([3]), Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/2059 ([4]), Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/2060 ([5]), Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2023/1577 ([6]), Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2023/1578 ([7]) ir Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2024/397 ([8]). Todėl vertindamos, ar įstaigos atitinka Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tuos deleguotuosius aktus. Siekiant užtikrinti, kad rinkos rizikos vidaus modelių atitiktis reikalavimams būtų išsamiai įvertinta, būtina nustatyti metodus, kuriuos naudodamos kompetentingos institucijos galėtų įvertinti įstaigos atitiktį tiek Reglamente (ES) Nr. 575/2013, tiek tuose deleguotuosiuose reglamentuose nustatytiems aspektams. Dėl tos priežasties kompetentingos institucijos turėtų išnagrinėti konkrečius dokumentus, kuriuos turi pateikti įstaigos;

([3]) 2022 m. vasario 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2058, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas 325bd straipsnio 7 dalyje nurodytais alternatyvaus vidaus modelių metodo likvidumo terminų techniniais reguliavimo standartais (OL L 276, 2022 10 26, p. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2058/oj).

([4]) 2022 m. birželio 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2059, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf ir 325bg straipsniuose nurodyti grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimų techniniai elementai (OL L 276, 2022 10 26, p. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2059/oj).

([5]) 2022 m. birželio 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2060, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 pagal jo 325be straipsnio 3 dalį papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi galimybės modeliuoti rizikos veiksnius pagal vidaus modelių metodą (IMA) vertinimo kriterijai ir to vertinimo dažnumas (OL L 276, 2022 10 26, p. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2060/oj).

([6]) 2023 m. balandžio 20 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1577, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, susijusiais su nuosavų lėšų reikalavimų rinkos rizikai padengti apskaičiavimu ne prekybos knygos pozicijoms, kurioms kyla užsienio valiutos kurso rizika arba biržos prekių kainos rizika, ir tų pozicijų traktavimu taikant reguliuojamojo grįžtamojo patikrinimo reikalavimus ir pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimą pagal alternatyvų vidaus modelių metodą (OL L 193, 2023 8 1, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1577/oj).

([7]) 2023 m. balandžio 20 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/1578, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi reikalavimai, taikomi vidaus metodikai ar išoriniams šaltiniams, kurie pagal įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelį naudojami įsipareigojimų neįvykdymo tikimybėms ir nuostoliams dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertinti (OL L 193, 2023 8 1, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1578/oj).

([8]) 2023 m. spalio 20 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/397, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimo techniniais reguliavimo standartais (OL L, 2024/397, 2024 1 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/397/oj).

(12) grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimai yra tvirtas vidaus rizikos valdymo modelio itin svarbios stebėsenos pagrindas. Todėl būtina nustatyti vertinimo taisykles, kad būtų galima atsižvelgti į tų patikrinimų rezultatus. Kiek tai susiję su grįžtamuoju patikrinimu, reikėtų užtikrinti, kad nukrypimai būtų kritiškai analizuojami siekiant nustatyti galimus modelio trūkumus ir kad įstaigos stebėtų, ar portfelių verčių pokyčius lemia modeliuojami ar nemodeliuojami rizikos veiksniai. Be to, atsižvelgdamos į pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimo rezultatus, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos taikomų kainodaros funkcijų tikslumą, nes tikslumas yra labai svarbus siekiant patikimai apskaičiuoti nuosavų lėšų reikalavimus;

(13) siekiant užtikrinti, kad Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnyje nustatyti reikalavimai būtų nuosekliai taikomi, tuos reikalavimus būtina papildomai patikslinti. Įstaigų atitiktis tiems reikalavimams turėtų būti vertinama remiantis pagrindinėmis rizikos veiksnių kategorijomis, nurodytomis Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 2 lentelėje. Todėl būtina nustatyti, kaip kompetentingos institucijos turi įvertinti, ar kiekvienos iš tų kategorijų bazinė rizika yra aprėpiama ir ar kreivių ir paviršių traktavimas vidaus rizikos vertinimo modelyje yra patikimas;

(14) finansų rinkos sparčiai kinta ir vystosi, todėl nepatikimi, netikslūs, neišsamūs ar pasenę duomenys lemia rizikos vertinimo ir nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo klaidas, taip pat ir rinkos rizikos modeliuose. Tokie klaidingi duomenys įstaigos rizikos valdymo procesuose taip pat gali lemti prastus valdymo sprendimus. Todėl siekiant užtikrinti duomenų patikimumą ir aukštą kokybę ir jų tinkamą naudojimą vidaus procesuose bei nuosavų lėšų apskaičiavimo procesuose, duomenų rinkimo ir saugojimo būdas ir tokio rinkimo ir saugojimo procedūros turėtų būti tinkamai dokumentuoti, įskaitant išsamų charakteristikų, kokybės patikrinimų, automatinių filtrų ir konkrečių dienos duomenų šaltinių aprašymą. Todėl kompetentingos institucijos, vertindamos rinkos rizikos vidaus modelius, ypatingą dėmesį turėtų skirti modeliavimo tikslais naudojamų duomenų kokybei ir patikimumui, taip pat procesams, taikomiems siekiant užtikrinti, kad tokia kokybė ir patikimumas būtų išlaikyti;

(15) kad būtų užtikrintas teisingas nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimas, kompetentingos institucijos, vertindamos bendrą duomenų kokybę, turėtų įvertinti, ar laiko eilutėms aproksimuoti įstaigos taikomas metodas yra patikimas. Todėl taikant vertinimo metodiką reikėtų patikrinti, ar laikomasi Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytų reikalavimų, kuriais reglamentuojamas pakaitinių rodiklių naudojimas. Atitinkamais atvejais toje vertinimo metodikoje nustatytos taisyklės turėtų skirtis priklausomai nuo to, ar laiko eilutės, kurioms naudojamas pakaitinis rodiklis, yra susijusios su rizikos veiksniu, kurio modeliavimo galimybės vertinimas yra teigiamas, ar su rizikos veiksniu, kurio modeliavimo galimybės vertinimas yra neigiamas;

(16) kiek tai susiję su įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modeliu, visų pirma Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bn, 325bo ir 325bp straipsniais, vertinimo metodika būtina užtikrinti, kad tų rizikos modelių rezultatai būtų tikslūs. Todėl vertinimo metodikoje nustatytos taisyklės turėtų apimti visus tų modelių rezultatams įtakos turinčius aspektus, įskaitant pozicijų, kurioms taikomi tie modeliai, apimtį, įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių ir nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčius, sisteminės rizikos veiksnių pasirinkimą emitentų įsipareigojimų neįvykdymui imituoti ir visas įstaigos padarytas modeliavimo prielaidas, įskaitant bet kokią kopulos prielaidą, padarytą imituojant kelių emitentų įsipareigojimų neįvykdymą;

(17) klimato kaitos ir platesnio pobūdžio aplinkosaugos problemų keliama rizika keičia finansų sektoriaus rizikos vaizdą ir tikėtina, kad tos problemos taps dar aktualesnės. Turint omenyje tų rizikos veiksnių svarbą, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar įstaigos į tuos rizikos veiksnius atsižvelgia savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programose, nurodytose Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies g punkte. Atsižvelgdamos į tas aplinkybes, įstaigos jau ėmėsi veiksmų į savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas siekdamos įtraukti aplinkos riziką. Tačiau siekiant užtikrinti, kad įstaigos turėtų pakankamai laiko visapusiškai atsižvelgti į tą riziką savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programose, vertinti, ar įstaigos laikosi visų reikalavimų, susijusių su klimato kaita ir platesniais su aplinka susijusiais aspektais, kompetentingos institucijos turėtų tik nuo 2025 m. sausio 1 d. Be to, atsižvelgiant į numatomo trūkumo tiesioginio grįžtamojo patikrinimo įgyvendinimo sudėtingumą, įstaigoms reikėtų suteikti papildomai laiko prieš kompetentingoms institucijoms pradedant vertinti jų atitiktį šioje srityje. Todėl susijusi vertinimo taikymo pradžios data turėtų būti 2026 m. sausio 1 d.;

(18) šis reglamentas grindžiamas Europos bankininkystės institucijos Komisijai pateiktais techninių reguliavimo standartų projektais;

(19) Europos bankininkystės institucija dėl techninių reguliavimo standartų projektų, kuriais pagrįstas šis reglamentas, surengė atviras viešas konsultacijas, išnagrinėjo galimas susijusias sąnaudas ir naudą ir paprašė Bankininkystės suinteresuotųjų subjektų grupės, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010 ([9]) 37 straipsnį, pateikti rekomendacijų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Vertinimo struktūra

1. Tikrindamos įstaigos atitiktį Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh, 325bi, 325bn, 325bo ir 325bp straipsniuose nustatytiems reikalavimams, kompetentingos institucijos įvertina:

a) valdymo aspektus pagal šio reglamento 2 skyrių;

b) aspektus, susijusius su vidaus rizikos vertinimo modeliu, naudojamu apskaičiuojant tikėtino trūkumo matą ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, pagal šio reglamento 3 skyrių;

c) aspektus, susijusius su įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modeliu, naudojamu apskaičiuojant papildomą nuosavų lėšų reikalavimą įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, pagal šio reglamento 4 skyrių.

Taikydamos pirmą pastraipą kompetentingos institucijos taiko su proporcingumu susijusius principus pagal 2 straipsnį, su dokumentų kokybe susijusius principus pagal 3 straipsnį ir su užsakomųjų paslaugų susitarimais susijusius principus pagal 4 straipsnį.

2. Kompetentinga institucija, kuri atlikdama vertinimą pagal šį reglamentą nustato reikšmingų vidaus rizikos vertinimo modelio trūkumų, susijusių su tam tikrų klasių produktais tam tikrame prekybos operacijų sąraše, arba negali patvirtinti, kad turima įrodymų, kad tas modelis pakankamai tiksliai įvertina tų klasių produktams būdingą riziką, gali imtis bet kurio iš šių veiksmų:

a) reikalauti, kad įstaiga iš to prekybos operacijų sąrašo pašalintų tų klasių produktus atitinkančias pozicijas;

b) atsisakyti suteikti leidimą to prekybos operacijų sąrašo nuosavų lėšų reikalavimus apskaičiuoti pagal vidaus modelio metodą.

3. Kompetentinga institucija, kuri padaro išvadą, kad produktų klasės tam tikrame prekybos operacijų sąraše yra registruojamos kompensaciniu principu kartu su kito grupės subjekto, kuriam Sąjungoje netaikomas aukščiausio lygio konsolidavimas, produktų klasėmis arba kad toks kompensacinis registravimas trukdo kompetentingai institucijai įvertinti, ar turima įrodymų, kad vidaus rizikos vertinimo modelis pakankamai tiksliai įvertina tų klasių produktams būdingą riziką, gali imtis bet kurio iš šių veiksmų:

([9]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj).

a) reikalauti, kad įstaiga iš to prekybos operacijų sąrašo pašalintų tų klasių produktus atitinkančias pozicijas;

b) atsisakyti suteikti leidimą to prekybos operacijų sąrašo nuosavų lėšų reikalavimus apskaičiuoti pagal vidaus modelio metodą.

4. Kai tam tikras produktų klases atitinkančių pozicijų rinkos rizika perkeliama kitam grupės subjektui, kuriam Sąjungoje netaikomas aukščiausio lygio konsolidavimas, ir kai tokio perkėlimo poveikis *de facto* panašus į kompensaciniu principu registruojamų pozicijų poveikį, kompetentinga institucija gali taikyti 3 dalį.

2 straipsnis

Proporcingumas. Produktų kategorijos ir modelio sudėtingumas

Kompetentingos institucijos šiame reglamente nustatytą vertinimo metodiką taiko proporcingai į vidaus modelį įtrauktos prekybos veiklos dydžiui ir sudėtingumui, remdamosi šių kategorijų finansinėmis priemonėmis didėjančia sudėtingumo tvarka:

a) paprastos priemonės be pasirinkimo sandorių;

b) priemonės, išskyrus nurodytąsias a punkte, neturinčios nuo vertės kitimo priklausomų elementų, susietos su viena pagrindine priemone, įskaitant indeksus, su nuolatine grąža ta pačia valiuta kaip ir pagrindinė priemonė;

c) priemonės, turinčios nuo vertės kitimo priklausomų elementų, priemonės, susietos su keliomis pagrindinėmis priemonėmis, priemonės, kurių grąža mokama kitomis valiutomis nei pagrindinės priemonės valiuta, ir bet kokios kitos a arba b punkte nurodytos priemonės.

3 straipsnis

Dokumentų kokybė ir galimybė atlikti jų auditą

Kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigos pateikti dokumentai, kuriais pagrindžiamas prašymas leisti naudoti vidaus modelį apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti, yra pakankamos kokybės ir pakankamai detalūs bei tikslūs, kad juos galėtų patikrinti kvalifikuotos trečiosios šalys.

Visų pirma kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) atitinkamus dokumentus patvirtino tinkamo lygio įstaigos vadovybė, turinti pakankamai su vidaus modeliais susijusių įgaliojimų, kuriuos delegavo valdymo organas;

b) įstaiga yra nustačiusi politiką, kuria užtikrinami aukštos kokybės vidaus dokumentų standartai, įskaitant vidinę atskaitomybę siekiant užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų išsamūs, nuoseklūs, tikslūs, atnaujinti, patvirtinti pagal a punktą ir saugūs;

c) b punkte nurodytoje politikoje nustatytuose dokumentuose nurodoma bent dokumento rūšis, autorius, peržiūrą atlikęs asmuo, įgaliojantysis pareigūnas, savininkas, parengimo ir patvirtinimo datos, versijos numeris ir pakeitimų sąrašas;

d) įstaiga tiksliai ir kruopščiai dokumentuoja politiką, procedūras ir metodikas, taikomas pagal šį reglamentą;

e) atitinkami dokumentai yra pakankamai detalūs, kad kvalifikuotos trečiosios šalys galėtu suprasti visus vidaus rizikos valdymo modelio aspektus.

4 straipsnis

Užsakomosios paslaugos

1. Kompetentingos institucijos patikrina, ar bet kokių įstaigos užduočių, veiklos ar funkcijų, susijusių su vidaus modelių kūrimu, įgyvendinimu ir patikimumo vertinimu, perdavimas nekliudo taikyti šiame reglamente nustatytos vertinimo metodikos.

2. Taikydamos 1 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) neperduodamos užduotys ir atsakomybė, priskirtos rizikos kontrolės padaliniui;

b) vyresnioji vadovybė ir valdymo organas aktyviai dalyvauja prižiūrint bet kokias įstaigos perduotas vykdyti užduotis ir iš trečiųjų šalių įsigyjant bet kokius IT rizikos valdymo priemonių sprendimus;

c) pati įstaiga turi pakankamai žinių apie visas perduotas užduotis, veiklą ar funkcijas ir apie visų iš trečiosios šalies gautų duomenų ir metodikų struktūrą ir gali patikrinti trečiosios šalies, kuriai ji perduoda savo užduotis, atlikto darbo kokybę ir to darbo rezultatus;

d) tokios užsakomosios paslaugos neriboja įstaigos galimybių ir netrukdo jai vykdyti vidaus audito ir nuolatinės trečiosioms šalims perduotų užduočių, veiklos ir funkcijų stebėsenos;

e) kompetentingoms institucijoms suteikiama visapusiška prieiga prie visos svarbios informacijos.

3. Kompetentingos institucijos patikrina, ar trečiosios šalys, dalyvaujančios kuriant įstaigos naudojamas rinkos rizikos vertinimo metodikas, nedalyvauja įstaigai atliekant pirminį ar nuolatinį modelio vidaus patikimumo vertinimą.

4. Taikydamos 1, 2 ir 3 dalis kompetentingos institucijos peržiūri įstaigos ir trečiosios šalies užsakomųjų paslaugų susitarimą. Kai tinkama, kompetentingos institucijos taip pat gali:

a) apklausti bet kuriuos toliau nurodytus asmenis (arba reikalauti, kad jie pateiktų rašytinius pareiškimus):

   i) įstaigos darbuotojus ir vyresniąją vadovybę;

   ii) įstaigos valdymo organą;

   iii) trečiąją šalį, kuriai perduota užduotis, veikla ar funkcija;

b) peržiūrėti kitus svarbius įstaigos ar trečiosios šalies dokumentus.

2 skyrius

Kokybinių reikalavimų vertinimas

5 straipsnis

Kokybinių reikalavimų vertinimo apžvalga

Vertindamos įstaigos atitiktį Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnyje nustatytiems kokybiniams reikalavimams, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įstaiga turi aiškią organizacinę rinkos rizikos modelio valdymo struktūrą, įskaitant aiškiai apibrėžtus, skaidrius ir tinkamus atsakomybės ryšius;

b) patikrina, ar įstaigos sprendimų dėl visų rinkos rizikos vidaus modelių aspektų priėmimo procesas yra aiškiai nustatytas įstaigos vidaus dokumentuose;

c) pagal 6 straipsnį patikrina:

   i) vyresniosios vadovybės ir valdymo organo sudėties tinkamumą;

   ii) vyresniosios vadovybės ir valdymo organo vaidmenį;

d) pagal 7 straipsnį patikrina, ar prekybos operacijų sąrašo, kurio patvirtinimo procesas šiuo metu vyksta arba dėl kurio įstaiga jau gavo patvirtinimą, struktūra yra tinkama;

e) pagal 8 straipsnį įvertina su rizikos kontrolės padaliniu susijusį įstaigos vidaus valdymą ir priežiūrą;

f) pagal 9 straipsnį įvertina, ar vidaus politika yra tinkama naujiems produktams įtraukti;

g) pagal 10 straipsnį patikrina, ar vidaus modelis yra nepriklausomai peržiūrimas;

h) įvertina:

i) vidaus patikimumo vertinimo proceso ir jo rezultatų tinkamumą pagal 11 straipsnį;

ii) patikimumo vertinimo apimtį ir jo išsamumą pagal 12 straipsnį;

i) įvertina reguliarių vidaus ataskaitų tinkamumą pagal 13 straipsnį;

j) įvertina:

i) pozicijų ribų tinkamumą pagal 14 straipsnį;

ii) tų ribų atnaujinimo proceso tinkamumą pagal 15 straipsnį;

iii) pažeidus tas ribas vykdomo proceso tinkamumą pagal 16 straipsnį;

k) įvertina:

i) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tinkamumą pagal 17 straipsnį;

ii) atvirkštinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų ir *ad hoc* testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų tinkamumą pagal 18 straipsnį;

l) pagal 19 straipsnį įvertina IT sistemų tinkamumą;

m) pagal 20 straipsnį patikrina, ar įrodyta, kad vidaus rizikos vertinimo modeliu, įskaitant bet kurį kainodaros modelį, pakankamai tiksliai įvertinama rizika, ir ar šis modelis nelabai skiriasi nuo vidaus rizikos valdymui įstaigos naudojamų modelių.

Taikydamos a punktą kompetentingos institucijos atsižvelgia į įstaigos pobūdį ir dydį ir jos veiklos mastą bei sudėtingumą.

6 straipsnis

Valdymo organo ir vyresniosios vadovybės sudėties ir vaidmens tinkamumo vertinimas

1. Vertindamos vyresniosios vadovybės ir valdymo organo sudėties ir vaidmens tinkamumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies c punkte, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įstaiga savo rizikos valdymo sistemos dokumentuose aprašo:

i) valdymo organo ir vyresniosios vadovybės sudėtį, vaidmenis ir atsakomybę;

ii) kiekvieno valdymo organo ir vyresniosios vadovybės nario vaidmenis ir atsakomybę;

b) patikrina, ar vyresniąją vadovybę sudaro nariai, atstovaujantys aukščiausiems hierarchiniams lygmenims, žemesniems nei valdymo organo lygmuo, ir ar apibrėžta jų atsakomybė už tinkamą rinkos rizikos vidaus modelio veikimą;

c) patikrina, ar bet kokios vidaus komitetų struktūros, kurią valdymo organas įsteigė tam, kad padėtų priimti sprendimus, sudėtis yra tinkama, kaip reikalaujama pagal 2 dalį;

d) patikrina, ar vyresniosios vadovybės vaidmuo yra tinkamas, kaip reikalaujama pagal 3 dalį;

e) patikrina, ar valdymo organo ir komitetų, sudarančių c punkte nurodytą vidaus komitetų struktūrą, vaidmuo yra tinkamas, kaip reikalaujama pagal 4 dalį.

Kai įstaigos valdymo organas deleguoja bet kurias savo užduotis vidaus komitetui, kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į tas deleguotas užduotis, atlieka pagal šį reglamentą reikalaujamus vertinimus valdymo organo paskirto vidaus komiteto lygmeniu.

2. Taikydamos 1 dalies pirmos pastraipos c punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) valdymo organas aiškiai nustatė kiekvieno vidaus komitetų struktūrai priklausančio komiteto įgaliojimus, hierarchiją, atskaitomybės ryšius, nuolatinius narius, posėdžių dažnumą ir atsakomybės lygius;

b) vidaus komitetų struktūroje yra komitetas, kuris vertina bet kokį naują produktą, siūlo tuos produktus vyresniajai vadovybei patvirtinti ir stebi tuos produktus, ir ar tokiame komitete atstovaujama rizikos kontrolės padaliniui ir bet kuriai kitai įstaigos funkcijai, kurią veikia naujų produktų įtraukimas;

c) vidaus komitetų struktūros valdymo tvarka suteikia galimybę veiksmingai ir laiku kontroliuoti visas vidaus pozicijų ribas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies b punkte;

d) vidaus komitetų struktūros valdymo tvarka užtikrina aktyvų valdymo organo dalyvavimą rizikos kontrolės procese, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies c punktą;

e) vidaus dokumentuose įstaiga registravo visus a punkte nurodytus aspektus.

3. Taikydamos 1 dalies pirmos pastraipos d punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaigos vyresnioji vadovybė imasi tinkamų taisomųjų veiksmų, kai vidaus rizikos vertinimo modelio ar įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelio trūkumus nustato bet kuris iš toliau nurodytų subjektų:

   i) rizikos kontrolės padalinys;

   ii) kvalifikuotos šalys, kurioms pavesta užduotis įvertinti vidaus modelio patikimumą (patikimumo vertinimo funkcija);

   iii) vidaus audito funkciją atliekantis asmuo;

   iv) bet kokią kitą įstaigos kontrolės funkciją atliekantis asmuo;

b) įstaigos vyresnioji vadovybė informuojama apie vidaus audito, rizikos kontrolės padalinio, patikimumo vertinimo funkciją atliekančių asmenų rekomendacijas, susijusias su vidaus rizikos valdymo modeliu ir įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modeliu, ir imasi tolesnių veiksmų;

c) įstaigos vyresnioji vadovybė gali užtikrinti bendrą įstaigos pozicijų, įtrauktų į vidaus rizikos vertinimo modelį ar įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelį, kokybę.

4. Taikydamos 1 dalies pirmos pastraipos e punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar valdymo organas:

a) remdamasis rizikos kontrolės padalinio pasiūlymu patvirtina visą atitinkamą politiką ir procedūras, susijusias su vidaus modelio įgyvendinimu, įskaitant tinkamą organizacinę struktūrą, kad būtų užtikrintas visapusiškas vidaus modelio įgyvendinimas;

b) remdamasis rizikos kontrolės padalinio pasiūlymu ir deramai atsižvelgęs į patikimumo vertinimo proceso išvadas ir rekomendacijas, patvirtina vidaus modelyje taikomas rinkos rizikos vertinimo metodikas;

c) remdamasis rizikos kontrolės padalinio vertinimu ir deramai atsižvelgęs į patikimumo vertinimo proceso išvadas ir rekomendacijas, patvirtina bet kokius naujus produktus;

d) remdamasis rizikos kontrolės padalinio pasiūlymu patvirtina ir atnaujina vidaus pozicijų ribas;

e) remdamasis rizikos kontrolės padalinio pasiūlymu, kuriuo nustatomas ir įvertinamas priimtinas rizikos lygis, patvirtina priimtiną rizikos lygį, vidaus kapitalo paskirstymą ir biudžetą pagal prekybos operacijų sąrašą;

f) priima vidaus pozicijų ribų pažeidimų patvirtinimo procedūrą;

g) patvirtina taisomuosius veiksmus, susijusius su vidaus pozicijų ribų pažeidimais, apie kuriuos pranešė rizikos kontrolės padalinys pagal 16 straipsnio 1 dalies b punktą, arba reikalauja jų imtis;

h) remdamasis rizikos kontrolės padalinio pasiūlymu:

   i) patvirtina testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą;

   ii) aptaria testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus;

   iii) įvertina galimus veiksmus ir, kai būtina, imasi taisomųjų veiksmų.

7 straipsnis

Vertinimas, ar prekybos operacijų sąrašai atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnį

Vertindamos, ar prekybos operacijų sąrašai atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnį, kompetentingos institucijos:

a) peržiūri to reglamento 104b straipsnyje nurodytą verslo strategiją, dokumentuotą įstaigos vidaus politikoje pagal to reglamento 325bi straipsnio 1 dalies e punktą, ir patikrina, ar:

   i) vidaus politikoje aiškiai apibūdinamas ekonominis verslo strategijos pagrindimas, įskaitant jos pagrindinę veiklą, prekybą ir apsidraudimo strategijas;

   ii) vidaus politikoje aprašomos finansinių priemonių ir biržos prekių, kuriomis prekiaujama prekybos operacijų sąraše, ypatybės ir pateikiamas reguliariai atnaujinamas ir išsamus tų finansinių priemonių ir biržos prekių sąrašas;

   iii) įstaiga savo vidaus politikoje įstaiga išskiria priemones, kuriomis dažniausiai prekiaujama ir kuriomis daugiausiai prisidedama prie priimtino prekybos operacijų sąrašo rizikos lygio;

   iv) vidaus politikoje apibūdinamos rizikos veiksnių rūšys, būdingos ii punkte nurodytoms finansinėms priemonėms ir biržos prekėms;

   v) vidaus politikoje aiškiai aprašoma, kaip apdraudžiamos ii punkte nurodytos priemonės ir biržos prekės, kokie yra numatomi apsidraudimo sandorių nuokrypiai ir neatitikimai ir koks yra numatomas prekybos operacijų sąrašo pozicijų laikymo laikotarpis;

   vi) prekybos operacijų sąrašų verslo strategijos išsiskiria, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnio 2 dalies a punkte, šiuo būdu:

      1) nustatydamos pagrindines prekybos operacijų sąrašų savybes, susijusias su verslo strategija, įskaitant pagrindinę veiklą, prekybą ir apsidraudimo strategijas;

      2) patikrindamos, ar pagrindinės 1 punkte nurodytos savybės reikšmingai skiriasi priklausomai nuo prekybos operacijų sąrašo;

b) patikrina, ar sandoriai tarp prekybos operacijų sąrašų atitinka tų prekybos operacijų sąrašų verslo strategijas ir ar tie sandoriai nevykdomi siekiant:

   i) sumažinti nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti;

   ii) atitikti pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimus;

   iii) atitikti grįžtamojo patikrinimo reikalavimus;

c) peržiūri Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnio 2 dalies b punkte nurodytą organizacinę struktūrą ir to reglamento 104b straipsnio 2 dalies e punkte nurodytą metinį verslo planą, dokumentuotus įstaigos vidaus politikoje pagal to reglamento 325bi straipsnio 1 dalies e punktą;

d) patikrina, ar įstaiga nustatė kiekvieno prekybos operacijų sąrašo vieną ar du pagrindinius prekiautojus, ir, jei paskirti du pagrindiniai prekiautojai, ar jų vaidmenys, atsakomybė ir įgaliojimai yra aiškiai atskirti arba vienas iš jų vykdo galutinę kito priežiūrą;

e) peržiūri Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnio 2 dalies d ir f punktuose nurodytas ataskaitas ir patikrina, ar laikomasi visų tuose punktuose nurodytų aspektų;

f) patikrina, ar įstaiga tinkamai dokumentuoja ir pagrindžia atvejus, kai prekiautojas priskiriamas daugiau nei vienam prekybos operacijų sąrašui, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnio 3 dalyje, ir tuo tikslu:

   i) peržiūri to prekiautojo atsakomybę prekybos operacijų sąrašų, kuriems jis priskirtas, atžvilgiu;

   ii) patikrina, ar prekiautojo viename prekybos operacijų sąraše pagal to operacijų sąrašo verslo strategiją atliekamos užduotys neprieštarauja užduotims, kurias prekiautojas atlieka kitų prekybos operacijų sąrašų atžvilgiu, ir ar dėl jų nekyla jokių konfliktų;

g) patikrina, ar pagrindimas, kodėl prekybos operacijų sąrašai įtraukti į alternatyvaus vidaus modelių metodo taikymo sritį, atitinka visas šias sąlygas:

   i) pagrindimas yra dokumentuotas vidaus politikoje, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte;

   ii) pagrindimas užtikrina metodo, taikomo apskaičiuojant panašias pozicijas valdančių prekybos operacijų sąrašų nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti, nuoseklumą;

   iii) pagrindimas atitinka prekybos operacijų sąrašų verslo strategiją, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnio 2 dalies a punkte;

h) patikrina, ar pagal verslo strategiją bent 10 % nuosavų lėšų reikalavimų rinkos rizikai padengti yra apskaičiuojama pagal vidaus modelių metodą.

Taikydamos a punkto i papunktį kompetentingos institucijos patikrina, ar verslo strategijoje nurodyta, kokia dalis prekybos veiklos yra orientuota į klientą, ir ar verslo strategijoje numatytas sandorių inicijavimas ir struktūrizavimas, ar paslaugų teikimas, ar abu šie dalykai.

Taikydamos b punktą kompetentingos institucijos, kai tinkama, gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų sandorių tarp prekybos operacijų sąrašų, įskaitant sandorius tarp prekybos operacijų sąrašų, kurių nuosavų lėšų reikalavimus įstaiga apskaičiuoja taikydama vidaus modelių metodą, ir prekybos operacijų sąrašų, kuriems įstaiga taiko standartizuotą metodą, imtį.

8 straipsnis

Įstaigos vidaus valdymo ir priežiūros, susijusios su rizikos kontrolės padaliniu, vertinimas

1. Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą įstaigos vidaus valdymą ir priežiūrą, susijusią su rizikos kontrolės padaliniu, kompetentingos institucijos patikrina, ar tas rizikos kontrolės padalinys:

a) yra visiškai atskiras ir nepriklausomas nuo darbuotojų ir valdymo funkcijas vykdančių asmenų, atsakingų už prekybos veiklos sritis;

b) yra tinkamai atstovaujamas institucijos sprendimus priimančiuose organuose ir dalyvauja sprendimų priėmimo procese, kai darbotvarkėje numatyti bet kurie iš šių klausimų:

   i) naujų rinkos rizikos vertinimo metodikų ir bet kokių esamų metodikų pakeitimų patvirtinimas;

   ii) prekybos operacijų sąrašo sudarymo patvirtinimas;

   iii) rizikos kontrolės padalinio kompetencijai priklausančių ataskaitų ir aprašų tvirtinimas arba atnaujinimas;

   iv) priimtino rizikos lygio nustatymas;

   v) vidaus ribų struktūros nustatymas ir reguliarus atnaujinimas;

   vi) ribų pažeidimų patvirtinimas;

   vii) naujų produktų ar naujų verslo linijų patvirtinimas;

   viii) rizikos tikslais naudojamų kainodaros modelių patvirtinimas;

   ix) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų patvirtinimas;

x) su rizikos valdymo priemonėmis susijusių IT infrastruktūros sistemų patvirtinimas;

c) yra tinkamas, proporcingas įstaigos dydžiui ir verslo rizikai ir turi savo užduotims veiksmingai vykdyti būtinų išteklių;

d) turi pakankamai patyrusių, kvalifikuotų ir parengtų darbuotojų, kad galėtų vykdyti visą atitinkamą veiklą, susijusią su veiksmingu vidaus modelio rizikos valdymu ir kitų padalinių, visų pirma prekybos veiklos padalinių, veiksmų stebėsena ir ginčijimu;

e) yra atsakingas už vidaus rizikos valdymo modeliu ir įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modeliu grindžiamų skaičiavimų rezultatus.

2. Taikydamos 1 dalies a punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) rizikos kontrolės padalinį sudaro viena ar daugiau atskirų organizacinių struktūrų įstaigos organizacinėje schemoje;

b) rizikos kontrolės padalinio ar padalinių vadovai yra įstaigos vyresnieji vadovai;

c) už rizikos kontrolės padalinį atsakingi darbuotojai ir vyresnioji vadovybė neatsako už jokią prekybos veiklą;

d) rizikos kontrolės padalinio vyresnieji vadovai ir asmenys, atsakingi už veiklos sritis, su įstaigos valdymo organu yra susiję skirtingais atskaitomybės ryšiais;

e) už rizikos kontrolės padalinį atsakingų darbuotojų ir vyresniosios vadovybės kintamasis atlygis nėra susietas su užduočių, susijusių su jų priežiūrimomis prekybos veiklos sritimis, vykdymu taip, kad tai trukdytų ar turėtų neigiamą poveikį jų nepriklausomumui.

3. Taikydamos 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos atsižvelgia į:

a) dokumentuotą rizikos kontrolės padalinio nuomonę, kai valdymo organas arba atitinkamas vidaus komitetų struktūrai priklausantis komitetas aptaria bet kuriuos 1 dalies b punkte nurodytus klausimus;

b) įstaigos valdymo organo arba atitinkamo vidaus komitetų struktūrai priklausančio komiteto protokolus ir juose nurodytus veiksmus;

c) rizikos kontrolės padalinio ataskaitas dėl vidaus pozicijų ribų ir bet kokius sprendimus dėl ribų pažeidimų;

d) įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės pateiktą informaciją, kai tinkama.

Taikydamos b punktą kompetentingos institucijos įvertina rizikos kontrolės padalinio įsitraukimo laipsnį, kai įstaigos valdymo organas arba atitinkamas vidaus komitetų struktūrai priklausantis komitetas aptaria bet kuriuos 1 dalies b punkte nurodytus klausimus. Kompetentingos institucijos nustato atvejus, kai rizikos kontrolės padalinio nuomonė ir galutinis valdymo organo arba atitinkamo vidaus komitetų struktūrai priklausančio komiteto sprendimas išsiskiria.

9 straipsnis

Naujų produktų politikos įvertinimas

Vertindamos, ar Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodyta vidaus politika yra tinkama bet kokiam naujam produktui, įskaitant naujas finansines priemones, veiklą, rinkas, registracijos vietas ar verslo linijas, įtraukti, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) rizikos kontrolės padalinys dokumentavo naujo produkto politiką, įskaitant naujo produkto apibrėžtį, o valdymo organas tą politiką patvirtino;

b) vidaus komitetų struktūroje yra komitetas (toliau – naujų produktų komitetas), kuris vertina, kontroliuoja ir stebi visus klausimus, kylančius dėl naujų produktų įtraukimo, be kita ko, kai tinkama:

i) vertina atitiktį reguliavimo reikalavimams;

ii) peržiūri rizikos tikslais naudojamus kainodaros modelius;

iii) nustato rinkos parametrus, naudotinus kalibravimo tikslais, tai, kaip turi būti atliekamas kalibravimas, ir kalibravimo atnaujinimo dažnumą;

iv) nustato naujas rinkos rizikos vertinimo metodikas;

v) vertina poveikį priimtinam rizikos lygiui, kapitalo pakankamumui ir pelningumui;

vi) užtikrina, kad būtų prieinami klientų aptarnavimo, netiesioginio aptarnavimo ir rizikos valdymo ištekliai ir vidaus priemonės bei ekspertinės žinios, kad būtų galima suprasti ir stebėti bet kokią susijusią naują riziką;

vii) patikslina ir siūlo valdymo organui apribojimus, susijusius su tokio naujo produkto terminais, pagrindine priemone, sandorio šalimis ir vidaus ribomis;

viii) vertina apskaitos sistemų tinkamumą ir užtikrina, kad vidaus ataskaitose būtų tinkamai atspindėta pagrindinė rizika;

c) valdymo organas, remdamasis naujų produktų komiteto vertinimu, suteikia leidimą prekiauti naujais produktais;

d) kai valdymo organas deleguoja leidimo suteikimo užduotį naujų produktų komitetui:

i) leidžiamas naujo produkto kiekis yra pakankamai ribotas, kad būtų išvengta bet kokių reikšmingų nuostolių, kurių gali atsirasti dėl tokių naujų produktų, įskaitant, kai tinkama, trumpesnius 2 straipsnio c punkte nurodytų produktų bandymų laikotarpius;

ii) kiekvienos rūšies naujo produkto leidimo suteikimo užduotis deleguojama atskirai ir visuomet ribotam ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui;

iii) jei leidimas atnaujinamas, jį valdymo organas atnaujina tik vieną kartą;

iv) po vienų metų laikotarpio visi svarbūs b punkte nurodyti klausimai arba išsprendžiami, arba papildoma prekyba tuo nauju produktu nebeleidžiama;

e) kol b punkte nurodyti klausimai neišsprendžiami, be specialaus naujų produktų komiteto patvirtinimo veiklos padaliniams naujais produktais prekiauti neleidžiama;

f) specialiais atvejais, kai prekiautojams leidžiama prekiauti b punkto reikalavimų neatitinkančiais naujais produktais, naujų produktų komitetas patvirtina sandorius individualiai ir neperžengdamas d punkto i papunktyje nurodytų ribų;

g) naujų produktų komitetas susitinka pakankamai dažnai, kad įvertintų ir patvirtintų bet kokį naujo produkto sandorį ir stebėtų visus b punkte nurodytus dėl tų sandorių kylančius klausimus;

h) sandoriai stebimi individualiai, kol visiškai išsprendžiami visi b punkte nurodyti klausimai, ir, remdamasis naujų produktų komiteto vertinimu, valdymo organas patvirtina, kad sandoriai yra visiškai įtraukti į visas atitinkamas IT sistemas ir kontroliuojami taikant įprastą rizikos valdymo sistemą;

i) visi nauji produktai, nepaisant jų įtraukimo į IT sistemas laipsnio, įtraukiami tiek į vidaus rizikos modelio skaičiavimus, tiek į portfelio vertės dienos pokyčius, naudojamus grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimo tikslais.

10 straipsnis

Nepriklausoma vidaus rizikos vertinimo modelio peržiūra

1. Vertindamos nepriklausomą vidaus rizikos vertinimo modelio peržiūrą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies h punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) peržiūrą atliekantis asmuo yra nepriklausomas;

b) peržiūrai skirti ištekliai yra tinkami;

c) įstaigoje nustatytas procesas, kaip atsižvelgiama į peržiūrą atliekančio asmens rekomendacijas, yra tinkamas;

d) peržiūrą atliekantis asmuo vidaus rizikos vertinimo modelius peržiūri bent kartą per metus ir tos peržiūros išvadas įtraukia į vyresniajai vadovybei ir valdymo organui teikiamą ataskaitą;

e) d punkte nurodytoje ataskaitoje įstaigos vyresniajai vadovybei ir valdymo organui pateikiama pakankamai informacijos apie visus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 2 dalyje ir 325bp straipsnio 7 dalyje nurodytus elementus ir metiniame darbo plane nurodomos sritys, kuriose reikia atlikti išsamesnę tų elementų atitikties reikalavimams analizę;

f) peržiūra yra tinkama, proporcinga atitinkamų portfelių dydžiui ir sudėtingumui ir veiksminga nustatant trūkumus.

2. Taikydamos 1 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) peržiūra yra proporcinga įstaigos veiklos ir organizacinės struktūros pobūdžiui, dydžiui ir sudėtingumui, visų pirma vidaus modelių ir jų įgyvendinimo sudėtingumui;

b) peržiūrą atliekantis asmuo turi pakankamai išteklių, kad galėtų vykdyti visą svarbią veiklą, ir pakankamai patyrusių bei kvalifikuotų darbuotojų;

c) peržiūrą atliekantis asmuo nėra ir nebuvo susijęs su jokiu peržiūrimo vidaus modelio kūrimo ir įgyvendinimo aspektu;

d) peržiūrą atliekantis asmuo yra nepriklausomas nuo darbuotojų ir valdymo funkcijų, atsakingų už veiklos ir rizikos kontrolės padalinius;

e) už peržiūrą atsakingų darbuotojų ir vadovybės kintamasis atlygis nėra susietas su užduočių, susijusių su įstaigos prekybos veiklos sritimis, vykdymu taip, kad tai trukdytų ar turėtų neigiamą poveikį jų nepriklausomumui.

3. Kompetentingos institucijos išnagrinėja naujausias ir kitas atitinkamas peržiūrą atliekančio asmens parengtas ataskaitas ir patikrina, ar tose ataskaitose nustatytų problemų sprendimas yra aktualus, esminis ir patikimas.

11 straipsnis

Bet kokių vidaus rizikos vertinimo modelių patikimumo vertinimo ir tokio patikimumo vertinimo rezultatų įvertinimas

1. Vertindamos, ar atliktas tinkamas visų vidaus rizikos vertinimo modelių patikimumo vertinimas (patvirtinimas), kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) patikimumo vertinimo procesą vykdo darbuotojai, niekaip nedalyvaujantys ar nedalyvavę kuriant vidaus modelį, kurio patikimumo vertinimas atliekamas;

b) patikimumo vertinimo procesas vykdomas turint pakankamai išteklių, įskaitant patyrusius ir kvalifikuotus darbuotojus;

c) už patikimumo vertinimo procesą atsakingų darbuotojų ir vyresniųjų vadovų kintamasis atlygis nepriklauso nuo užduočių, susijusių su įstaigos rizikos kontrole ar veiklos sritimis, vykdymu taip, kad tai trukdytų ar turėtų neigiamą poveikį jų nepriklausomumui;

d) visos būtinos taisomosios priemonės, kurių imamasi atlikus patikimumo vertinimo procesą, yra nurodytos 2 dalyje nurodytoje patikimumo vertinimo ataskaitoje ir laiku įgyvendinamos;

e) įdiegtas sprendimų priėmimo procesas, kuriuo užtikrinama, kad įstaigos vyresnioji vadovybė atsižvelgtų į patikimumo vertinimo metu nustatytus faktus ir rekomendacijas;

f) 10 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas peržiūrą atliekantis asmuo reguliariai vertina, ar laikomasi 10 straipsnio 1 dalies e ir f punktuose nurodytų sąlygų.

2. Vertindamos patikimumo vertinimo proceso rezultatus, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar patikimumo vertinimo proceso rekomendacijos, nustatyti faktai ir išvados yra įtraukti į patikimumo vertinimo ataskaitą, kurioje nustatoma ir aprašoma:

   i) patikimumo vertinimo metodika;

ii) atlikti testai;

iii) naudotas referencinių duomenų rinkinys;

iv) duomenų rinkinių valymo procesai;

b) patikrina, ar patikimumo vertinimo ataskaitos išvados, nustatyti faktai ir rekomendacijos yra tiesiogiai pateikiami įstaigos valdymo organui ir tas valdymo organas į juos atsižvelgia prieš patvirtindamas modelį, taikytiną nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti, ir prieš tai, kai taikomi bet kokie vėlesni metodikų pakeitimai;

c) patikrina, ar bet kokia patikimumo vertinimo funkciją vykdančių asmenų pasiūlyta taisomoji priemonė yra dokumentuota patikimumo vertinimo ataskaitoje ir kartu su ja yra pateiktas tvarkaraštis, tinkamas nustatytiems trūkumams ištaisyti;

d) patikrina, ar į įstaigos vidaus politiką įtraukta problemos perdavimo spręsti aukštesniu lygmeniu procedūra, kai tas taisomąsias priemones vėluojama įgyvendinti, ir ar, remiantis praeities įrodymais, ta procedūra taikoma;

e) įvertina bendrą patikimumo vertinimo proceso rezultatų kokybę palygindama trūkumus, nustatytus atliekant vidaus modelio vertinimą pagal šį reglamentą, su trūkumais, patikimumo vertinimo padalinio nustatytais per patikimumo vertinimo procesą.

12 straipsnis

Vidaus patikimumo vertinimo apimties ir išsamumo tinkamumo vertinimas

1. Vertindamos, ar Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnyje nurodyto vidaus patikimumo vertinimo apimtis yra tinkama, kompetentingos institucijos patikrina, ar atliekant vidaus patikimumo vertinimą:

a) kritiškai peržiūrimi visi kapitalo tikslais naudojamų metodikų ir kainodaros funkcijų, įskaitant taikomas naujiems produktams, aspektai, taip atsižvelgiant į privalumus ir trūkumus, palyginti su bet kokiomis alternatyviomis metodikomis;

b) patikrinama:

i) rinkos duomenų pasirinkimas;

ii) rizikos veiksnių priskyrimas atitinkamam likvidumo terminui;

iii) realios stebimos kainos priskyrimas rizikos veiksniui arba grupei, kurios atžvilgiu ji laikoma tipiška;

iv) taikomi pakaitinių rodiklių metodai;

c) patikrinama, ar pagrindinių tikimybinių procesų pasiskirstymo ir kitos svarbios tikimybinės prielaidos ir parametrai, įskaitant kintamumą ir koreliaciją, yra tinkamai pagrįsti, be kita ko, kiek tai susiję su:

i) skirstinių didelių nuokrypių zonomis, kurios yra svarbios apskaičiuojant tikėtino trūkumo rizikos matus, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje;

ii) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matu, nurodytu Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnyje;

d) įvertinamas empirinių koreliacijų, naudojamų pagrindinėse rizikos veiksnių kategorijose ir tarp jų neriboto tikėtino trūkumo matui, nurodytam Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 2 dalyje, apskaičiuoti, patikimumas;

e) įvertinamos koreliacinės prielaidos, padarytos apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, įskaitant:

i) atitinkamos kopulos pasirinkimą, kai aiškiai modeliuojama;

ii) sisteminės rizikos veiksnių, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnyje, pasirinkimą ir koeficientus;

iii) modelio galimybę paaiškinti įsipareigojimų neįvykdymo grupes;

f) įvertinamos prielaidos, padarytos siekiant nustatyti įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių ir nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčius, naudojamus apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti;

g) įvertinamos padarytos prielaidos, susijusios su apsidraudimo sandorių modeliavimu apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bo straipsnyje;

h) analizuojami testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos rezultatai, įskaitant su įsipareigojimų neįvykdymo rizika susijusius rezultatus, ir daromos atitinkamos išvados dėl metodinių trūkumų ar silpnųjų vietų, jei jų yra, atsirandančių dėl konkrečių rinkos scenarijų;

i) taikomi ir analizuojami gauti rezultatai, susiję su Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnio 3 dalies c punkte nurodytais numatomais portfeliais, siekiant užtikrinti, kad vidaus modelyje būtų galima atsižvelgti į struktūrinius aspektus, įskaitant, kai aktualu, šiuos dalykus:

   i) skirtingų pelningumo kreivių bazinę riziką;

   ii) ne visiškai koreliuojančius panašių, bet ne tapačių pozicijų svyravimus;

   iii) su pavadinimu susijusią bazinę riziką ir bazę, atsirandančią dėl panašių, bet ne tapačių kredito ar nuosavybės vertybinių popierių pozicijų;

   iv) koncentracijos riziką;

j) patikrinama, ar vidaus rizikos vertinimo modelis patikimai įgyvendinamas IT sistemose, ir užtikrinama, kad visi veiklos ir pagalbiniai padaliniai nuosekliai taikytų metodikas visose atitinkamose geografinėse vietovėse;

k) patikrinamas pakaitinių rodiklių tinkamumas ir reikšmingumas įvertinant:

   i) naudojamų laiko eilučių, kurioms taikomas pakaitinis rodiklis, procentinę dalį;

   ii) laiko eilučių, kurioms taikomas pakaitinis rodiklis, ribinio poveikio procentinę dalį;

   iii) poveikį, kurį tas pakaitinio rodiklio naudojimas gali turėti pripažįstant diversifikacijos efektą.

2. Vertindamos vidaus patikimumo vertinimo proceso išsamumą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) atlikdama vidaus patikimumo vertinimą, kai modelis iš pradžių sukuriamas, įstaiga atliko ir dokumentavo išsamų visų vidaus modelyje taikomų metodikų patikimumo vertinimo procesą;

b) atlikdama periodinį vidaus patikimumo vertinimą, įstaiga atliko išsamų patikimumo vertinimą arba įvertino sričių, kurių patikimumas turi būti įvertintas padarius 3 dalyje nurodytus pakeitimus, patikimumą, kiek tai susiję su:

   i) bet kokiomis naujomis metodikomis, kurių reikia įtraukiant naujus produktus;

   ii) sritimis, susijusiomis su bet kokiais klausimais, nustatytais ankstesnių patikimumo vertinimų ir vidaus audito peržiūrų išvadose.

3. Taikydamos 2 dalies b punktą kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įstaigos vidaus politika užtikrina, kad periodinis vidaus patikimumo vertinimas būtų atliekamas bent kartą per metus ir kiekvieną kartą, kai rinkoje įvyksta reikšmingų struktūrinių pokyčių arba portfelio sudėties pokyčių, dėl kurių vidaus modelis gali tapti nebetinkamas, įskaitant šiuos dalykus:

   i) reikšmingų nukrypimų nuo kalibruojant modelį numatyto dydžio skaičių;

   ii) didelius rinkos nuostolius, palyginti su rizikos parametrų prognozuojamu lygiu;

   iii) reikšmingą įstaigos veiklos pokytį, dėl kurio galima suabejoti modeliavimo prielaidomis;

   iv) neįprastus ir reikšmingus teorinių ir numatomų portfelio verčių pokyčių nesutapimus;

b) patikrina, ar periodinis vidaus patikimumo vertinimas yra pagrįstas valdymo organo patvirtintu darbo planu ir ar tame darbo plane nustatyta:

   i) vidaus patikimumo vertinimo apimtis;

   ii) vidaus patikimumo vertinimo padalinio atliekamos užduotys;

   iii) vidaus patikimumo vertinimo prioritetai;

c) įvertina, kaip b punkte nurodytu darbo planu užtikrinama, kad būtų vykdomas išsamus ir į riziką orientuotas vidaus patikimumo vertinimo procesas ir kad atliekant vidaus patikimumo vertinimą nebūtų praleisti svarbūs aspektai.

13 straipsnis

Atskaitomybės tinkamumo vertinimas

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnio 2 dalies d ir f punktuose ir 325bi straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų ataskaitų tinkamumą, kompetentingos institucijos patikrina:

a) ar įstaiga tvarko tų ataskaitų aprašą, kuriame nurodomas jų turinys, dažnumas ir adresatai;

b) ar a punkte nurodytą aprašą patvirtino tinkamo lygmens vadovybė ir jis yra atnaujinamas konsultuojantis su rizikos kontrolės padaliniu.

14 straipsnis

Prekybos operacijų sandorių ribų tinkamumo vertinimas

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 103 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje, 104b straipsnio 2 dalies c ir f punktuose ir 325bi straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų prekybos operacijų sandorių ribų tinkamumą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga aiškiai suskirsto prekybos operacijų sandorių ribas pagal įstaigos nustatytą priimtinos rizikos lygį ir kiekvieno prekybos operacijų sąrašo biudžetą;

b) prekybos operacijų sandorių ribų pasirinkimas atitinka prekybos operacijų sąrašo prekybos strategiją ir pagrindinės rizikos pobūdį;

c) prekybos operacijų sandorių ribos apima:

   i) rizikos vertės ribą didžiausiu portfelio agregavimo lygiu, kuriuo taikomas vidaus modelis;

   ii) rizikos vertės ribą kiekvienam prekybos operacijų sąrašui, kurio nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti įstaiga apskaičiuoja taikydama vidaus rizikos vertinimo modelį;

d) įstaiga išsamiau suskirsto rizikos vertės ribas proporcingai įstaigos prekybos strategijoms;

e) visos vidaus ribos, įskaitant nurodytąsias c punkte, yra tinkamai dokumentuojamos ir oficialiai patvirtinamos;

f) per ribų patvirtinimo ir atnaujinimo procesą rizikos kontrolės padalinys įvertina ir dokumentuoja valdymo organo patvirtintų rizikos vertės ribų ir likusių vidaus ribų, kurios nėra grindžiamos rizikos verte, įskaitant jautrumą arba nuostolio priežastinį veiksnį, nuoseklumą ir suderinamumą;

g) įstaiga tinkamai dokumentuoja ir oficialiai patvirtina leidžiamų priemonių ir pagrindinių rizikos pozicijų, kurias prekiautojai gali prisiimti, aprašą.

Kai leidimas naudoti vidaus modelių metodą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325 straipsnio 1 dalies b punkte, nesuteikiamas, taikant c punkto i papunktį rizikos vertės riba yra atskirų rizikos vertės ribų suma.

15 straipsnis

Prekybos operacijų sandorių ribų atnaujinimo proceso tinkamumo vertinimas

1. Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 103 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje, 104b straipsnio 2 dalies c ir f punktuose ir 325bi straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų prekybos operacijų sandorių ribų atnaujinimo proceso tinkamumą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) rizikos kontrolės padalinys koordinuoja ir tinkamai dokumentuoja atnaujinimo procesą;

b) pasiūlymu atnaujinti prekybos operacijų sandorių ribas atsižvelgiama į bet kokius toliau nurodytų dalykų pokyčius:

i) įstaigos nustatyto priimtinos rizikos lygio;

ii) prekybos operacijų sąrašo tikėtinos veiklos ar biudžeto tikslų;

c) per laikotarpį, kai buvo naudojama atnaujinimo metu taikytina prekybos operacijų sandorių riba, pasiūlymu atnaujinti prekybos operacijų sandorių ribas atsižvelgiama į:

i) vidutinį atnaujinimo metu taikytinų prekybos operacijų sandorių ribų naudojimo lygį;

ii) prekybos operacijų sandorių ribų pažeidimų skaičių ir dydį.

2. Kompetentingos institucijos patikrina, ar prekybos operacijų sandorių atnaujinimo procesas vykdomas bent kartą per metus ir dažniau tais atvejais, kai yra organizacijos pakeitimų arba įtraukiamos naujos verslo linijos ar produktai.

16 straipsnis

Proceso, susijusio su prekybos operacijų sandorių ribų pažeidimais, tinkamumo vertinimas

1. Vertindamos prekybos operacijų sandorių ribų pažeidimų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 104b straipsnio 2 dalies f punkte, patvirtinimo proceso tinkamumą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga turi aiškią ir dokumentuotą procedūrą, kurią taikydamas valdymo organas patvirtina prekybos operacijų sandorių ribų pažeidimą;

b) valdymo organas nurodė reikšmingumo sąlygas, kurioms remiantis apie bet kokius prekybos operacijų sandorių ribų pažeidimus turi būti pranešama pačiam valdymo organui, nepriklausomai nuo to, kuriuo lygmeniu prekybos operacijų sandorių ribos patvirtintos;

c) rizikos kontrolės padalinys dokumentuoja visus prekybos operacijų sandorių ribų pažeidimus ir apie tokius pažeidimus praneša atsakingam komitetui, pakomitečiui arba atskiram vadovui;

d) c punkte nurodytas komitetas, pakomitetis arba atskiras vadovas arba imasi veiksmų, kai pažeidžiama prekybos operacijų sandorių riba, arba praneša apie tokį pažeidimą valdymo organui pagal b punktą;

e) c punkte nurodyti dokumentai apima informaciją apie prekybos operacijų sandorių ribos pažeidimo dydį ir pagrindines priežastis, įskaitant:

i) bet kokį prekybos pozicijų padidėjimą;

ii) bet kokius metodinius vidaus rizikos vertinimo modelio pakeitimus;

iii) bet kokius rinkos sąlygų pokyčius.

2. Kompetentingos institucijos patikrina, visų pirma tais atvejais, kai prekybos operacijų sąrašas dažnai pažeidžia prekybos operacijų sandorių ribas, ar prekybos operacijų sandorių ribų pažeidimų dažnumas ir dydis ir priemonės, kurių imasi rizikos kontrolės padalinys ir valdymo organas reaguodami į tokius pažeidimus, yra tinkami. Tokį patikrinimą atlieka kompetentinga institucija.

17 straipsnis

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos tinkamumo vertinimas

1. Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies g punkte ir 325bp straipsnio 7 dalies b punkte nurodytos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos tinkamumą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga bent kartą per metus peržiūri scenarijus, taikomus pagal testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą;

b) rizikos kontrolės padalinys taiko testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programoje nustatytus testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus dažnai, t. y. bent kartą per mėnesį, ir dažniau, jei įstaiga vykdo didelio masto prekybos veiklą;

c) be istoriškai stebimų ar hipotetinių scenarijų, scenarijai, kurie turi būti taikomi pagal testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą, apima scenarijus, atsirandančius dėl atvirkštinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, ir *ad hoc* scenarijus, kuriais siekiama reaguoti į atitinkamus konkrečius rizikos veiksnius;

d) c punkte nurodyti scenarijai peržiūrimi bent kartą per metus.

2. Kompetentingos institucijos patikrina, ar 1 dalies c punkte nurodyti scenarijai naudojami siekiant įvertinti elementų, sudarančių nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti, įskaitant papildomą nuosavų lėšų reikalavimą įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, pagrįstumą, kai tie nuosavų lėšų reikalavimai lyginami su galimais nuostoliais, atsirandančiais dėl labai nepalankių, bet tikėtinų rinkos scenarijų.

3. Taikydamos 2 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga, vertindama įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo modelio prielaidų, visų pirma susijusių su kredito rizikos koncentracijos nustatymu, pagrįstumą, naudoja visus šiuos elementus:

a) nuostolius, atsirandančius dėl įvykių, įskaitant kredito įvykius;

b) hipotetinius reitingų sumažinimus;

c) rinkos įvykius, susijusius su konkrečių rūšių emitentais;

d) kopulų rūšių ir parametrų pokyčius, kai aiškiai modeliuojama.

18 straipsnis

Atvirkštinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir *ad hoc* testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų tinkamumo vertinimas

1. Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies g punkte nurodytų atvirkštinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų tinkamumą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) rizikos kontrolės padalinys taiko atvirkštinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis kaip priemonę galimiems labai nepalankių įvykių ir rizikos koncentracijų deriniams įstaigoje nustatyti, įskaitant labai nepalankius įvykius ir rizikos koncentracijas, atsirandančius dėl aplinkos rizikos;

b) analizė, atliekama naudojant atvirkštinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, papildo įprastą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis;

c) nustatydamas scenarijų ar scenarijus, atsirandančius dėl testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, rizikos kontrolės padalinys įvertina:

   i) verslo linijas, kuriose tradiciniai rizikos valdymo modeliai rodo ypač palankų rizikos ir grąžos santykį;

   ii) naujus produktus ir naujas rinkas, kuriems nekilo didelių sunkumų;

   iii) pozicijas, kurioms nėra likvidžių grįžtamųjų rinkų;

   iv) užsienio valiutos kurso pozicijas, kurios yra susietos su kitomis valiutomis arba kurioms taikoma viršutinė arba apatinė riba;

   v) didelės neigiamos vertės pasirinkimo sandorių, visų pirma skaitmeninių pasirinkimo sandorių, pozicijas;

   vi) įvykius, į kuriuos neatsižvelgiama nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, naudojamu kalibruojant tikėtino trūkumo rizikos matus, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje;

   vii) aplinkos riziką tiek fizinės, tiek pertvarkos rizikos forma.

2. Vertindamos *ad hoc* testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų tinkamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies g punkte nurodytas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas, kompetentingos institucijos patikrina, ar rizikos kontrolės padalinys, projektuodamas atitinkamus *ad hoc* testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus, atsižvelgia į pozicijų, įtrauktų į vidaus modelio taikymo sritį, portfelio sudėtį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Visų pirma kompetentingos institucijos patikrina:

a) ar rizikos kontrolės padalinys naudoja jautrumo atskiriems rizikos veiksniams, kurie vertinami kartu arba atskirai, analizės rezultatus, kad nustatytų scenarijus, kurie apima bendro tikėtinų rizikos veiksnių rinkinio nepalankiausias sąlygas;

b) ar rizikos kontrolės padalinys, nustatydamas *ad hoc* testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus, aiškiai atsižvelgia į šiuos elementus:

i) rinkų nelikvidumą nepalankiausiomis rinkos sąlygomis, kainų skirtumus, koncentracijos riziką ir vienos krypties rinkas;

ii) įvykį, dėl kurio padidėja priemonių ar rizikos veiksnių koreliacija, arba staigaus užsienio valiutos kurso pokyčio scenarijų, atsirandantį dėl bet kurių valiutų, kurios peržiūros metu yra susietos arba kurioms taikoma viršutinė ar apatinė riba, dėl kurių nutraukiami tie ryšiai, kai toks įvykis įvyksta tuo pat metu kaip ir i punkte nurodytas įvykis;

iii) įvykių riziką nuosavybės vertybiniams popieriams ir staigaus įsipareigojimų neįvykdymo riziką kredito pozicijoms, apsvarstydamas bet kurį iš šių dalykų:

(1) keturis momentinio įsipareigojimų neįvykdymo atvejus, kai ilgųjų skolos pozicijų dabartiniame portfelyje su didžiausia pozicija ir dviejų didžiausių nuosavybės vertybinių popierių ilgųjų pozicijų dabartiniame portfelyje atkuriamoji vertė lygi nuliui;

(2) įvykio riziką, atsirandančią dėl staigaus dviejų didžiausių trumpųjų pozicijų nuosavybės vertybinių popierių kainų padidėjimo;

iv) produktų nelinijiškumą, išsamiai pakartotinai įvertindamas visas pozicijas, kad būtų tiksliai atspindėtas nelinijiškumo poveikis, ir taikydamas pakankamai didelius sukrėtimus, kad būtų galima pasinaudoti tam tikrais didelės neigiamos vertės pasirinkimo sandoriais, visų pirma skaitmeniniais pasirinkimo sandoriais;

v) įvykių riziką, atsirandančią dėl aplinkos rizikos veiksnių;

vi) kitą riziką, į kurią vidaus modeliuose gali būti tinkamai neatsižvelgiama, įskaitant riziką, kylančią dėl pakaitinių rodiklių naudojimo ir galimo pakaitinio rodiklio ir pagrindinės rizikos nesutapimo.

Taikydamas b punkto i papunktį rizikos kontrolės padalinys gali apsvarstyti galimybę taikyti didesnius sukrėtimus, kad atspindėtų negalėjimą laiku likviduoti pozicijų, visų pirma pinigų priemonių atveju, dėl to, kad pozicijos yra koncentruotos, arba dėl staigaus rinkos nelikvidumo padidėjimo.

Taikydamas b punkto iv papunktį, rizikos kontrolės padalinys visų pirma gali:

a) įvertinti galimą riziką, patiriamą, kai apdraudžiamos pozicijos, vertinamos naudojant pakaitinį rodiklį;

b) pakaitiniam rodikliui taikyti nepalankiausių sąlygų scenarijaus pokyčius, o nelikvidžias pozicijas išlaikyti pastovias.

19 straipsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio vertinimas, kiek tai susiję su IT sistemų patikimumu

1. Vertindamos, ar vidaus rizikos vertinimo modelis apskaičiuojamas ir visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigos IT sistemos, susijusios su rinkos rizikos valdymu, ir IT sistemos, kuriomis palaikomas vidaus modelis, yra pakankamai patikimos, kad būtų galima pašalinti vykdymo klaidas. Visų pirma kompetentingos institucijos:

a) įvertina IT sistemų patikimumą per paskutines 250 darbo dienų;

b) patikrina, ar:

i) įdiegti tinkami taisymo pajėgumai sistemos gedimo atveju;

ii) įstaiga gali perskaičiuoti visus paveiktus rizikos parametrus;

iii) atliekant grįžtamąjį patikrinimą nukrypimai dėl techninių problemų yra išskirtiniai.

2. Kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga išnagrinėja visas vidaus modelio pozicijas ir priemones vidaus rizikos vertinimo modelyje ir tas pozicijas ir priemones sutikrina su dienos pabaigos vertės sistemomis bent kartą per savaitę patvirtindama, kad pozicijos ir priemonės vienoje sistemoje atitinka pozicijas ir priemones kitose sistemose. Kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigos išsamiai dokumentuoja ir stebi visas nevisiškai sutikrintas pozicijas ir priemones.

20 straipsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio, įskaitant kainodaros modelį, pakankamo tikslumo įvertinimas

1. Vertindamos, ar įrodyta, kad vidaus rizikos vertinimo modeliu, įskaitant bet kurį kainodaros modelį, pakankamai tiksliai įvertinama rizika ir kad jis labai nesiskiria nuo modelių, kuriuos įstaiga naudoja vidaus rizikai valdyti, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies f punkte, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įstaiga turi aprašus ir ar tuose aprašuose pateikiama ši informacija:

   i) kainodaros funkcijos arba metodai, naudojami vidaus rizikos vertinimo modelyje, ir kainodaros funkcijos arba metodai, naudojami portfelio dienos pabaigos vertei apskaičiuoti;

   ii) kiekvienos iš kainodaros funkcijų ar metodų, nurodytų i punkte, glaustas aprašymas, pagrindinės ypatybės, prielaidos, pagrindiniai parametrai, tai, kaip tos ypatybės, prielaidos ir parametrai kalibruojami ir kaip tos kainodaros funkcijos ar metodai įgyvendinami;

   iii) į vidaus rizikos vertinimo modelį įtrauktų finansinių priemonių ir biržos prekių, kurioms taikoma kiekviena kainodaros funkcija ar metodas, apimties aprašymas;

   iv) finansinių priemonių ir biržos prekių, kurioms taikoma kiekviena kainodaros funkcija ar metodas apskaičiuojant portfelio dienos pabaigos vertę, apimties aprašymas;

   v) vienas ar daugiau pozicijų, kurių kaina nustatoma taikant atitinkamą kainodaros funkciją ar metodą vidaus rizikos vertinimo modelyje, reikšmingumo vertinimo parametrų;

   vi) vienas ar daugiau pozicijų, kurių kaina nustatoma taikant atitinkamą kainodaros funkciją ar metodą apskaičiuojant portfelio dienos pabaigos vertę, reikšmingumo vertinimo parametrų;

   vii) išsamus kainodaros funkcijų arba metodų, naudojamų vidaus rizikos vertinimo modelyje, ir kainodaros funkcijų arba metodų, naudojamų portfelio dienos pabaigos vertei apskaičiuoti, palyginimas;

b) patikrina, ar a punkte nurodyti aprašai atnaujinami bent kartą per metus ir ar įstaigos vidaus politikoje numatytas specialus atnaujinimas, kai jis yra būtinas dėl esminių aprašuose pateiktos informacijos pasikeitimų;

c) patikrina, ar visų skirtumų tarp kainodaros funkcijų, naudojamų dienos pabaigos vertei apskaičiuoti, ir kainodaros funkcijų, naudojamų vidaus rizikos vertinimo modelyje, patikimumas įvertinamas atliekant Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnyje nurodytą vidaus patikimumo vertinimą;

d) remdamosi pelno ir nuostolio priskyrimo ir grįžtamojo patikrinimo rezultatais įvertina, ar yra kainodaros funkcijų, kurios gali turėti trūkumų;

e) analizuoja naujausių Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnyje nurodyto įstaigos vidaus patikimumo vertinimo ataskaitų išvadas dėl vidaus rizikos vertinimo modelio tikslumo;

f) analizuoja išvadas, pateiktas naujausiose ataskaitose dėl įstaigos vidaus rizikos vertinimo modelio tikslumo vidaus patikrinimo, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies h punkte;

g) patikrina, ar įstaiga dokumentuoja skirtumus tarp vidaus rizikos vertinimo modelio ir modelių, kuriuos įstaiga naudoja su ta pačia pozicijų apimtimi susijusiai vidaus rizikai valdyti, ir ar įstaiga gali tuos skirtumus paaiškinti;

h) analizuoja rezultatus, gautus įstaigai atlikus testus, kurie yra vidaus patikimumo vertinimo dalis ir kuriais siekiama patikrinti, ar prielaidos, padarytos taikant vidaus rizikos vertinimo modelį, yra tinkamos ir ar jomis nėra nepakankamai įvertinama arba pervertinama rizika, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnio 3 dalies a punkte, visų pirma kiek tai susiję su prekybos operacijų sąrašais, kurių nuosavų lėšų reikalavimų, apskaičiuotų pagal alternatyvų standartizuotą metodą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriuje, ir nuosavų lėšų reikalavimų, apskaičiuotų pagal vidaus rizikos vertinimo modelį, skirtumai yra didžiausi.

Taikydamos d punktą kompetentingos institucijos gali, kai tinkama, reikalauti, kad įstaiga apskaičiuotų priemonių ir biržos prekių rinkinio, kurio kainodaros funkcijų tikslumą kompetentinga institucija nori patikrinti, su rizika susijusius teorinius pokyčius, nurodytus Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 ([10]) 2 skyriaus 2 skirsnyje, ir to deleguotojo reglamento 1 skyriaus 2 skirsnyje nurodytus numatomus pokyčius ir reikalauti, kad įstaiga pagrįstų abiejų priemonių rezultatų skirtumus.

2. Kai pozicijos, atitinkančios produktų klases, priskirtas prekybos operacijų sąrašui, registruojamos kompensaciniu principu kartu su kito grupės subjekto, kuriam Sąjungoje netaikomas aukščiausio lygio konsolidavimas, ir kompetentingai institucijai reikia daugiau įrodymų, kad ji galėtų patikrinti, ar vidaus rizikos vertinimo modelis yra pakankamai tikslus, kompetentinga institucija gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų:

a) faktinius, numatomus ir su rizika susijusius teorinius prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčius per 60 darbo dienų, neatsižvelgiant į jokius apsidraudimo sandorius su grupės subjektu;

b) rizikos vertės matus prekybos operacijų sąrašo lygmeniu, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnyje, per 60 darbo dienų, neatsižvelgiant į jokius apsidraudimo sandorius su grupės subjektu;

c) pelno ir nuostolio priskyrimo ir grįžtamojo patikrinimo rezultatų įvertinimą atsižvelgiant į a punkte nurodytus portfelio verčių pokyčius ir b punkte nurodytus rizikos vertės matus.

3. Kai tam tikras produktų klases atitinkančių pozicijų rinkos rizika perkeliama kitam grupės subjektui, kuriam Sąjungoje netaikomas aukščiausio lygio konsolidavimas, ir tokio perdavimo poveikis *de facto* panašus į kompensaciniu principu registruojamų pozicijų poveikį, kompetentingos institucijos gali taikyti 2 dalį.

21 straipsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio vertinimas, kiek tai susiję su papildomomis grįžtamojo patikrinimo programomis

1. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su to reglamento 325bj straipsnio 3 dalies b punkte nurodytu grįžtamuoju patikrinimu, kompetentingos institucijos patikrina, ar pagal tokias grįžtamojo patikrinimo programas įstaiga:

([10]) 2022 m. birželio 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2059, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf ir 325bg straipsniuose nurodyti grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimų techniniai elementai (OL L 276, 2022 10 26, p. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2059/oj).

a) įgyvendina 2 dalyje nurodytą grįžtamojo patikrinimo programą ar kitą vidaus grįžtamojo patikrinimo programą, kuri suteikia galimybę įstaigai nustatyti modeliuojamų ir nemodeliuojamų rizikos veiksnių indėlį į grįžtamojo patikrinimo rezultatus;

b) savo portfeliams taiko tiesioginio tikėtino trūkumo grįžtamojo patikrinimo metodus.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos patikrina, kaip įstaigos pagrindžia taikomą tiesioginio tikėtino trūkumo grįžtamojo patikrinimo metodiką, ir analizuoja, ar ta metodika yra konceptualiai patikima.

Įstaiga gali naudoti pirmoje pastraipoje nurodytas grįžtamojo patikrinimo programas kaip priemonę galimiems tikėtino trūkumo matų apskaičiavimo trūkumams aptikti ir stebėti. Kai kompetentinga institucija pagal 325az straipsnį priima sprendimą dėl leidimo taikyti vidaus modelių metodą apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimą rinkos rizikai padengti, tos grįžtamojo patikrinimo programos nepakeičia Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnyje nurodyto reguliuojamojo grįžtamojo patikrinimo rezultatų ir to reglamento 325bg straipsnyje nurodytų pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimų.

2. Taikydama 1 dalies pirmos pastraipos a punktą įstaiga gali įgyvendinti grįžtamojo patikrinimo programą, pagal kurią taikomi šie principai:

a) nukrypimas nustatomas kaip HPL_{MRF} vienos dienos pokytis arba

b) APL_{MRF} pokytis, viršijantis rizikos vertės matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 6 dalies a punkte;

c) HPL_{MRF} ir APL_{MRF} apskaičiuojami taip:

$$HPL_{MRF} = HPL + RTPL_{MRF} - RTPL$$

$$APL_{MRF} = APL + RTPL_{MRF} - RTPL$$

čia:

— *HPL* yra numatomi portfelio vertės pokyčiai,

— *APL* yra faktiniai portfelio vertės pokyčiai,

— *RTPL* yra su rizika susiję teoriniai įstaigos portfelio vertės pokyčiai,

— $RTPL_{MRF}$ yra su rizika susiję teoriniai įstaigos portfelio vertės pokyčiai, atsižvelgiant tik į modeliuojamus rizikos veiksnius,

d) galimus savo rizikos vertinimo modelio trūkumus įstaiga nustato apskaičiuodama nukrypimus, nustatytus pagal a punktą, per pastarąsias 250 darbo dienų ir palygindama nustatytų nukrypimų sumą su Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 3 dalies a ir b punktuose nurodytomis ribomis.

3 skyrius

Vidaus rizikos vertinimo modelio, naudojamo apskaičiuojant tikėtino trūkumo matą ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, vertinimas

1 skirsnis

Vertinimo apžvalga

22 straipsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio, naudojamo apskaičiuojant tikėtino trūkumo matą ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, vertinimo įžanga

Vertindamos, kaip įstaiga laikosi reikalavimų, taikomų vidaus rizikos vertinimo modeliui, naudojamam tikėtino trūkumo vidaus matui ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matui apskaičiuoti, kompetentingos institucijos įvertina, ar įstaiga laikosi:

a) šio skyriaus 2 skirsnio, kuriame pateikiami reikalavimai, taikomi rizikos veiksniams, įskaitant galimybių modeliuoti vertinimą ir priskyrimą atitinkamam likvidumo terminui;

b) šio skyriaus 3 skirsnio, kuriame pateikiami reikalavimai dėl duomenų kokybės ir pakaitinių rodiklių metodų, naudojamų apskaičiuojant:

   i) tikėtino trūkumo matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje;

   ii) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnyje;

c) šio skyriaus 4 skirsnio, kuriame pateikiami grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimai;

d) šio skyriaus 5 skirsnio, kuriame pateikiami užsienio valiutos kurso rizikos ir biržos prekių rizikos vertinimo ne prekybos knygoje reikalavimai;

e) šio skyriaus 6 skirsnio, kuriame pateikiami tikėtino trūkumo mato ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimo reikalavimai.

2 skirsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio rizikos veiksnių struktūros ir ypatybių vertinimas

1 poskirsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio rizikos veiksnių struktūros vertinimas

23 straipsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio rizikos apimties vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaiga atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą reikalavimą į vidaus rizikos vertinimo modelį įtraukti bent tuos rizikos veiksnius, kurie yra naudojami apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus pagal alternatyvų standartizuotą metodą, kompetentinga institucija patikrina, ar:

a) įstaiga dokumentuoja, ar yra rizikos veiksnių, kurie naudojami standartizuotuose metoduose, tačiau neįtraukti į vidaus rizikos vertinimo modelį;

b) įstaiga pabrėžia visus šiuos aspektus:

i) ar yra valiutų, kurių bendroji palūkanų normos rizika, įskaitant infliacijos riziką ar skirtingų valiutų bazės riziką, nemodeliuojama;

ii) ar yra emitento kredito maržų, kurios yra nemodeliuojamos;

iii) ar yra nuosavybės vertybinių popierių neatidėliotinų sandorių kainų ir nuosavybės vertybinių popierių atpirkimo sandorių palūkanų normų, kurios yra nemodeliuojamos;

iv) ar yra biržos prekių neatidėliotinų sandorių kainų, kurios yra nemodeliuojamos;

v) ar yra momentinių valiutos kursų, kurie yra nemodeliuojami;

vi) ar yra atvejų, kai finansinių priemonių su pasirinkimo sandoriais numanomas kintamumas nemodeliuojamas;

c) jeigu yra rizikos veiksnių, kurie naudojami pagal alternatyvų standartizuotą metodą, tačiau į vidaus rizikos modelį nėra įtraukti, įstaiga ne tik pateikia informaciją apie tų rizikos veiksnių neįtraukimo poveikį pelno ir nuostolio priskyrimo rezultatams, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies a punktą, bet ir:

i) pateikia tinkamą tų rizikos veiksnių neįtraukimo į vidaus rizikos vertinimo modelį pagrindimą ir, kai toks neįtraukimas susijęs su tų rizikos veiksnių tipiškų kainų trūkumu, pagrindimą, kodėl tie rizikos veiksniai neįtraukiami apskaičiuojant Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą;

ii) apskaičiuoja ir stebi tų veiksnių neįtraukimo į vidaus rizikos vertinimo modelį poveikį nuosavo kapitalo reikalavimams.

2. Vertindamos, ar įstaiga atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą reikalavimą į vidaus rizikos vertinimo modelį įtraukti pakankamą skaičių rizikos veiksnių, kompetentingos institucijos atlieka toliau nurodytus veiksmus tokia tvarka:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų veiksnių, naudojamų apskaičiuojant portfelio dienos pabaigos vertę, apžvalgą, įskaitant, kai tinkama, agreguotų veiksnių, naudojamų apskaičiuojant dienos pabaigos vertę, sąrašą, kuriame apie kiekvieną agreguotą rodiklį pateikiama visa ši informacija:

i) kiekvieną agreguotą rodiklį sudarančių veiksnių skaičius;

ii) pagrindinė rizikos veiksnių kategorija ir pagrindinė rizikos veiksnių pakategorė, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 2 lentelėje, kuriai gali būti priskiriami agreguotą rodiklį sudarantys veiksniai;

iii) įstaigos portfelio bendrasis ir grynasis jautrumas veiksniams, kurie sudaro agreguotą rodiklį;

iv) tai, ar veiksniai įtraukti ar neįtraukti į vidaus rizikos vertinimo modelį, ir:

1) kai jie įtraukti, ar kiekvienas veiksnys tiesiogiai modeliuojamas kaip rizikos veiksnys vidaus rizikos vertinimo modelyje nenaudojant jokio pakaitinio rodiklio, ar naudojami kiti metodai;

2) kai jie neįtraukti, tokio pasirinkimo pagrindimas;

b) remdamosi a punkte nurodyta apžvalga:

i) patikrina, ar nėra reikšmingų veiksnių, kurie nėra modeliuojami, ir ar nemodeliuojamų veiksnių neįtraukimo pagrindimai yra tinkami;

ii) įvertina, kaip įstaiga užtikrina, kad a punkto iv papunktyje nurodyti veiksniai, kurie nėra tiesiogiai modeliuojami kaip rizikos veiksniai rizikos vertinimo modelyje, apimtų visą reikšmingą riziką, įskaitant reikšmingą bazinę riziką.

Taikydamos a punktą įstaigos agreguoja veiksnius taip, kad kiekvienas agreguotas rodiklis turėtų tuos pačius požymius, kiek tai susiję su ii punktu, iv punkto 1 papunkčiu ir iv punkto 2 papunkčiu.

Taikydamos b punkto i papunktį kompetentingos institucijos taiko 3 dalyje nurodytą vertinimo metodą ir gali tą metodą papildyti 4 dalyje nurodytu vertinimo metodu.

Atlikdamos 2 dalies b punkto i papunktyje nurodytą vertinimą kompetentingos institucijos nustato prekybos operacijų sąrašus arba numatomus portfelius, kuriuos įstaiga naudoja atlikdama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnio 3 dalies c punkte nurodytą vidaus patikimumo vertinimą ir kurių vertės priklauso nuo veiksnių, kurie nėra įtraukiami į vidaus rizikos vertinimo modelį. Kompetentingos institucijos patikrina, ar tų prekybos operacijų sąrašų grįžtamojo patikrinimo, nurodyto Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnyje, arba nuosavo vidaus modelio patikimumo vertinimo, nurodyto Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnio 3 dalies b punkte, rezultatai rodo, kad vidaus rizikos vertinimo modelis turi trūkumų.

3. Atlikdamos 2 dalies b punkto i papunktyje nurodytą vertinimą kompetentingos institucijos gali nustatyti prekybos operacijų sąrašus arba numatomus portfelius, kuriuos įstaiga naudoja atlikdama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bj straipsnio 3 dalies c punkte nurodytą vidaus patikimumo vertinimą ir kurių vertės priklauso nuo veiksnių, kurie nėra įtraukiami į vidaus rizikos vertinimo modelį, ir imtis šių veiksmų tokia tvarka:

a) reikalauti, kad įstaiga apskaičiuotų:

   i) prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės arba numatomo portfelio vertės numatomus pokyčius, apskaičiuojamus pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnį;

   ii) prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės arba numatomo portfelio vertės numatomus pokyčius, apskaičiuojamus pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnį, nekeisdama veiksnių, kurie nėra įtraukiami kaip rizikos veiksniai į vidaus rizikos vertinimo modelį;

   iii) prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės arba numatomo portfelio vertės su rizika susijusius teorinius pokyčius, apskaičiuojamus pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 12 straipsnį;

b) reikalauti, kad įstaiga paaiškintų portfelio verčių pokyčių, apskaičiuotų pagal a punkto i, ii ir iii papunkčius, nukrypimus.

24 straipsnis

Bendrosios palūkanų normos rizikos veiksnių vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų reikalavimų, susijusių su palūkanų normos rizikos modeliavimu, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų visų valiutų, kurioms įstaigos portfelis jautrus, sąrašą ir kiekvienos iš tų valiutų visas pelningumo kreives, kurioms įstaigos portfelis jautrus;

b) reikalauja, kad įstaiga dėl kiekvienos iš a punkte nurodytų pelningumo kreivių nurodytų, ar visa kreivė yra modeliuojama tiesiogiai, ar ji modeliuojama kaip bazės kreivės ir bazinės kreivės suma;

c) reikalauja, kad įstaiga pateiktų savo portfelio jautrumo kiekvienai iš a punkte nurodytų pelningumo kreivių analizę;

d) naudodamasi a, b ir c punktuose nurodyta informacija patikrina, ar kokia nors bazinė rizika, susijusi su bet kuriomis dviem pelningumo kreivėmis, yra arba netiesiogiai aprėpiama dėl to, kad abi pelningumo kreivės modeliuojamos tiesiogiai, arba dėl to, kad bazinė pelningumo kreivė, reprezentuojanti skirtumą tarp tų dviejų pelningumo kreivių, yra įtraukta į vidaus rizikos vertinimo modelį;

e) atlieka papildomą vertinimą, susijusį su pelningumo kreivėmis, kai rizikos veiksniai yra kreivės taškai, pagal šio reglamento 29 straipsnį, ir, kai įstaiga nustato grupes pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 ([11]) 5 straipsnio 4 dalį, patikrina, ar įstaiga naudoja bent šešis rizikos veiksnius, kai laikomasi šių abiejų sąlygų:

i) pozicija pelningumo kreivės atžvilgiu yra reikšminga;

ii) pozicija išreikšta likvidžiausia valiuta, kaip nurodyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 ([12]) I priede;

f) atlieka papildomą kreivių, kurios modeliuojamos taikant funkcijos parametrus, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnyje, atitikties reikalavimams vertinimą pagal šio reglamento 29 dalį;

g) įvertina, ar į vega riziką, susijusią su palūkanų normos rizika, yra tinkamai atsižvelgta, kaip reikalaujama pagal šio reglamento 30 straipsnį.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies a ir b punktų, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų tuose punktuose nurodytą informaciją tik apie svarbiausias valiutas ir pelningumo kreives, ir atlikti toje 1 dalyje nustatytą vertinimą remdamosi tais duomenimis.

25 straipsnis

Nuosavybės vertybinių popierių rizikos veiksnių vertinimas

1. Vertindama, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies e punkte nustatyto reikalavimo, susijusio su nuosavybės vertybinių popierių rizikos modeliavimu, kompetentinga institucija:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų visų nuosavybės vertybinių popierių pavadinimų ir nuosavybės vertybinių popierių indeksų, kuriems įstaigos portfelis yra jautrus, ir rizikos veiksnių, naudojamų susijusiai rizikai modeliuoti, sąrašą;

b) reikalauja, kad įstaiga pateiktų savo portfelio jautrumo kiekvienam iš a punkte nurodytų nuosavybės vertybinių popierių pavadinimų ir nuosavybės vertybinių popierių indeksų analizę;

c) patikrina, ar tais atvejais, kai nuosavybės vertybinių popierių pavadinimo rizika modeliuojama kaip sisteminės rizikos veiksnio, nurodyto Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 3 straipsnio 3 dalyje, ir išskirtinės rizikos veiksnio suma, kintamumas, atsirandantis dėl tiems veiksniams taikomo sukrėtimo, atspindi stebimą to nuosavybės vertybinių popierių pavadinimo kintamumą;

d) patikrina, ar į dviejų skirtingų nuosavybės vertybinių popierių pavadinimų bazinę riziką atsižvelgta arba tiesiogiai modeliuojant abu nuosavybės vertybinių popierių pavadinimus, arba taikant bazinės rizikos veiksnį;

e) įvertina, ar į nuosavybės vertybinių popierių kreivių pokyčių riziką yra tinkamai atsižvelgta pagal šio reglamento 29 straipsnį;

f) įvertina, ar į vega riziką, susijusią su nuosavybės vertybinių popierių rizika, yra tinkamai atsižvelgta pagal šio reglamento 30 straipsnį.

Taikydama c punktą, kompetentinga institucija, kai tinkama, gali palyginti emitento nuosavybės vertybinių popierių pavadinimui taikomų sukrėtimų kintamumą, atsirandantį dėl sisteminės ir išskirtinės rizikos veiksnių, su stebimu to nuosavybės vertybinių popierių pavadinimo kintamumu.

2. Nukrypdama nuo 1 dalies a punkto, kompetentinga institucija gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų tame punkte nurodytą informaciją tik apie svarbiausius nuosavybės vertybinių popierių pavadinimus ir indeksus, ir gali atlikti toje dalyje nustatytą vertinimą remdamasi tais duomenimis.

([11]) 2022 m. birželio 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2060, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 pagal jo 325be straipsnio 3 dalį papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi galimybės modeliuoti rizikos veiksnius pagal vidaus modelių metodą (IMA) vertinimo kriterijai ir to vertinimo dažnumas (OL L 276, 2022 10 26, p. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2060/oj).

([12]) 2022 m. vasario 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2058, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas 325bd straipsnio 7 dalyje nurodytais alternatyvaus vidaus modelių metodo likvidumo terminų techniniais reguliavimo standartais (OL L 276, 2022 10 26, p. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2058/oj).

26 straipsnis

Kredito maržos rizikos veiksnių vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo, susijusio su kredito maržos rizikos modeliavimu, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų visų emitentų kredito maržos kreivių ir kredito indeksų, kuriems įstaigos portfelis yra jautrus, ir rizikos veiksnių, naudojamų susijusiai rizikai modeliuoti, sąrašą;

b) reikalauja, kad įstaiga pateiktų savo portfelio jautrumo kiekvienai iš a punkte nurodytų emitentų kredito maržos kreivių ir kredito indeksų analizę;

c) patikrina, ar tais atvejais, kai emitento kredito marža modeliuojama kaip sisteminės rizikos veiksnio, nurodyto Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 3 straipsnio 3 dalyje, ir išskirtinės rizikos veiksnio suma, kintamumas, atsirandantis dėl tų veiksnių sukrėtimo, atspindi stebimą to emitento kredito maržos kintamumą;

d) patikrina, ar į emitentų bazinę riziką atsižvelgta arba modeliuojant emitentų kredito maržas tiesiogiai, arba taikant bazinės rizikos veiksnį, ir ar stebima bazė tarp skirtingų pozicijų, susietų su tuo pačiu emitentu, ir, kai ji reikšminga, įtraukiama į vidaus rizikos vertinimo modelį;

e) įvertina, ar į kredito maržos kreivių pokyčių riziką yra tinkamai atsižvelgta, kaip reikalaujama pagal šio reglamento 29 straipsnį;

f) įvertina, ar į vega riziką, susijusią su kredito maržos rizika, yra tinkamai atsižvelgta, kaip reikalaujama pagal šio reglamento 30 straipsnį.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos, kai tinkama, gali palyginti emitento kredito maržai taikomų sukrėtimų kintamumą, atsirandantį dėl sisteminės ir išskirtinės rizikos veiksnių, su stebimu to emitento kredito maržos kintamumu.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies a punkto, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų tame punkte nurodytą informaciją tik apie svarbiausias kredito maržos kreives ir kredito indeksus, ir atlikti toje 1 dalyje nustatytą vertinimą remdamosi tais duomenimis.

27 straipsnis

Užsienio valiutos kurso rizikos veiksnių vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies d punkte nustatytų reikalavimų, susijusių su užsienio valiutos kurso rizikos modeliavimu, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų visų valiutų porų, kurioms įstaigos portfelis yra jautrus, sąrašą ir dėl kiekvienos iš tų valiutų porų paaiškintų, ar tai valiutų porai taikomas tik momentinis valiutos kursas, ar kiti rizikos veiksniai, įskaitant numanomą kintamumą;

b) reikalauja, kad įstaiga pateiktų savo portfelio jautrumo kiekvienai iš a punkte nurodytų valiutų porų analizę;

c) remdamosi a ir b punktuose nurodyta informacija, patikrina, ar į bet kurios valiutų poros tarpusavio bazinę riziką netiesiogiai atsižvelgta vienu iš šių būdų:

   i) abi valiutų poros modeliuojamos tiesiogiai;

   ii) bazė, rodanti skirtumą tarp tų dviejų valiutų porų, įtraukta į vidaus rizikos vertinimo modelį;

d) įvertina, kokiu mastu įstaiga atsižvelgia į riziką, susijusią su nekintamojo kurso valiutų porų atsiejimo įvykiais, ir, jei tokia rizika yra reikšminga, kaip ji stebima;

e) įvertina, ar į užsienio valiutos kurso kreivių pokyčių riziką yra tinkamai atsižvelgta, kaip reikalaujama pagal šio reglamento 29 straipsnį;

f) įvertina, ar į vega riziką, susijusią su užsienio valiutos kurso rizika, yra tinkamai atsižvelgta, kaip reikalaujama pagal šio reglamento 30 straipsnį.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies a punkto, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų tame punkte nurodytą informaciją tik apie svarbiausias valiutų poras, ir atlikti toje 1 dalyje nustatytą vertinimą remdamosi tais duomenimis.

28 straipsnis

Biržos prekių kainos rizikos veiksnių vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies f punkte nustatyto reikalavimo, susijusio su biržos prekių kainos rizikos modeliavimu, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga:

i) pateiktų visų rūšių biržos prekių kainų, kurioms įstaigos portfelis yra jautrus, sąrašą;

ii) kiekvienos i punkte nurodytos biržos prekių rūšies atveju – paaiškintų, ar tai biržos prekės rūšiai taikoma tik biržos prekės momentinė kaina, ar kiti rizikos veiksniai, įskaitant numanomą kintamumą;

iii) pateiktų savo portfelio jautrumo kiekvienai iš a punkte nurodytų biržos prekių rūšių analizę;

b) patikrina, ar įstaigos vidaus politikoje nustatyti parametrai, kurie yra tinkami biržos prekių rinkos reikšmingumui įvertinti, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies f punkte, ir ar biržos prekių rinkų, kurios laikomos reikšmingomis, atveju kiekviena atskira biržos prekė yra specialiai modeliuojama pagal įstaigos vidaus rizikos vertinimo modelį;

c) patikrina, ar atsižvelgta į panašių, bet ne identiškų biržos prekių, kurių atžvilgiu įstaiga turi reikšmingą poziciją, bazinę riziką, įskaitant bazinę riziką, kylančią dėl skirtingos pristatymo vietos ir terminų nesutapimų;

d) įvertina, ar į biržos prekių kainų kreivių pokyčių riziką yra tinkamai atsižvelgta, kaip reikalaujama pagal šio reglamento 29 straipsnį;

e) įvertina, ar į vega riziką, susijusią su biržos prekių kainų rizika, yra tinkamai atsižvelgta, kaip reikalaujama pagal šio reglamento 30 straipsnį.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga modeliuoja dvi skirtingas biržos prekes tiesiogiai, ar atsižvelgia į bazę remdamasi bazinės rizikos veiksniu.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies a punkto i ir ii papunkčių, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų tuose punktuose nurodytą informaciją tik apie svarbiausias biržos prekes, ir gali atlikti toje 1 dalyje nustatytą vertinimą remdamosi tais duomenimis.

29 straipsnis

Kreivių vertinimas

1. Kompetentingos institucijos taiko:

a) kai reikia įvertinti kreives, kurių taškai yra rizikos veiksniai, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnyje, šio straipsnio 2 dalį;

b) kai reikia įvertinti kreives, kurios sumodeliuotos taikant funkcijos parametrus, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnyje, šio straipsnio 4 dalį.

Taikydamos a ir b punktus, kompetentingos institucijos įvertina įstaigos pagal 6 dalį taikomus interpoliacijos ir ekstrapoliacijos metodus.

2. Kreivių, kurias įstaiga pati priskiria grupėms pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 4 dalį, atveju kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaigos vidaus politikoje nustatyti kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, kiek rizikos veiksnių reikia naudoti modeliuojant kreivę, ir kad tokie kriterijai grindžiami pozicijų tos kreivės atžvilgiu likvidumu ir reikšmingumu;

b) kartu su a punkte nurodytais kriterijais pateikiama analizė, iš kurios matyti, kad naudojamų rizikos veiksnių skaičius leidžia atsižvelgti į skirtingų terminų kintamumą.

Jei kompetentinga institucija mano, kad kreivės modeliavimui naudojamų rizikos veiksnių skaičius yra netinkamas, taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos gali papildyti savo vertinimą naudodamos 3 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

3. Taikydamos 2 dalies b punktą, kompetentingos institucijos gali:

a) reikalauti, kad įstaiga taikytų būsimų sukrėtimų scenarijus kreivės rizikos veiksniams, kaip nustatyta vidaus rizikos vertinimo modelyje;

b) reikalauti, kad įstaiga išvestų kreivės taško, kuris nėra rizikos veiksnys, kintamumą;

c) reikalauti, kad įstaiga nustatytų b punkte nurodytos kreivės taško stebimą kintamumą;

d) palyginti pagal b punktą nustatytą kintamumą su pagal c punktą nustatytu stebimu kintamumu.

Atlikdamos 2 dalies b punkte nurodytą vertinimą, kompetentingos institucijos remiasi tiek Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 4 dalies c punkte nurodytu laikotarpiu, tiek to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies c punkte nurodytu nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpiu.

4. Kreivių, kurios sumodeliuotos naudojant funkcijų parametrus, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnyje, atveju kompetentingos institucijos įvertina, ar į įstaigos vidaus politiką įtraukta analizė, iš kurios matyti, kad taikant sukrėtimus funkcijų parametrams galima atsižvelgti į visą reikšmingą kreivių riziką ir skirtingų terminų kintamumą. Prireikus kompetentingos institucijos gali papildyti savo vertinimą naudodamos šio straipsnio 5 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

5. Taikydamos 4 dalį, kompetentingos institucijos gali:

a) reikalauti, kad įstaiga taikytų būsimų sukrėtimų scenarijus funkcijų parametrams, kaip nustatyta vidaus rizikos vertinimo modelyje;

b) reikalauti, kad įstaiga išvestų kreivės taško kintamumą;

c) reikalauti, kad įstaiga nustatytų b punkte nurodytos kreivės taško kintamumą;

d) palyginti pagal b punktą nustatytą kintamumą su pagal c punktą nustatytu stebimu kintamumu.

Atlikdamos tą vertinimą, kompetentingos institucijos remiasi tiek Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 4 dalies c punkte nurodytu laikotarpiu, tiek to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies c punkte nurodytu nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpiu.

6. Kompetentingos institucijos įvertina, ar visi metodai, kuriuos įstaiga naudoja kreivei sudaryti, įskaitant interpoliacijos ir ekstrapoliacijos metodus, yra patikimi. Kai kreivės dalis išvedama ekstrapoliuojant jos du išorinius taškus, kompetentingos institucijos patikrina, ar rinkoje stebimas ekstrapoliuotos kreivės dalies grąžos kintamumas iš esmės nesiskiria nuo kintamumo, nustatyto atlikus ekstrapoliaciją. Tuo tikslu kompetentingos institucijos gali taikyti 3 ir 5 dalyse nurodytus vertinimo metodus pasirinkdamos ekstrapoliacijos būdu nustatytos kreivės tašką tuomet, kai taiko tų dalių b punktą.

30 straipsnis

Numanomo kintamumo paviršių vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies h punkte nustatytų reikalavimų, susijusių su vega rizikos nustatymu bet kokiai pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų visų kintamumo paviršių, kuriems įstaigos portfelis yra jautrus, sąrašą;

b) reikalauja, kad įstaiga pateiktų savo portfelio jautrumo kiekvienam iš a punkte nurodytų paviršių analizę;

c) remdamasi a ir b punktuose nurodyta informacija, patikrina, ar bet kokia reikšminga bazinė rizika, susijusi su bet kuriais dviem paviršiais, yra arba netiesiogiai nustatoma tuos du paviršius modeliuojant tiesiogiai, arba modeliuojant bazinį paviršių, rodantį tų dviejų kreivių skirtumą;

d) kintamumo paviršių, kurių taškai yra rizikos veiksniai, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnyje, atveju patikrina, ar

   i) įstaigos vidaus politikoje nustatyti kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, kiek rizikos veiksnių reikia naudoti modeliuojant paviršių, ir ar tokie kriterijai grindžiami pozicijų to paviršiaus atžvilgiu likvidumu ir reikšmingumu;

   ii) kartu su i punkte nurodytais kriterijais pateikiama analizė, iš kurios matyti, kad naudojamų rizikos veiksnių skaičius leidžia išsamiai apibūdinti viso paviršiaus riziką;

e) paviršių, kurie sumodeliuoti naudojant funkcijų parametrus, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnyje, atveju įvertina, ar į įstaigos vidaus politiką įtraukta analizė, iš kurios matyti, kad taikant funkcijų parametrų sukrėtimus galima išsamiai apibūdinti viso paviršiaus riziką;

f) įvertina, ar įstaigos taikomi interpoliacijos ir ekstrapoliacijos metodai paviršiui sukurti yra patikimi, o kai paviršiaus dalis išvedama ekstrapoliuojant du jo išorinius taškus, įvertina, ar rinkoje stebimas ekstrapoliuotos paviršiaus dalies grąžos kintamumas iš esmės nesiskiria nuo kintamumo, nustatyto atlikus ekstrapoliaciją.

Taikydama a punktą, įstaiga kiekvieno tame punkte nurodyto paviršiaus atveju nurodo, ar jis visas modeliuojamas tiesiogiai, ar jis modeliuojamas kaip bazės paviršiaus ir bazinio paviršiaus suma.

Taikydamos d punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos gali, kai tinkama, papildyti savo vertinimą naudodamos 2 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

Taikydamos e punktą, kompetentingos institucijos gali, kai tinkama, papildyti savo vertinimą naudodamos 3 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

Taikydamos f punktą, kompetentingos institucijos gali taikyti 2 ir 3 dalyse nurodytą vertinimo metodą pasirinkdamos ekstrapoliacijos būdu nustatyto paviršiaus tašką, kai taiko tų dalių b punktus.

2. Taikydamos 1 dalies d punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos gali:

a) reikalauti, kad įstaiga taikytų būsimų sukrėtimų scenarijus paviršiaus rizikos veiksniams, kaip nustatyta vidaus rizikos vertinimo modelyje;

b) reikalauti, kad įstaiga išvestų paviršiaus taško, kuris nėra rizikos veiksnys, kintamumą;

c) reikalauti, kad įstaiga nustatytų b punkte nurodyto paviršiaus taško stebimą kintamumą;

d) palyginti pagal b punktą nustatytą kintamumą su pagal c punktą nustatytu stebimu kintamumu.

Atlikdamos 1 dalies d punkto ii papunktyje nurodytą vertinimą, kompetentingos institucijos remiasi tiek Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 4 dalies c punkte nurodytu laikotarpiu, tiek to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies c punkte nurodytu nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpiu.

3. Taikydamos 1 dalies e punktą, kompetentingos institucijos gali:

a) reikalauti, kad įstaiga taikytų būsimų sukrėtimų scenarijus funkcijų parametrams, kaip nustatyta vidaus rizikos vertinimo modelyje;

b) reikalauti, kad įstaiga išvestų paviršiaus taško kintamumą;

c) reikalauti, kad įstaiga nustatytų b punkte nurodyto paviršiaus taško stebimą kintamumą;

d) palyginti pagal b punktą nustatytą kintamumą su pagal c punktą nustatytu stebimu kintamumu.

Atlikdamos 1 dalies e punkte nurodytą vertinimą, kompetentingos institucijos remiasi tiek Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 4 dalies c punkte nurodytu laikotarpiu, tiek to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies c punkte nurodytu nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpiu.

31 straipsnis

Koreliacijos rizikos veiksnių vertinimas

Vertindamos, ar įstaigos vidaus rizikos vertinimo modelis apima koreliacijos riziką, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies b punkte, kompetentingos institucijos patikrina, ar daugybinių pagrindinių pasirinkimo sandorių ir bet kokių kitų produktų, kurių vertė dienos pabaigoje nustatoma taikant numanomos koreliacijos parametrą, atveju į vidaus rizikos vertinimo modelį įtrauktas rizikos veiksnys, apimantis koreliacijos parametro pokyčių riziką.

Kompetentinga institucija gali nustatyti pasirinkimo sandorius ir produktus, grindžiamus numanomos koreliacijos parametru, naudodama pagal šio reglamento 23 straipsnį pateiktą informaciją ir nustatydama tuos veiksnius, kurie yra koreliacijos parametrai.

2 poskirsnis

rizikos veiksnių savybių vertinimas

32 straipsnis

Galimybės modeliuoti rizikos veiksnius vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nustatytų reikalavimų, susijusių su galimybe modeliuoti rizikos veiksnius, kompetentingos institucijos patikrina, ar tame punkte nurodyta įstaigos vidaus politika atitinka visas šias sąlygas:

a) vidaus politika apima Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 7 straipsnyje nurodytus aspektus, susijusius su visais dokumentais;

b) pagal vidaus politiką reikalaujama parengti atnaujintą aprašą, kuriame kiekvieno rizikos veiksnio atveju nurodoma ši informacija:

   i) rizikos veiksnio aprašymas;

   ii) ar rizikos veiksnį galima modeliuoti atlikus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325be straipsnyje nurodytos galimybės jį modeliuoti vertinimą ir ar ankstesniais metais kada nors pasikeitė galimybės rizikos veiksnį modeliuoti statusas;

   iii) 12 mėnesių laikotarpis, naudojamas modeliavimo galimybei įvertinti;

iv) ar rizikos veiksnys yra sisteminės kredito arba nuosavybės vertybinių popierių rizikos veiksnys, nurodytas Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 3 straipsnio 3 dalyje;

v) ar rizikos veiksnys yra kreivės, paviršiaus ar kubo taškas, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnio 1 dalyje, grupė, naudojama galimybei tą rizikos veiksnį modeliuoti įvertinti, ir galimybės tą grupę modeliuoti vertinimo rezultatai;

vi) ar rizikos veiksnys yra funkcijos parametras, naudojamas kreivės, paviršius ar kubo taškui apibūdinti, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnio 1 dalyje, ir:

1) kreivės, paviršiaus ar kubo taškų, kurie buvo naudojami parametrinei funkcijai kalibruoti, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnio 1 dalyje, rinkinys;

2) grupių rinkinys ir galimybė jas modeliuoti, atsirandanti dėl Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų veiksmų taikymo;

3) kreivės, paviršiaus ar kubo taškų, kurie buvo naudojami funkcijos parametrui kalibruoti, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnio 2 dalyje, rinkinys;

vii) patikrinamų kainų, kurios yra tipiškos rizikos veiksniui per laikotarpį, kuris numatytas modeliavimo galimybei įvertinti, skaičius;

viii) ar yra 90 dienų laikotarpių, per kuriuos mažiau nei keturios kainos yra patikrinamos ir tipiškos;

c) vidaus politikoje nustatyti:

i) kriterijai, pagal kuriuos nustatomi rizikos veiksniai, kuriems įstaiga taiko Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 1 straipsnio 2 dalyje ir 4 straipsnio 3 dalyje nurodytą perkeltąjį laikotarpį;

ii) kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar rizikos veiksniai turi būti laikomi tos pačios rūšies veiksniais, kaip nurodyta to reglamento 1 straipsnio 2 dalies a punkte;

d) vidaus politikoje nustatyti kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar galimybės modeliuoti kreivę, paviršių ar kubą vertinimas atliekamas naudojant standartines iš anksto apibrėžtas grupes, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 2 dalyje, ar naudojant pačios įstaigos nustatytas grupes, kaip nurodyta to deleguotojo reglamento 5 straipsnio 4 dalyje;

e) vidaus politikoje pateiktas pasirinkimo pagrindimas, kai Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 2 dalyje nurodytos standartinės iš anksto apibrėžtos grupės skirstomos į mažesnes grupes pagal to reglamento 5 straipsnio 3 dalį.

Taikydamos b punkto vii ir viii papunkčius, kai įstaiga atlieka galimybės modeliuoti rizikos veiksnį vertinimą visų pirma įvertindama galimybę modeliuoti grupių rinkinį, kompetentingos institucijos patikrina, ar kiekvienos iš tų grupių lygmeniu nustatytas patikrinamų ir tipiškų kainų skaičius.

2. Vertindamos, ar įstaigos vidaus rizikos vertinimo modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl galimybės modeliuoti rizikos veiksnius, kurie vertinami kaip modeliuojami pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 1 straipsnį, vertinimo kompetentingos institucijos:

a) dėl modeliavimo galimybės vertinimo rezultatų patikrina:

i) naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, ar tie rizikos veiksniai atitinka bet kurį iš dviejų Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 1 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytų kriterijų;

ii) kai taikytina, naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, ar modeliavimo galimybės vertinimo laikotarpis atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 1 straipsnio 2 dalį;

b) dėl reikalavimų, pagal kuriuos kaina laikoma patikrinama, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnyje:

i) patikrina, ar:

1) įstaigos vidaus sistemos ir politika, taip pat jos sutartimi įforminti susitarimai su trečiųjų šalių pardavėjais užtikrina, kad būtų įvykdytos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos;

2) yra kainų, kurios atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas ir kurias galima laikyti patikrinamomis;

ii) peržiūrėdamos audito ataskaitas patikrina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 6 dalyje nurodytas nepriklausomas auditas yra patikimas ir apima visus toje dalyje nurodytus aspektus;

iii) kai taikytina, peržiūri Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 7 dalyje nurodytus sutartimi įformintus susitarimus;

c) dėl reikalavimų, pagal kuriuos patikrinama kaina laikoma tipiška rizikos veiksniui, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 3 straipsnyje, patikrina, ar priskyrimo procesas ir kriterijai, pagal kuriuos nustatomas to deleguotojo reglamento 7 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytos rizikos veiksnio kainos tipiškumas, yra patikimi.

Taikydamos a punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar 1 dalies c punkte nurodyti kriterijai, skirti nustatyti, ar rizikos veiksniai yra tos pačios rūšies, yra patikimi, ir, naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, patikrina, ar tie kriterijai taikomi teisingai.

Taikydamos b punkto i papunktį, kompetentingos institucijos taiko 5 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos taiko 6 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

3. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl galimybės modeliuoti rizikos veiksnius, kurie priskiriami kreivei, paviršiui ar kubui ir vertinami kaip modeliuojami pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnį, vertinimo kompetentingos institucijos:

a) dėl modeliavimo galimybės vertinimo rezultatų:

i) naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, patikrina, ar kreivių, paviršių ir kubų skirstymas į grupes atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 2 dalyje arba 5 straipsnio 4 dalyje nurodytas sąlygas ir ar įstaiga teisingai taiko šio straipsnio 1 dalies d punkte nurodytus kriterijus, kad pasirinktų skirstymo į grupes metodą;

ii) kai įstaiga naudoja Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytą standartinių iš anksto nustatytų grupių rinkinį, patikrina, ar tikslinga grupes konvertuoti į kitą rinkos standartą;

iii) naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, patikrina, ar grupės, kurios vertinamos kaip modeliuojamos, atitinka bet kurią iš dviejų Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytų sąlygų;

iv) naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, patikrina, ar modeliavimo galimybės vertinimo laikotarpis yra toks pats visoms tam tikros kreivės, paviršiaus ar kubo grupėms;

b) dėl reikalavimų, pagal kuriuos kaina laikoma patikrinama, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnyje:

i) peržiūrėdamos įstaigos vidaus sistemas ir politiką, taip pat jos sutartimi įformintus susitarimus su trečiųjų šalių pardavėjais, užtikrina, kad:

1) būtų įvykdytos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos;

2) jokios kainos, kurios atitinka deleguotojo reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas, nėra laikomos patikrinamomis;

ii) peržiūrėdamos audito ataskaitas, patikrina, ar trečiųjų šalių pardavėjų nepriklausomas auditas yra patikimas ir apima visus Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 6 dalyje nurodytus aspektus;

iii) kai taikytina, peržiūri Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 7 dalyje nurodytus įstaigos ir trečiųjų šalių pardavėjų sutartimi įformintus susitarimus;

c) dėl patikrinamos kainos priskyrimo grupei reikalavimų, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnio 4 dalyje, patikrina, ar priskyrimo procesas ir kriterijai, nurodyti to reglamento 7 straipsnio 1 dalies d punkte, naudoti nustatant, kad kaina yra tipiška tam tikro grupės taško atžvilgiu, yra patikimi;

d) dėl galimybės pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 5 dalį perkelti patikrinamą grupės kainą į gretimą grupę, patikrina:

i) ar pagal to reglamento 7 straipsnio 1 dalies f punktą dokumentuotas metodas, kurį įstaiga naudoja tokiam perkėlimui atlikti, yra tinkamas;

ii) kaip įstaiga užtikrina, kad būtų įvykdytos sąlygos, kuriomis perkėlimas leidžiamas pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 5 dalį.

Taikydamos b punkto i papunktį, kompetentingos institucijos taiko 5 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos taiko 7 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

4. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl galimybės modeliuoti rizikos veiksnius, kurie vertinami kaip modeliuojami pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 6 straipsnį, vertinimo, kompetentingos institucijos:

a) dėl modeliavimo galimybės vertinimo rezultatų:

i) naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, patikrina, ar kreivės, paviršiaus ar kubo grupės, modeliuojamos naudojant parametrinę funkciją ir vertinamos kaip modeliuojamos, atitinka bet kurią iš dviejų Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytų sąlygų;

ii) naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, patikrina, ar:

1) įstaiga naudoja skirstymo į grupes metodą, nustatytą Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 2 dalyje;

2) bet koks grupių konvertavimas į kitą rinkos standartą pagal to reglamento 5 straipsnio 2 dalies d punktą yra tinkamas;

iii) naudodamos 1 dalies b punkte nurodytą aprašą, patikrina, ar įstaiga vertina funkcijos parametrą kaip modeliuojamą tik tuo atveju, kai visi kreivės, paviršiaus ar kubo grupės taškai, naudojami tam funkcijos parametrui kalibruoti, priklauso modeliuojamoms grupėms;

b) dėl reikalavimų, pagal kuriuos kaina laikoma patikrinama, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnyje:

i) patikrina, ar:

1) įstaigos vidaus sistemos ir politika, taip pat jos sutartimi įforminti susitarimai su trečiųjų šalių pardavėjais užtikrina, kad būtų įvykdytos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos;

2) nėra kainų, kurios atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas, kurias galima laikyti patikrinamomis;

ii) peržiūrėdamos audito ataskaitas, patikrina, ar trečiųjų šalių pardavėjų nepriklausomas auditas yra patikimas ir apima visus Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 6 dalyje nurodytus aspektus;

iii) kai taikytina, peržiūri Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 7 dalyje nurodytus įstaigos ir trečiųjų šalių pardavėjų sutartimi įformintus susitarimus;

c) dėl patikrinamos kainos priskyrimo grupei reikalavimų, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 4 straipsnio 4 dalyje, patikrina, ar priskyrimo procesas ir kriterijai, nurodyti to reglamento 7 straipsnio 1 dalies d punkte, naudoti nustatant, kad kaina yra tipiška tam tikro grupės taško atžvilgiu, yra patikimi;

d) dėl galimybės pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 5 dalį perkelti patikrinamą grupės kainą į gretimą grupę, patikrina:

i) ar pagal to reglamento 7 straipsnio 1 dalies f punktą dokumentuotas metodas, kurį įstaiga naudoja tokiam perkėlimui atlikti, yra tinkamas;

ii) kaip įstaiga užtikrina, kad būtų įvykdytos sąlygos, kuriomis perkėlimas leidžiamas pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 5 straipsnio 5 dalį.

Taikydamos b punkto i papunktį, kompetentingos institucijos taiko 5 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos taiko 7 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

5. Taikydamos 2 dalies b punkto i papunktį, 3 dalies b punkto i papunktį ir 4 dalies b punkto i papunktį, kompetentingos institucijos taiko šį vertinimo metodą:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų rizikos veiksnių ir grupių imtį su atitinkamomis patikrinamomis ir tipiškomis kainomis, įskaitant:

i) rizikos veiksnius ir grupes, kurie vos atitiko sąlygas, kad būtų vertinami kaip modeliuojami;

ii) rizikos veiksnius ir grupes, kurių galimybės juos modeliuoti statusas per praėjusius metus pasikeitė;

iii) kai taikytina, rizikos veiksnius ir grupes, kurių patikrinamas kainas nustato tik įstaiga, tik trečiųjų šalių pardavėjai ir tiek įstaiga, tiek trečiųjų šalių pardavėjai;

b) reikalauja, kad įstaiga dėl šios dalies a punkte nurodytų kainų pagrįstų, kuri iš Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų yra įvykdyta, ir patikrintų:

i) kai tenkinama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta sąlyga, kaip įstaiga įvertino, kad sandoris sudarytas įprastomis rinkos sąlygomis;

ii) kai tenkinama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyta sąlyga, kaip įstaiga arba trečiosios šalies pardavėjas įvertino, kad sandoris sudarytas įprastomis rinkos sąlygomis;

iii) kai tenkinama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta sąlyga, kaip įstaiga arba trečiosios šalies pardavėjas nustatė tiek pirkimo, tiek pardavimo kainos pasiūlymus;

c) dėl a punkte nurodytų patikrinamų kainų, kompetentingos institucijos patikrina:

i) ar kaina nėra dviejų tos pačios grupės subjektų sandoris ar pirkimo ir pardavimo kainos pasiūlymas, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 2 dalies a punkte, ir ar metodas, kurį įstaiga arba trečiosios šalies pardavėjas naudojo, kad padarytų išvadą, jog abu subjektai nepriklauso tai pačiai grupei, yra patikimas;

ii) kaip įstaiga ar trečiosios šalies pardavėjas padarė išvadą, kad sandorio arba tvirtosios kotiruotės apimtis, susijusi su patikrinama kaina, yra svarbi, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 2 dalies b punkte, ir ar nereikšmingumui įvertinti naudojami parametrai yra patikimi;

iii) kai patikrinama kaina yra susijusi su tvirtosiomis kotiruotėmis, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 1 dalies c punkte:

1) kaip įstaiga ar trečiosios šalies pardavėjas padarė išvadą, kad pirkimo ir pardavimo kainų skirtumas iš esmės nesiskiria nuo taikomų rinkos sąlygų, kaip nurodyta to reglamento 2 straipsnio 2 dalies c punkte;

2) ar tokiam galimam nuokrypiui įvertinti naudojami parametrai yra patikimi;

iv) ar kai kurios iš tų kainų gali būti laikomos atitinkančiomis Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 2 dalies b punkte arba 2 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas sąlygas, nes joms būdinga neįprastai maža apimtis arba neįprastai didelis pirkimo ir pardavimo kainų skirtumas;

v) ar įstaiga arba trečiosios šalies pardavėjas nustatė laiko juostą, nuosekliai naudojamą visuose duomenų šaltiniuose patikrinamos kainos stebėjimo datai nustatyti, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 3 dalyje.

Taikydamos šią dalį, kompetentingos institucijos reikalauja, kad įstaigos arba trečiosios šalies pardavėjai, priklausomai nuo atvejo, joms pateiktų visą informaciją, kurios joms reikia tam vertinimui išsamiai atlikti pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 2 straipsnio 5 dalies b punktą.

6. Taikydamos 2 dalies c punktą, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų rizikos veiksnių imtį ir atitinkamas patikrinamas ir tipiškas kainas, naudojamas Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 1 straipsnyje nurodytoms sąlygoms įvertinti;

b) patikrina, ar vertinant, ar įvykdytos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 1 straipsnyje nurodytos sąlygos, kai rizikos veiksnio atžvilgiu tam tikrą stebėjimo dieną yra kelios patikrinamos kainos, atsižvelgiama tik į vieną kainą;

c) dėl tų a punkte nurodytos imties rizikos veiksnių, kurie nėra sisteminės kredito arba nuosavybės vertybinių popierių rizikos veiksniai, atspindintys pokyčius visoje rinkoje, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 3 straipsnio 3 dalyje, patikrina, ar:

i) rizikos veiksnys yra svarbus kainos, kuri laikoma tipiška, veiksnys;

ii) metodas, kurį įstaiga naudoja siekdama padaryti išvadą, kad tarp rizikos veiksnio ir tos kainos yra glaudus ryšys, yra patikimas;

iii) metodika, kurią įstaiga naudoja rizikos veiksnio vertei iš tos kainos gauti, yra patikima;

d) dėl tų a punkte nurodytos imties rizikos veiksnių, kurie yra sisteminės kredito arba nuosavybės vertybinių popierių rizikos veiksniai, atspindintys pokyčius visoje rinkoje, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 3 straipsnio 3 dalyje, patikrina, ar naudojamos patikrinamos kainos yra tipiškos tų sisteminės rizikos veiksnių atžvilgiu.

Taikant a punktą, rizikos veiksnių imtis apima, be kita ko, rizikos veiksnius, kurie vos atitiko sąlygas, kad būtų vertinami kaip modeliuojami, ir rizikos veiksnius, kurių modeliavimo galimybių statusas per praėjusius metus pasikeitė. Kai taikytina, ta imtis apima rizikos veiksnius, kurių patikrinamas kainas nustato tik įstaiga, tik trečiųjų šalių pardavėjai ir tiek įstaiga, tiek trečiųjų šalių pardavėjai.

7. Taikydamos 3 dalies c punktą ir 4 dalies c punktą, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų su kreivių, paviršių ar kubų rinkiniu susijusių grupių imtį ir atitinkamas patikrinamas ir tipiškas kainas;

b) dėl a punkte nurodytų patikrinamų kainų, patikrina, ar vertinant, ar įvykdytos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2060 1 straipsnyje nurodytos sąlygos, kai grupės atžvilgiu tam tikrą stebėjimo dieną yra kelios patikrinamos kainos, atsižvelgiama tik į vieną patikrinamą kainą per dieną;

c) dėl a punkte nurodytų patikrinamų kainų, vertina, ar įstaigos naudojama tam tikros grupės patikrinamų kainų nustatymo metodika yra tinkama.

Taikant a punktą, grupės imtis apima, be kita ko, grupes, kurios vos atitiko sąlygas, kad būtų vertinamos kaip modeliuojamos, ir grupes, kurių modeliavimo galimybių statusas per praėjusius metus pasikeitė. Kai taikytina, ta imtis apima grupes, kurių patikrinamas kainas nustato tik įstaiga, tik trečiųjų šalių pardavėjai ir tiek įstaiga, tiek trečiųjų šalių pardavėjai.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) grupės taškai yra svarbus kainos, kuri laikoma tipiška, veiksnys;

b) metodas, kurį įstaiga naudojama siekdama padaryti išvadą, kad yra glaudus ryšys tarp bet kokio grupės taško ir tos kainos, yra patikimas;

c) metodika, kurią įstaiga naudoja to grupės taško vertei iš tos kainos gauti, yra patikima.

33 straipsnis

Rizikos veiksnių likvidumo termino vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nustatytų reikalavimų, susijusių su rizikos veiksnių likvidumo terminu, kompetentingos institucijos patikrina, ar pagal tame punkte nurodytą vidaus politiką reikalaujama parengti atnaujintą aprašą, kuriame dėl kiekvieno rizikos veiksnio nurodoma tokia informacija:

a) rizikos veiksnio aprašymas;

b) ar rizikos veiksnį galima modeliuoti atlikus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325be straipsnyje nurodytos modeliavimo galimybės vertinimą ir, jei rizikos veiksnį galima modeliuoti, ar tas rizikos veiksnys įtrauktas į to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą rizikos veiksnių, kuriuos galima modeliuoti, pogrupį;

c) paprastas įvesties duomenų, naudojamų rizikos veiksniui pažymėti, aprašymas;

d) rizikos veiksniui priskirtas likvidumo terminas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 2 dalyje;

e) ar rizikos veiksnio pobūdis neatitinka jokios pagrindinės rizikos veiksnių kategorijos, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 1 straipsnio 2 dalyje;

f) ar rizikos veiksnio atspindimos rizikos pobūdis ir duomenys, naudojami kaip to rizikos veiksnio įvesties duomenys, atitinka rizikos veiksnius, kuriuos būtų galima priskirti daugiau nei vienai pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai arba pagrindinei rizikos veiksnių pakategorei, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 1 straipsnio 3 dalyje;

g) kai Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 1 straipsnyje nurodyta metodika arba to reglamento 2 straipsnyje nurodyta metodika naudojama vienarūšiam indeksui modeliuoti, ar ji buvo naudojama rizikos veiksniui priskirti atitinkamai Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 2 lentelėje nurodytai pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai ir pakategorei.

2. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl reikalavimų, taikomų rizikos veiksnių likvidumo terminui, kompetentingos institucijos patikrina:

a) naudodamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytus elementus, ar:

   i) rizikos veiksnių pobūdis, rizikos veiksniams naudojami įvesties duomenys ir Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 2 lentelėje nurodyta pagrindinė rizikos veiksnių kategorija ir pakategorė yra suderinami;

   ii) nuosavybės vertybinių popierių ir kredito rizikos veiksniams, atspindintiems sisteminį komponentą, buvo taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 1 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka, kai tie rizikos veiksniai kalibruojami naudojant įvesties duomenis, susijusius su skirtingomis pagrindinėmis rizikos veiksnių kategorijomis ar pakategorėmis;

   iii) bazinės rizikos veiksniams, rodantiems skirtumą tarp dviejų rizikos veiksnių, kurie, jeigu įstaiga juos modeliuotų tiesiogiai, o ne remdamasi baze, būtų priskirti dviem skirtingoms pakategorėms, taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 1 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka;

   iv) jei rizikos veiksnys nėra vienas iš Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 3 ir 4 straipsniuose nurodytų rizikos veiksnių ir tas rizikos veiksnys nėra vienareikšmiškai susijęs su viena iš Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 2 lentelėje nurodytų pagrindinių rizikos pakategorių, tas rizikos veiksnys priskiriamas atitinkamos kategorijos pakategorei „kitos rūšys“;

v) nuosavybės vertybinių popierių rizikos veiksniai, pripažinti nuosavybės vertybiniais popieriais, kurių rinkos kapitalizacija didelė, atitinka vieną iš Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų;

b) įstaiga yra nustačiusi objektyvius kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kada kredito maržos rizikos veiksnys susijęs su investiciniu reitingu arba didelio pelningumo pozicija;

c) kai įstaiga taiko Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 3 dalyje nustatytą nukrypti leidžiančią nuostatą dėl ilgesnių likvidumo terminų naudojimo apskaičiuojant to reglamento 325bb straipsnyje nurodytą tikėtino trūkumo rizikos matą ir to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, įstaiga atskiria pozicijas, priklausančias prekybos operacijų sąrašams, kuriems taikoma nukrypti leidžianti nuostata, nuo tų prekybos operacijų sąrašų, kuriems nukrypti leidžianti nuostata netaikoma;

d) atlikdama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 6 dalyje nurodytą mėnesinį tikrinimą, įstaiga patikrina, ar:

i) dėl nuosavybės vertybinių popierių kapitalizacijos arba indeksų komponentų, nurodytų Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2058 7 straipsnio 1 dalies b punkte, pokyčio būta atitinkamos nuosavybės vertybinių popierių rizikos veiksnio pakategorėje;

ii) dėl reitingo pasikeitimo ar kitų kredito kokybės įvykių būta atitinkamos kredito maržos rizikos veiksnio pakategorės pokyčių;

e) rizikos veiksnį priskiriant Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 2 lentelėje nurodytai pagrindinei kategorijai „Palūkanų norma“ ir pakategorei „Likvidžiausios valiutos ir nacionalinė valiuta“, tik viena valiuta laikoma nacionaline valiuta.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos daugiausia dėmesio skiria rizikos veiksniams, priklausantiems pakategorei, kuriai taikoma nukrypti leidžianti nuostata, ir kurie yra tiek prekybos operacijų sąrašuose, kuriems taikoma nukrypti leidžianti nuostata, tiek prekybos operacijų sąrašuose, kuriems nukrypti leidžianti nuostata netaikoma.

3. Taikydamos 2 dalies a punktą, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga nustatytų rizikos veiksnius finansinių priemonių arba biržos prekių imtyje, ir atlikti savo vertinimą atsižvelgdamos į finansinių priemonių, kurioms būdingi rizikos veiksniai, pobūdį. Reikalaudamos tos imties, kompetentingos institucijos daugiausia dėmesio skiria finansinėms priemonėms arba biržos prekėms, apimančioms pakankamai platų rizikos veiksnių rūšių spektrą, kad būtų užtikrintas išsamus vertinimas.

4. Taikydamos šio straipsnio 2 dalies d punktą, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų rizikos veiksnius, kurie pakategorėje buvo pakeisti, ir patikrinti, ar, atlikus mėnesinį patikrinimą, Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje nurodytas tikėtino trūkumo rizikos matas ir to reglamento 325bk straipsnyje nurodytas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas atspindėjo likvidumo termino pokyčius.

3 skirsnis

pakaitinių rodiklių ir duomenų kokybės vertinimas

34 straipsnis

Pakaitinių rodiklių vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl pakaitinių rodiklių naudojimo reikalavimų kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga, įgyvendindama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodytą vidaus politiką, nustatė kriterijus, kuriais apibrėžiama:

i) kada rizikos veiksnys pakeičiamas pakaitiniu rodikliu;

ii) kaip rizikos veiksnį būtų galima pakeisti pakaitiniu rodikliu, jei būtų taikomas pakaitinių rodiklių metodas;

b) Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodyta vidaus politika apima visus įstaigos taikomus pakaitinių rodiklių metodus, be kita ko, kai jos taiko:

i) veiksnio modelius;

ii) beta aproksimacijas;

iii) rizikos veiksnių priskyrimą lyginamiesiems indeksams, įskaitant tipiškus sektoriaus ir regiono ar indeksų pavadinimus;

c) yra aiškus pagrindas taikyti pakaitinių rodiklių metodą nemodeliuojamiems rizikos veiksniams, nors grąžų skaičius N rizikos veiksnio laiko eilutėse pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnį leistų taikyti istorinį metodą arba asimetrinį sigmos metodą, nurodytus atitinkamai to deleguotojo reglamento 8 ir 9 straipsniuose;

d) metodas, naudojamas rizikos veiksniui aproksimuoti yra tinkamas ir, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies g punktą, modeliuojamiems rizikos veiksniams užtikrina konservatyvų būsimų sukrėtimų scenarijų kalibravimą, o nemodeliuojamiems rizikos veiksniams – konservatyvų blogiausių būsimų sukrėtimų scenarijų kalibravimą;

e) rizikos veiksniams, kurių pakaitinių rodiklių duomenys naudojami tik tam tikriems laiko eilutės laikotarpiams, nėra anomalių šuolių tarp laiko eilutės, kuriai taikomas pakaitinis rodiklis, dalių ir laiko eilutės, kuriai jis netaikomas, dalių.

2. Taikydamos 1 dalies c punktą, kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į rizikos veiksnių, kurie pakeisti pakaitiniais rodikliais, imtį, patikrina, ar:

a) tiems rizikos veiksniams taikomas pakaitinių rodiklių metodas yra vidaus politikoje aprašytas metodas, kaip nurodyta 1 dalies a punkte, o naudojamas pakaitinis rodiklis yra ekonomiškai reikšmingas;

b) tinkamai atsižvelgta į to rizikos veiksnio, kuris yra pakeistas pakaitiniu rodikliu, ir kitų rizikos veiksnių, įskaitant atvejus, kai skirtingi rizikos veiksniai pakeičiami pakaitiniais rodikliais priskiriant juos tam pačiam rizikos veiksniui, bazinę riziką;

c) nėra atvejų, kai dėl pakaitinio rodiklio naudojimo konkreti rizika nėra tinkamai užfiksuojama.

Taikydamos tą vertinimo metodą, kompetentingos institucijos pasirenka rizikos veiksnių imtį, atspindinčią įvairius pakaitinių rodiklių metodus, įskaitant, kai naudojama, veiksnių modelius, beta aproksimacijas ir rizikos veiksnių priskyrimą lyginamiesiems indeksams, įskaitant tipiškus sektoriaus ir regiono ar indeksų pavadinimus.

3. Taikydamos 1 dalies c punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių, kurių duomenys per paskutinių 12 mėnesių laikotarpį buvo pakeisti pakaitiniais rodikliais, imtimi:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų pakaitiniais rodikliais pakeistų rizikos veiksnių, naudojamų vidaus rizikos vertinimo modelyje, laiko eilutes ir atitinkamų kainodaros veiksnių, naudojamų atliekant vertinimą dienos pabaigoje, laiko eilutes;

b) patikrina, ar a punkte nurodytų dviejų laiko eilučių kintamumas iš esmės nesiskiria;

c) patikrina, ar abi laiko eilutės glaudžiai koreliuoja.

Taikydamos tą vertinimo metodą, kompetentingos institucijos pasirenka rizikos veiksnių imtį, atspindinčią įvairius pakaitinių rodiklių metodus, įskaitant, kai naudojama, veiksnių modelius, beta aproksimacijas ir rizikos veiksnių priskyrimą lyginamiesiems indeksams, įskaitant tipiškus atitinkamo sektoriaus ir regiono ar indeksų pavadinimus.

4. Taikydamos 1 dalies c punktą ir siekdamos patikrinti pakaitinių rodiklių metodų konservatyvumą, kompetentingos institucijos atrenka metodų imtį ir kiekvienam pakaitinių rodiklių metodui taiko visus šiuos veiksmus tokia tvarka:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų rizikos veiksnių, kurie nėra pakeisti pakaitiniais rodikliais, laiko eilučių imtį ir, jei jie būtų pakeisti pakaitiniais rodikliais, kad ji laikytųsi vertinamo pakaitinių rodiklių metodo;

b) reikalauja, kad įstaiga pateiktų laiko eilutes, kurios būtų naudojamos rizikos veiksnių laiko eilutėms, nurodytoms a punkte, taikant vertinamą pakaitinių rodiklių metodą;

c) abiejų laiko eilučių atveju nustato rizikos veiksnių kintamumą nepalankiausių sąlygų laikotarpiu ir per paskutinių 12 mėnesių laikotarpį ir patikrina, ar kintamumas, atsirandantis dėl b punkte nurodytos laiko eilutės, kuriai taikomas pakaitinis rodiklis, nėra nepakankamai įvertintas kintamumas, atsirandantis dėl a punkte nurodytos laiko eilutės.

Taikydamos tą vertinimo metodą, kompetentingos institucijos pasirenka rizikos veiksnių imtį, atspindinčią įvairius pakaitinių rodiklių metodus, įskaitant, kai naudojama, veiksnių modelius, beta aproksimacijas ir rizikos veiksnių priskyrimą lyginamiesiems indeksams, įskaitant tipiškus atitinkamo sektoriaus ir regiono ar indeksų pavadinimus.

5. Taikydamos 1 dalies c punktą, kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į nemodeliuojamų rizikos veiksnių, kurių pakaitinių rodiklių duomenys buvo naudoti nepalankiausių sąlygų laikotarpiu nepaisant grąžų skaičiaus N rizikos veiksnio laiko eilutėse pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnį, imtį, leistų taikyti istorinį metodą arba asimetrinį sigmos metodą, nurodytus atitinkamai to deleguotojo reglamento 8 ir 9 straipsniuose:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų pradines rizikos veiksnių laiko eilutes prieš taikant bet kokį pakaitinių rodiklių metodą;

b) reikalauja, kad įstaiga pateiktų laiko eilutes, naudojamas rizikos veiksniams, kurie pakeisti pakaitiniais rodikliais;

c) palygina pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruotus sukrėtimus, atsirandančius taikant Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 8 ir 9 straipsnius, su šios dalies a ir b punktuose nurodytomis laiko eilutėmis ir patikrina, ar dėl laiko eilučių, kurioms taikomas pakaitinis rodiklis, atsirandantys sukrėtimai nėra sistemingai mažiau konservatyvūs nei sukrėtimai, nustatyti naudojant pradinę laiko eilutę.

Taikydamos tą vertinimo metodą, kompetentingos institucijos pasirenka rizikos veiksnių imtį, atspindinčią įvairius pakaitinių rodiklių metodus, įskaitant, kai naudojama, veiksnių modelius, beta aproksimacijas ir rizikos veiksnių priskyrimą lyginamiesiems indeksams, įskaitant tipiškus sektoriaus ir regiono ar indeksų pavadinimus.

35 straipsnis

Duomenų kokybės vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos duomenų standartai atitinka minimalius vidaus rizikos vertinimo modelio standartus, kad juos būtų galima laikyti pakankamai tiksliais vertinant riziką, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies f punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga, įgyvendindama savo vidaus politiką, dokumentuoja bet kokią metodiką, naudotą laiko eilutėms užpildyti trūkstamais duomenų vienetais, ir ar tokiuose dokumentuose pateikta patikima analizė, iš kurios matyti, kad ta metodika nedaro poveikio rizikos veiksnių kintamumui ir koreliacijoms;

b) įstaiga yra nustačiusi objektyvius kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokia laiko eilučių pildymo metodika taikoma, jei yra daugiau nei viena metodika, ir tuos kriterijus dokumentavo savo vidaus politikoje;

c) įstaiga, įgyvendindama savo vidaus politiką, nustatė procesą, kurio reikia laikytis pasikeitus laiko eilučių vertėms, ir tai, ar toks procesas apima atliktų pakeitimų dokumentavimą;

d) įstaiga nefiltruoja duomenų, įskaitant išskirties apatinių ribų nustatymą, viršutinių ribų nustatymą ir neįtraukimą, nebent įstaiga gali įrodyti, kad neįtrauktas duomenų vienetas yra susijęs su klaidingais arba pasenusiais duomenimis, ir įstaiga tokį neįtraukimą dokumentuoja;

e) įstaiga atlieka periodines laiko eilučių, naudojamų tikėtino trūkumo rizikos matui apskaičiuoti, kokybės patikras, tas patikras dokumentuoja ir dokumentuoja atitinkamus rezultatus;

f) įstaiga, atlikdama e punkte nurodytas patikras, analizuoja, kokį poveikį rizikos veiksnių kintamumui ir koreliacijoms turi trūkstami arba pakeisti duomenys ir metodika, naudota laiko eilutėms nustatyti;

g) įstaigos naudojamų laiko eilučių duomenų kokybė yra tinkama.

Taikydamos e punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga, atlikdama tame punkte nurodytas patikras, stebi su kiekviena laiko eilute susijusių:

a) dienų, kurių duomenų vienetų iš pradžių trūko ir kurie vėliau buvo užpildyti naudojant konkrečią metodiką, skaičių;

b) dienų, kurių duomenų vienetų iš pradžių buvo ir kurie vėliau buvo pakeisti naudojant konkrečią metodiką, skaičių;

c) dienų be kasdienių pokyčių skaičių;

d) didžiausią dienų iš eilės be kasdienių pokyčių skaičių.

2. Taikydamos 1 dalies g punktą, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų savo laiko eilučių, naudotų PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$ ir $PES_t^{FC,\,i}$, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir apskaičiuojant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matus, kaip nurodyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnyje, apžvalgą ir į tą apžvalgą įtrauktų su kiekviena naudota laiko eilute susijusių:

   i) bendrą per istorinį stebėjimo laikotarpį skaičių dienų, naudotų PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$ ir $PES_t^{FC,\,i}$, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matams, kaip nurodyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnyje, apskaičiuoti;

   ii) dienų, kurių laiko eilutėse trūksta duomenų, skaičių prieš įstaigai atliekant bet kokį koregavimą;

   iii) dienų be jokių kasdieninių pokyčių laiko eilutėse skaičių prieš įstaigai atliekant bet kokį koregavimą;

   iv) didžiausią dienų iš eilės be jokių kasdieninių pokyčių laiko eilutėse skaičių prieš įstaigai atliekant bet kokį koregavimą;

   v) skaičių dienų, kurių duomenų laiko eilutėse iš pradžių buvo, bet įstaiga jų neįtraukė arba juos pakeitė prieš naudodama PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$ ir $PES_t^{FC,\,i}$, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matams, kaip nurodyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnyje, apskaičiuoti;

b) remdamasi a punkte nurodyta apžvalga, nustato tas laiko eilutes, naudojamas rizikos veiksniams, kurioms gali turėti įtakos prasta duomenų kokybė;

c) remdamasi a punkte nurodyta apžvalga, atrenka laiko eilučių imtį, kuriai būdingas didelis iš pradžių trūkstamų duomenų vienetų skaičius, ir atlieka šiuos veiksmus tokia tvarka:

   i) reikalauja, kad įstaiga pateiktų laiko eilutes tik su pradiniais duomenų vienetais ir laiko eilutes po jų užpildymo;

   ii) patikrina, ar laiko eilutės užpildytos pagal vidaus politikoje numatytas metodikas, kaip nurodyta 1 dalies a ir b punktuose, ir ar tokios metodikos yra tinkamos konkrečiu atveju;

d) remdamasi b punkte nurodyta apžvalga, atrenka laiko eilučių imtį, kuriai būdingas didelis iš pradžių turimų, bet kitais duomenų vienetais pakeistų duomenų vienetų skaičius, ir atlieka šiuos veiksmus tokia tvarka:

   i) reikalauja, kad įstaiga pateiktų laiko eilutes tik su pradiniais duomenų vienetais ir laiko eilutes po to, kai duomenų vienetai laiko eilutėse buvo pakeisti;

ii) patikrina, ar duomenų vienetai buvo pakeisti pagal vidaus politikoje numatytas metodikas, kaip nurodyta 1 dalies a ir b punktuose, ir ar tokios metodikos yra tinkamos konkrečiu atveju.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos gali, kai tinkama, kaip tame punkte nurodyto nustatymo pagrindą naudoti šiuos rodiklius:

a) laiko eilutes, kuriose yra mažiau nei 10 % iš pradžių turimų duomenų vienetų;

b) laiko eilutes, kuriose 20 darbo dienų iš eilės nebuvo jokių kasdieninių pokyčių;

c) laiko eilutes, kuriose buvo daugiau nei 20 % dienų be pokyčių;

d) laiko eilutes, kuriose daugiau kaip 50 % iš pradžių turimų duomenų buvo pakeisti.

Kompetentingos institucijos reikalauja, kad įstaiga pagrįstų tų laiko eilučių naudojimą ir, kai taikytina, priežastį, kodėl atitinkamas rizikos veiksnys įtrauktas į sumažintą rizikos veiksnių rinkinį, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 2 dalies a ir b punktuose ir 325bc straipsnio 3 dalies a ir b punktuose.

3. Dėl rizikos veiksnių, kurių pakaitinių rodiklių duomenys naudojami, kompetentingos institucijos atlieka 2 dalyje nurodytą vertinimą remdamosi laiko eilute, kuriai taikomas pakaitinis rodiklis, ir kuri naudota PES_t^{RS}, PES_t^{RC}, PES_t^{FC}, $PES_t^{RS,\,i}$, $PES_t^{RC,\,i}$ ir $PES_t^{FC,\,i}$, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matams, kaip nurodyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnyje, apskaičiuoti.

4 skirsnis

atitikties reikalavimams, susijusiems su grįžtamuoju patikrinimu ir pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimu, vertinimas

36 straipsnis

Techninių elementų, kurie turi būti įtraukti į faktinius ir numatomus portfelio vertės pokyčius grįžtamojo patikrinimo reikalavimų atžvilgiu, vertinimas

1. Tikrindamos, ar įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nustatytų reikalavimų, susijusių su techniniais elementais, kurie turi būti įtraukti į faktinius ir numatomus portfelio vertės pokyčius, kompetentingos institucijos patikrina, ar tame punkte nurodyta vidaus politika:

a) apibūdina visus Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnyje nurodytus elementus ir, kai taikytina, visus to reglamento 1 straipsnio 5 dalies c punkte nurodytus elementus;

b) reikalauja parengti periodinę ataskaitą ir, jei įvairūs elementai, prisidedantys prie portfelio vertės pokyčių, yra atskiriami, kasdienius duomenis, įskaitant:

i) pokyčius, susijusius su elementais, kurie pašalinami iš dienos pabaigos vertės siekiant nustatyti faktinius ir numatomus pokyčius pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1–4 straipsnius, įskaitant pokyčius, susijusius su einamosios paros prekybos veikla;

ii) pokyčius, susijusius su koregavimais, kurie įtraukiami į dienos pabaigos vertę, tačiau kurie nėra įtraukiami į faktinių ir numatomų pokyčių apskaičiavimą pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1–4 straipsnius;

iii) pokyčius, susijusius su koregavimais, kurie įtraukiami į dienos pabaigos vertę ir į faktinių ir numatomų pokyčių apskaičiavimą pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1–4 straipsnius;

iv) pokyčius, susijusius su koregavimais atlikus nepriklausomą kainų patikrą, nurodytą Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 1 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje;

c) reikalauja, kad b punkte nurodyta ataskaita būtų parengta tiek kiekvieno prekybos operacijų sąrašo, kuriam taikomi prekybos operacijų sąrašo grįžtamojo patikrinimo reikalavimai pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 ir 3 straipsnius, lygmeniu, tiek portfelio, kuriam taikomi grįžtamojo patikrinimo reikalavimai pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 ir 4 straipsnius, lygmeniu;

d) apibūdina ištaisymo procesus, vykdytinus apskaičiuojant faktinius ir numatomus pokyčius esant nenumatytiems atvejams, išimtims, klaidoms ir kainodaros nepakankamumo atvejams.

2. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl reikalavimų, susijusių su techniniais elementais, kurie turi būti įtraukti į faktinius ir numatomus portfelio vertės pokyčius, kompetentingos institucijos:

a) dėl faktinių prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčių apskaičiavimo, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 1 dalyje:

i) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas ir Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio a punkte nurodytų skirtumų metmenis:

1) nustato elementus, kurie skiriasi nuo dienos pabaigos portfelio vertės pokyčių, nustatytų vykdant dienos pabaigos vertinimo procesą, ir faktinių pokyčių;

2) patikrina, ar pagal 1 punktą nustatyti elementai apima tik mokesčius ir komisinius, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 4 dalies b punkte, ir apima tik tuos koregavimus, kurie turi arba gali būti neįtraukti į faktinius pokyčius, kaip nustatyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 3 ir 5 dalyse;

ii) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, patikrina, ar koregavimai atlikus nepriklausomą kainų patikrą yra įtraukti į faktinius prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčius, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 1 dalyje;

iii) patikrina, ar apskaičiuojant faktinius pokyčius atsižvelgiama į praėjusį laiką, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 2 dalyje, ir ar į tą praėjusį laiką atsižvelgiama taip pat, kaip atsižvelgiama apskaičiuojant dienos pabaigos portfelio vertes, nustatytas vykdant dienos pabaigos vertinimo procesą;

iv) įvertina, kaip įstaiga vertina, ar koregavimas yra susijęs su rinkos rizika, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 3 dalyje, ir, naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, patikrina, ar su rinkos rizika nesusiję koregavimai yra neįtraukiami apskaičiuojant faktinius pokyčius;

v) palygindamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, pateiktas skirtingomis datomis, patikrina, ar įstaiga atspindi koregavimo verčių pokyčius tik tomis dienomis, kai apskaičiuojamas koregavimas, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 4 dalyje;

vi) patikrina, ar į pozicijų, kurių atžvilgiu apskaičiuojamas koregavimas, apimtį įtrauktos tik prekybos operacijų sąrašui priskirtos pozicijos, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 4 dalyje;

vii) patikrina, ar koregavimai, kurie gali būti neįtraukti į faktinius pokyčius pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 1 straipsnio 5 dalį, nesudedami;

viii) patikrina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio c punkte nurodyta informacija atitinka įrodymus, gautus iš šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų ataskaitų;

b) dėl faktinių portfelio vertės pokyčių apskaičiavimo, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 straipsnyje:

i) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas ir Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio a punkte nurodytų skirtumų metmenis:

1) nustato elementus, kurie skiriasi nuo dienos pabaigos portfelio vertės pokyčių, nustatytų vykdant dienos pabaigos vertinimo procesą, ir faktinių pokyčių;

2) patikrina, ar 1 punkte nurodyti elementai apima tik mokesčius ir komisinius, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 4 dalies b punkte, ir apima tik tuos koregavimus, kurie turi arba gali būti neįtraukti į faktinius pokyčius pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 straipsnį;

ii) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, patikrina, ar koregavimai atlikus nepriklausomą kainų patikrą yra įtraukti į faktinius portfelio vertės pokyčius, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 straipsnio 1 dalyje;

iii) patikrina, ar apskaičiuojant faktinius pokyčius atsižvelgiama į praėjusį laiką, nurodytą Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 straipsnio 2 dalyje, ir ar į tą praėjusį laiką atsižvelgiama taip pat, kaip atsižvelgiama apskaičiuojant dienos pabaigos portfelio vertes, nustatytas vykdant dienos pabaigos vertinimo procesą;

iv) įvertina, kaip įstaiga vertina, ar koregavimas yra susijęs su rinkos rizika, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 straipsnio 3 dalyje, ir, naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, patikrina, ar su rinkos rizika nesusiję koregavimai yra neįtraukiami apskaičiuojant faktinius pokyčius;

v) patikrina, ar, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 straipsnio 4 dalyje, į pozicijų, kurių atžvilgiu koregavimas apskaičiuojamas, apimtį įtraukiama arba:

1) pozicijas, priskirtas prekybos operacijų sąrašams, kurių nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti įstaiga apskaičiuoja pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyrių,

2) arba visas pozicijas, kurioms taikomi nuosavų lėšų reikalavimai rinkos rizikai padengti;

vi) palygindamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, pateiktas skirtingomis datomis, patikrina, ar įstaiga atspindi koregavimo verčių pokyčius tik tomis dienomis, kai koregavimas perskaičiuojamas pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 2 straipsnio 5 dalį;

vii) patikrina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio c punkte nurodyta informacija atitinka įrodymus, gautus iš šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų ataskaitų;

c) dėl numatomų prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčių apskaičiavimo, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnyje:

i) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, nustato elementus, kurie skiriasi nuo dienos pabaigos portfelio verčių pokyčių, nustatytų vykdant dienos pabaigos vertinimo procesą, ir numatomų pokyčių, ir patikrina, ar tie elementai apsiriboja:

1) mokesčiais ir komisiniais;

2) tais elementais, kurie nėra įtraukti dėl prielaidos, kad pozicijos nepakito, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 4 dalies a punkte;

3) tais koregavimais, kurie turi arba gali būti neįtraukti į numatomus pokyčius, kaip nustatyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnio 3 ir 5 dalyse;

ii) patikrina, ar praėjusio laiko poveikis nuosekliai atsispindi numatomuose pokyčiuose pagal tvarką, kurią įstaiga taiko tokiam poveikiui apskaičiuodama tikėtino trūkumo rizikos matą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir apskaičiuodama to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnio 2 dalyje;

iii) įvertina, kaip įstaiga vertina, ar koregavimas yra susijęs su rinkos rizika, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnio 3 dalyje, ir, naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, patikrina, ar su rinkos rizika nesusiję koregavimai yra neįtraukiami apskaičiuojant numatomus pokyčius;

iv) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, patikrina, ar į numatomus pokyčius įtraukiami tik kasdien apskaičiuojami ir į įstaigos rizikos vertinimo modelį įtraukiami koregavimai, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnio 3 dalyje;

v) patikrina, ar į pozicijų, kurių atžvilgiu apskaičiuojamas koregavimas, apimtį įtraukiamos tik prekybos operacijų sąrašui priskirtos pozicijos, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnio 4 dalyje;

vi) patikrina, ar koregavimai, kurie neįtraukti į numatomus pokyčius pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 3 straipsnio 5 dalį, nesudedami;

vii) naudodamos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio c punkto viii papunktyje nurodytus metmenis, patikrina, ar metodika, kurią įstaiga naudoja koregavimo vertės pokyčiams apskaičiuoti, darant prielaidą, kad pozicijos nepakito, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 4 dalies a punkte, yra tinkama;

viii) patikrina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio c punkte nurodyta informacija atitinka įrodymus, gautus iš šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų ataskaitų;

d) dėl numatomų portfelio vertės pokyčių apskaičiavimo, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 4 straipsnyje:

i) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas:

1) nustato elementus, kurie skiriasi nuo dienos pabaigos portfelio vertės pokyčių, nustatytų vykdant dienos pabaigos vertinimo procesą, ir numatomų pokyčių;

2) patikrina, ar 1 punkte nurodyti elementai apima tik mokesčius ir komisinius, tuos elementus, kurie nėra įtraukti dėl prielaidos, kad pozicijos nepakito, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 4 dalies a punkte, ir tuos koregavimus, kurie turi arba gali būti neįtraukti į numatomus pokyčius pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 4 straipsnį;

ii) patikrina, ar praėjusio laiko poveikis nuosekliai atsispindi numatomuose pokyčiuose pagal tvarką, kurią įstaiga taiko tokiam poveikiui apskaičiuodama tikėtino trūkumo rizikos matą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir apskaičiuodama to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 4 straipsnio 2 dalyje;

iii) įvertina, kaip įstaiga vertina, ar koregavimas yra susijęs su rinkos rizika, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 4 straipsnio 3 dalyje, ir, naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, patikrina, ar su rinkos rizika nesusiję koregavimai yra neįtraukiami apskaičiuojant numatomus pokyčius;

iv) naudodamos šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas patikrina, ar į numatomus pokyčius įtraukiami tik kasdien apskaičiuojami ir į įstaigos rizikos vertinimo modelį įtraukiami koregavimai, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 4 straipsnio 3 dalyje;

v) patikrina, ar, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 4 straipsnio 4 dalyje, į pozicijų, kurių atžvilgiu koregavimas apskaičiuojamas, apimtį įtraukiama arba:

1) pozicijas, priskirtas prekybos operacijų sąrašams, kurių nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti įstaiga apskaičiuoja pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyrių;

2) arba visas pozicijas, kurioms taikomi nuosavų lėšų reikalavimai rinkos rizikai padengti;

vi) naudodamos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio c punkto viii papunktyje nurodytus metmenis, patikrina, ar metodika, kurią įstaiga naudoja koregavimo vertės pokyčiams apskaičiuoti, darant prielaidą, kad pozicijos nepakito, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 4 dalies a punkte, yra tinkama;

vii) patikrina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 5 straipsnio c punkte nurodyta informacija atitinka įrodymus, gautus iš šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų ataskaitų;

e) dėl procesų, kuriuos įstaiga vykdo apskaičiuodama faktinius ir numatomus pokyčius:

i) patikrina, ar pozicijos priskyrimo tik vienam prekybos operacijų sąrašui procesas yra patikimas;

ii) patikrina, ar 1 dalies d punkte nurodyti ištaisymo procesai yra patikimi ir ar jie praktiškai vykdomi visais atvejais, kai atsiranda nenumatytų atvejų, išimčių, klaidų ir kainodaros nepakankamumo atvejų;

iii) patikrina, kaip nelikvidžios pozicijos vertinamos vykdant dienos pabaigos vertinimo procesą ir nepriklausomą kainų patikrą.

Taikydamos a punkto vi papunktį, b punkto v papunkčio 1 dalį, c punkto v papunktį ir d punkto v papunkčio 1 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga prekybos operacijų sąrašui taikomo koregavimo nenustato iš platesnės pozicijų apimties nei ta, kuri priskirta prekybos operacijų sąrašui.

Taikydamos a punkto vii papunktį, kompetentingos institucijos įvertina, kaip įstaiga valdo tų koregavimų riziką.

Taikydamos b punkto v papunkčio 2 dalį ir d punkto v papunkčio 2 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar visas pagal tą apimtį apskaičiuotas koregavimas yra įtrauktas į faktinius portfelio vertės pokyčius.

Taikydamos c punkto vi papunktį, kompetentingos institucijos įvertina, kaip įstaiga valdo tų koregavimų riziką.

Taikydamos e punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos peržiūri nenumatytų atvejų, išimčių, klaidų ir kainodaros nepakankamumo atvejų apskaičiuojant portfelių verčių pokyčius istoriją, įvertina, kaip jie buvo ištaisyti, ir, kai aktualu, tų klaidų poveikį grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimo rezultatams.

Taikydamos e punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos įvertina, ar, nepaisant duomenų trūkumo, rizikos vertinimo modeliu pakankamai tiksliai įvertinama tų pozicijų rizika, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies f punkte, kai dėl pasenusių duomenų dėl tų pozicijų dienos pabaigos vertinimas ir faktiniai bei numatomi portfelio vertės pokyčiai nesikeičia.

3. Taikydamos 2 dalies a–d punktus, kompetentingos institucijos gali taikyti bet kurį iš šių vertinimo metodų:

a) reikalauti, kad remdamasi sandorio imtimi įstaiga apskaičiuotų ir sutikrintų dienos pabaigos vertės pokyčius, atsiradusius dėl dienos pabaigos vertinimo proceso, faktinių pokyčių ir numatomų pokyčių;

b) reikalauti, kad remdamasi sandorio imtimi įstaiga apskaičiuotų numatomus pokyčius ir su rizika susijusius teorinius pokyčius, ir patikrinti, ar nuosekliai atsižvelgta į praėjusio laiko poveikį;

c) lyginti kaupiamųjų numatomų portfelio vertės pokyčių per tam tikrą laikotarpį profilį ir atitinkamus suminius faktinius pokyčius per tą patį laikotarpį, kad būtų galima įvertinti įstaigos atliktų skaičiavimų patikimumą.

37 straipsnis

Nukrypimų analizės vertinimas

1. Kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga išsamiai analizuoja visus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnyje nurodytus nukrypimus, kad nustatytų jų priežastis.

2. Taikydamos 1 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga:

a) nustato, kurie portfeliai arba prekybos operacijų sąrašai visų pirma lėmė nukrypimą;

b) analizuoja portfelio vertės numatomų ir faktinių pokyčių skirtumus;

c) analizuoja, ar ir kokie rinkos pokyčiai, rizikos veiksniai ar parametrai lėmė nukrypimą;

d) analizuoja, ar kokios nors modeliavimo problemos arba trūkstami rizikos veiksniai prisidėjo prie nukrypimo, ir paaiškina, kurią portfelio vertės pokyčių dalį galima paaiškinti modeliu, o kurios negalima;

e) analizuoja, ar proceso klaidos, įskaitant netinkamai įtrauktas pozicijas arba trūkstamus atnaujintus duomenis, prisidėjo prie nukrypimo arba tokį nukrypimą sukėlė;

f) aprašo veiksmų, kurių ėmėsi pagal a–e punktus, rezultatus pranešdama kompetentingoms institucijoms apie nukrypimus, nustatytus pagal jų grįžtamojo patikrinimo programą, vykdomą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnį.

3. Kompetentingos institucijos patikrina, ar, kai atlikus 1 ir 2 dalyse nurodytą analizę nustatomas reikšmingas modelio ar procesų trūkumas arba netikslumas, įstaiga įvertina tą trūkumą ar netikslumą ir nedelsdama parengia atitikties grįžtamojo patikrinimo reikalavimams atkūrimo tinkamu laiku planą, kuris turi būti įvertintas atliekant reguliarų modelio patikimumo vertinimą.

4. Kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga užtikrina abu šiuos dalykus:

a) apie bet kokį nukrypimą, įskaitant nukrypimus, susijusius su Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnio 5 dalyje nurodytu grįžtamuoju patikrinimu, vyresniajai vadovybei pranešama per tris darbo dienas nuo tos dienos, kai buvo nustatytas nukrypimas;

b) apie 1 ir 2 dalyse nurodytas analizes kompetentingai institucijai ir vyresniajai vadovybei pranešama per vieną mėnesį nuo nukrypimo dienos.

38 straipsnis

Atitikties pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimui vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl reikalavimų, susijusių su techniniais elementais, kurie turi būti įtraukti į numatomus prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčius taikant to reglamento 325bg straipsnyje nurodytus pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimus, kompetentingos institucijos patikrina, ar numatomų prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčių laiko eilutės, naudojamos grįžtamojo patikrinimo reikalavimų tikslais, sutampa su numatomų prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčių laiko eilutėmis, naudojamomis taikant pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimą, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 13 straipsnyje.

2. Vertindamos, ar įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nustatytų reikalavimų, susijusių su techniniais elementais, kurie turi būti įtraukti į teorinius portfelio vertės pokyčius taikant pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimus, nurodytus to reglamento 325bg straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar tame e punkte nurodyta vidaus politika:

a) užtikrina, kad darbo dienos, naudojamos portfelio vertės teoriniams pokyčiams apskaičiuoti, būtų tokios pačios, kaip ir apskaičiuojant tiek tikėtino trūkumo rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, tiek to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą;

b) nurodo, ar įstaiga suderina momentinį laiką, kuriuo ji apskaičiuoja teorinius prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčius, su momentiniu laiku, kuriuo ji apskaičiuoja numatomus prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės pokyčius, kaip leidžiama pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 6 straipsnio 2 dalį;

c) nurodo, ar yra rizikos veiksnių, dėl kurių įstaiga naudoja įvesties duomenis arba vertes, naudojamas numatomiems pokyčiams apskaičiuoti, kad apskaičiuotų teorinius pokyčius, arba ar rizikos veiksnių, kuriems tokia tvarka taikoma, kaip leidžiama pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 14 straipsnį, nėra;

d) apima visus Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 15 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytus aspektus, susijusius su rizikos veiksniais, dėl kurių įstaiga naudoja įvesties duomenis arba vertes, naudojamas numatomiems pokyčiams apskaičiuoti, kad apskaičiuotų teorinius pokyčius, kaip leidžiama pagal to deleguotojo reglamento 14 straipsnį;

e) nurodo ištaisymo procesus, vykdytinus apskaičiuojant teorinius pokyčius esant nenumatytiems atvejams, išimtims, klaidoms ir kainodaros nepakankamumo atvejams;

f) apima visus aspektus, nurodytus Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 15 straipsnio 1 punkte.

Taikydamos c punktą, kai atitinkama tvarka taikoma kai kuriems, bet ne visiems rizikos veiksniams, kompetentingos institucijos patikrina, ar vidaus politikoje nustatyti objektyvūs rizikos veiksnių, kuriems taikoma ta tvarka, atrankos kriterijai.

Taikydamos d punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga, vertindama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 15 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyto suderinimo poveikį, taiko kiekybinius kriterijus.

3. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, dėl to reglamento 325bg straipsnyje nurodytų pelno ir nuostolio priskyrimo reikalavimų kompetentingos institucijos:

a) dėl portfelio vertės teorinių pokyčių apskaičiavimo:

   i) patikrina, ar darbo dienos, naudojamos portfelio vertės teoriniams pokyčiams apskaičiuoti, būtų tokios pačios, kaip ir apskaičiuojant tikėtino trūkumo rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą;

   ii) patikrina, ar apskaičiuojant numatomus pokyčius naudotos pozicijos yra tos, kurios naudojamos teoriniams pokyčiams apskaičiuoti;

   iii) patikrina, ar, įstaigai apskaičiuojant teorinius pokyčius, laikoma, kad pozicijos nesikeičia, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 12 straipsnio 1 dalyje;

   iv) patikrina, ar nesiskiria kainodaros metodai, modelių parametrizavimas, rinkos duomenys ir bet kokie kiti metodai, naudojami vidaus rizikos vertinimo modelyje, ir metodai, naudojami teoriniams pokyčiams apskaičiuoti, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 12 straipsnio 2 dalyje;

   v) patikrina, ar portfelio vertės teoriniai pokyčiai atspindi tik rizikos veiksnių, kuriems taikomi sukrėtimai apskaičiuojant tikėtino trūkumo rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, arba to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 12 straipsnio 3 dalyje, vertės pokyčius;

   vi) patikrina, ar 2 dalies e punkte nurodyti ištaisymo procesai yra patikimi ir yra praktiškai vykdomi visais atvejais, kai atsiranda nenumatytų atvejų, išimčių, klaidų ir kainodaros nepakankamumo atvejų;

b) dėl pelno ir nuostolio priskyrimo rezultatų:

   i) patikrina, ar Spirmeno koreliacijos koeficientas ir Kolmogorovo ir Smirnovo kriterijaus metrika apskaičiuoti teisingai;

   ii) patikrina, ar rizikos veiksniai, dėl kurių įstaiga naudoja įvesties duomenis, naudojamus numatomiems pokyčiams apskaičiuoti, kad apskaičiuotų teorinius pokyčius, kaip leidžiama pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 14 straipsnio 1 dalį, yra tik tokie, dėl kurių būtų įvykdytos tame straipsnyje nurodytos sąlygos;

   iii) patikrina, ar rizikos veiksniai, kurių vertes įstaiga naudoja numatomiems pokyčiams apskaičiuoti ir teoriniams pokyčiams pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 14 straipsnio 2 dalį apskaičiuoti, yra tik tokie, dėl kurių būtų įvykdytos tame straipsnyje nurodytos sąlygos.

Taikydamos a punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos įvertina, ar įstaigos IT sistemos užtikrina tų pokyčių tose pačiose pozicijose apskaičiavimą. Tuo tikslu kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų į faktinius ir teorinius pokyčius įtrauktų pozicijų aprašą ir tas pozicijas palygintų.

Taikydamos a punkto iv papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigų sistemos užtikrina, kad kainodaros funkcijos, naudojamos teoriniams pokyčiams apskaičiuoti, būtų tokios pačios, kaip ir apskaičiuojant tikėtino trūkumo rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, ir to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą.

Taikydamos a punkto v papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigų sistemos užtikrina, kad apskaičiuojant teorinius pokyčius būtų išlaikyta pastovi kitų rizikos veiksnių vertė. Kompetentingos institucijos gali papildyti savo vertinimą naudodamos 5 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

Taikydamos a punkto vi papunktį, kompetentingos institucijos peržiūri nenumatytų atvejų, išimčių, klaidų ir kainodaros nepakankamumo atvejų apskaičiuojant portfelių verčių pokyčius istoriją, įvertina, ar ir kaip jie buvo ištaisyti, ir, kai aktualu, įvertina tų klaidų poveikį grįžtamojo patikrinimo ir pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimo rezultatams.

4. Taikydamos 3 dalies a punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos naudoja vieną ar daugiau iš šių vertinimo metodų:

a) reikalauja, kad įstaiga tam tikrą dieną ir kitą dieną pateiktų portfelio, kurio teorinius pokyčius apskaičiuoja, pozicijų aprašą, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 12 straipsnio 1 dalyje, ir įvertina, ar tie aprašai sutampa;

b) patikrina, ar su rizika susiję teoriniai pokyčiai paprastai yra artimesni numatomiems, o ne faktiniams pokyčiams, ir, naudodamos 36 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytas ataskaitas, nustato tas laiko eilutės dienas, kai faktiniai ir numatomi pokyčiai labiausiai skiriasi dėl prekybos operacijų sąrašo portfelio sudėties pokyčio, ir patikrina, ar teoriniams tų dienų pokyčiams toks portfelio sudėties pokytis nedaro poveikio.

5. Taikydamos 3 dalies a punkto v papunktį, kompetentingos institucijos gali:

a) kai įstaiga apskaičiuoja Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje nurodytą tikėtino trūkumo rizikos matą arba to reglamento 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, reikalauti, kad įstaiga pateiktų savo portfelyje esančių finansinių priemonių, kurių kainos priklauso tiek nuo rizikos veiksnių, kurie paveikti sukrėtimo, tiek nuo rizikos veiksnių, kurie nėra jo paveikti, imtį;

b) kai įstaiga apskaičiuoja su a punkte nurodytomis finansinėmis priemonėmis susijusius teorinius pokyčius, patikrinti, ar tam tikrą ataskaitinę datą rizikos veiksnių, kurie nėra paveikti sukrėtimo, vertė išlieka pastovi.

6. Taikydamos 3 dalies b punkto i papunktį, kompetentingos institucijos dėl daugumos reikšmingų prekybos operacijų sąrašų arba visų prekybos operacijų sąrašų:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų prekybos operacijų sąrašo portfelio vertės numatomų ir teorinių pokyčių laiko eilutes, naudojamas Spirmeno koreliacijos koeficientui ir Kolmogorovo ir Smirnovo kriterijaus metrikai apskaičiuoti, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 6 straipsnyje;

b) apskaičiuoja Spirmeno koreliacijos koeficientą pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 7 straipsnį ir Kolmogorovo ir Smirnovo kriterijaus metriką pagal to deleguotojo reglamento 8 straipsnį;

c) patikrina, ar Spirmeno koreliacijos koeficientas ir Kolmogorovo ir Smirnovo kriterijaus metrika, apskaičiuoti pagal b punktą, sutampa su įstaigos apskaičiuotais koeficientu ir metrika;

d) patikrina, ar prekybos operacijų sąrašų priskyrimas Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 9 straipsnyje nurodytoms zonoms yra teisingas.

7. Taikydamos 3 dalies b punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos:

a) nustato reikšmingiausius rizikos veiksnius, kuriems įstaiga taikė Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą tvarką;

b) patikrina, ar apskaičiuojant numatomus ir teorinius pokyčius naudojamas tas pats rizikos veiksnys;

c) patikrina, ar a punkte nurodytų rizikos veiksnių vertė skiriasi tik dėl to, kad skiriasi jų įvesties duomenų šaltiniai arba gavimo laikas.

Kompetentingos institucijos atliekamo vertinimo išsamumas turi būti proporcingas poveikiui, kurį rizikos veiksnių įvesties duomenų suderinimas turi teoriniams pokyčiams ir pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimo rezultatams, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 15 straipsnio 2 dalyje.

8. Taikydamos 3 dalies b punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos:

a) nustato reikšmingiausius rizikos veiksnius, kuriems įstaiga taikė Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 14 straipsnio 2 dalyje nurodytą tvarką;

b) a punkte nurodytų rizikos veiksnių atveju susidaro visapusišką vertinimo sistemų metodų, naudojamų rizikos veiksnio vertei nustatyti pagal įvesties duomenis, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 14 straipsnio 2 dalies b punkte, vaizdą;

c) pagal šios dalies b punktą įvertina, ar įvykdytos Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 14 straipsnio 2 dalyje nurodytos sąlygos, atsižvelgiant į bet kokį pagrindimą, pateiktą pagal to reglamento 15 straipsnio 3 dalį.

Kompetentingos institucijos atliekamo vertinimo išsamumas turi būti proporcingas poveikiui, kurį rizikos veiksnių verčių suderinimas turi teoriniams pokyčiams ir pelno ir nuostolio priskyrimo patikrinimo rezultatams, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2022/2059 15 straipsnio 2 dalyje.

5 skirsnis

Atitikties reikalavimams, susijusiems su užsienio valiutos kurso ir biržos prekių kainos rizikos traktavimu ne prekybos knygoje, vertinimas

39 straipsnis

Nuosavų lėšų reikalavimų užsienio valiutos kurso ir biržos prekių kainos rizikai ne prekybos knygoje padengti, apskaičiavimo vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nustatytų reikalavimų dėl nuosavų lėšų reikalavimų ne prekybos knygos pozicijų rinkos rizikai padengti apskaičiavimo, kompetentingos institucijos patikrina, ar tame straipsnyje nurodytoje vidaus politikoje nurodyta:

a) ne prekybos knygos užsienio valiutos pozicijų, kurių nuosavų lėšų reikalavimus įstaiga apskaičiuoja taikydama alternatyvų vidaus modelių metodą, apimtis ir, kai taikytina, pagrindinė priežastis, dėl kurios tam tikros pozicijos neįtrauktos į tą apimtį;

b) ne prekybos knygos biržos prekių pozicijų, kurių nuosavų lėšų reikalavimus įstaiga apskaičiuoja taikydama alternatyvų vidaus modelių metodą, apimtis ir, kai taikytina, pagrindinė priežastis, dėl kurios tam tikros pozicijos neįtrauktos į tą apimtį;

c) pozicijų, kurioms kyla užsienio valiutos kurso rizika, bet ne biržos prekių kainos rizika, atveju:

   i) ar vertė, kuria remiantis apskaičiuojami nuosavų lėšų reikalavimai užsienio valiutos kurso rizikai padengti, yra paskutinė žinoma balansinė vertė, nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 1 dalyje, ar paskutinė žinoma tikroji vertė, nurodyta to deleguotojo reglamento 3 straipsnio 2 dalyje, ir tokios vertės perskaičiavimo dažnumas;

ii) ar yra prekybos operacijų sąrašų, kurių nelinijinėms pozicijoms pagal valiutos kursą taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje ir 5 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodyta tvarka, ir, kai taikytina, priežastis, dėl kurios tokia nukrypti leidžianti nuostata taikoma kai kuriems prekybos operacijų sąrašams, o kitiems – ne;

d) prekybos operacijų sąrašai, kurių portfelio vertės numatomi ir faktiniai pokyčiai, susiję su ne prekybos knygos pozicija, kuriai kyla biržos prekių kainos rizika arba biržos prekių kainos ir užsienio valiutos kurso rizika, apskaičiuojami pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 5 straipsnio 2 dalies a punktą, ir prekybos operacijų sąrašai, kurių pokyčiai apskaičiuojami pagal to deleguotojo reglamento 5 straipsnio 2 dalies b punktą, ir to pasirinkimo priežastis.

2. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su reikalavimais dėl nuosavų lėšų reikalavimų ne prekybos knygos pozicijų rinkos rizikai padengti apskaičiavimo, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodytais vidaus procesais užtikrinama:

i) ne prekybos knygos pozicijų, įtrauktų į alternatyvaus vidaus modelių metodo apimtį, atsekamumas ir balansinių verčių arba tikrųjų verčių, kuriomis remiantis apskaičiuojami nuosavų lėšų reikalavimai rinkos rizikai padengti, teisingumas, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 ir 4 straipsniuose;

ii) kad tam tikrą dieną į apskaitą įtrauktos ne prekybos knygos pozicijos, pritraukiančios užsienio valiutos kurso riziką arba biržos prekių kainos riziką, būtų įtrauktos į Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje nurodyto tikėtino trūkumo rizikos mato arba to reglamento 325bk straipsnyje nurodyto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimą;

iii) kad bet kokios užsienio valiutos kurso rizikos pozicijos, atsirandančios dėl ataskaitose nurodomos valiutos pokyčio įvairiuose konsolidavimo lygmenyse (keitimo rizika), būtų įtrauktos į pozicijų, kurioms kyla užsienio valiutos kurso rizika, apimtį;

iv) teisingas užsienio valiutos pozicijų, atitinkančių Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje ir 5 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytos tvarkos taikymo sąlygas, nustatymas, kai įstaiga taiko tą tvarką;

v) teisingas ir išsamus straipsnių, atitinkančių Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 6 dalyje išdėstytas sąlygas, nustatymas;

b) kiek tai susiję su nuosavų lėšų reikalavimų pozicijoms, kurioms kyla užsienio valiutos kurso rizika, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnyje, apskaičiavimu, patikrina, ar:

i) užsienio valiutos pozicijos, kurioms įstaiga taiko Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje ir 5 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nustatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, atskiriamos nuo užsienio valiutos pozicijų, kurioms įstaiga tos nukrypti leidžiančios nuostatos netaiko;

ii) siekiant nustatyti pozicijos vertę prieš taikant būsimų sukrėtimų scenarijų, atnaujinami tik paskutinės žinomos balansinės vertės arba tikrosios vertės užsienio valiutos kurso rizikos veiksniai, nebent taikoma to reglamento 3 straipsnio 4 dalyje nurodyta tvarka, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 3 dalyje;

iii) pozicijų, kurioms taikoma to reglamento 5 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nustatyta tvarka, atveju visi rizikos veiksniai atnaujinami siekiant nustatyti pozicijos vertę prieš taikant būsimų sukrėtimų scenarijų, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje;

c) kiek tai susiję su straipsniais, atitinkančiais Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 6 dalyje nurodytas sąlygas, patikrina, ar:

i) įstaigos nustatyti kriterijai, pagal kuriuos nustatomi įvykiai, dėl kurių atsiranda vertės sumažėjimas, yra tinkami, remiantis istoriniais duomenimis ir istoriniais įvykiais;

ii) i punkte nurodyti kriterijai atitinka vertės sumažėjimo rizikos vidaus rizikos valdymą;

iii) vertės sumažėjimo lygis, pripažintas įvykus i punkte nurodytiems įvykiams, yra pagrįstas objektyviais argumentais;

d) kiek tai susiję su nuosavų lėšų reikalavimų pozicijoms, kurioms kyla biržos prekių kainos rizika arba ir biržos prekių kainos, ir užsienio valiutos kurso rizika, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 4 straipsnyje, apskaičiavimu, patikrina, ar būsimų sukrėtimų scenarijai taikomi tik tiems rizikos veiksniams, kurie priklauso pagrindinei biržos prekių kainos rizikos veiksnių kategorijai, ir, kai taikytina, pagrindinei užsienio valiutos kurso rizikos veiksnių kategorijai;

e) patikrina, ar numatomi ir faktiniai pokyčiai, susiję su ne prekybos knygos pozicijomis, kurioms kyla užsienio valiutos kurso rizika arba biržos prekių kainos rizika, yra apskaičiuojami pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 5 straipsnį.

Taikydamos a punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, kaip įstaiga į vidaus rizikos vertinimo modelį įtraukia grynąsias atvirąsias pozicijas, atsirandančias dėl įvairių grupės subjektų.

3. Taikydamos 2 dalies a punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos gali taikyti vieną iš šių dviejų metodų:

a) remdamosi ne prekybos knygos pozicijų, prisiimtų tam tikrą ataskaitinę datą, imtimi, patikrinti, ar tos pozicijos yra įtrauktos į poziciją, įtrauktų į tikėtino trūkumo rizikos matą arba testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą tą ataskaitinę datą, apimtį, ar į poziciją, kurioms taikomas alternatyvus standartizuotas metodas, apimtį;

b) reikalauti, kad įstaiga sutikrintų, viena vertus, ne prekybos knygos pozicijas, prisiimtas tam tikrą ataskaitinę datą, ir, kita vertus, ne prekybos knygos pozicijas, kurioms tą ataskaitinę datą taikomas vidaus rizikos vertinimo modelis ir alternatyvus standartizuotas metodas.

4. Taikydamos 2 dalies a punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga nurodytų tam tikrų rūšių pozicijas, kurios yra įtrauktos į modelį ir kurios atsiranda dėl turto ir įsipareigojimų, kurie nepritraukia rinkos rizikos, kai nuosavų lėšų reikalavimai apskaičiuojami individualiai, tačiau ją pritraukia dėl keitimo rizikos, kai nuosavų lėšų reikalavimai apskaičiuojami konsoliduotai.

5. Taikydamos 2 dalies a punkto v papunktį, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga sutikrintų straipsnius, kurie, kaip nustatė įstaiga, atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 6 dalyje nurodytas nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo sąlygas, taikant alternatyvų vidaus modelių metodą, su straipsniais, atitinkančiais tas sąlygas pagal taikytiną apskaitos sistemą.

6. Taikydamos 2 dalies b punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi ne prekybos knygos pozicijų imtimi, Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje nurodyto tikėtino trūkumo rizikos mato ir to reglamento 325bk straipsnyje nurodyto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimo ataskaitinę datą gali taikyti šį vertinimo metodą:

a) reikalauti, kad įstaiga pateiktų sąrašą:

i) rizikos veiksnių, kurie naudojami kaip įvesties duomenys, siekiant nustatyti tikrąją vertę, kuria remiantis apskaičiuojami nuosavų lėšų reikalavimai, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnyje;

ii) iš rizikos veiksnių, įtrauktų į i punkte nurodytą sąrašą, tų rizikos veiksnių, kuriems įstaiga taiko būsimų sukrėtimų scenarijus, apskaičiuodama tikėtino trūkumo rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, arba testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, nurodytą to reglamento 325bk straipsnyje;

b) reikalauti, kad įstaiga nurodytų a punkte paminėtų rizikos veiksnių vertę šiomis datomis:

i) tą datą, kurią buvo nustatyta paskutinė žinoma tikroji vertė;

ii) tam tikrą ataskaitinę datą, kurią apskaičiuojamas tikėtino trūkumo rizikos matas arba testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

c) patikrinti, ar:

i) pozicijų, kurioms netaikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, atveju tarp dviejų b punkto i ir ii papunkčiuose nurodytų datų nebuvo atnaujinta užsienio valiutos kurso rizikos neatspindinčių rizikos veiksnių vertė;

ii) pozicijų, kurioms taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, atveju tarp dviejų b punkto i ir ii papunkčiuose nurodytų datų atnaujinama visų rizikos veiksnių vertė;

iii) a punkto ii papunktyje nurodyti rizikos veiksniai yra susiję tik su užsienio valiutos kurso rizika, neatsižvelgiant į tai, ar taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

7. Taikydamos 2 dalies b punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi ne prekybos knygos pozicijų imtimi, ataskaitinę datą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje nurodytam tikėtino trūkumo rizikos matui ir to reglamento 325bk straipsnyje nurodytam testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matui apskaičiuoti gali taikyti šį vertinimo metodą:

a) įvertinti, kaip įstaiga atskiria užsienio valiutos kurso rizikos veiksnius nuo kitų įvesties duomenų, naudojamų pozicijos balansinei vertei nustatyti;

b) reikalauti, kad įstaiga pateiktų rizikos veiksnių sąrašą iš a punkte nurodytų užsienio valiutos kurso rizikos veiksnių, kuriems įstaiga taiko būsimų sukrėtimų scenarijus, apskaičiuodama tikėtino trūkumo rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, arba testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, nurodytą to reglamento 325bk straipsnyje;

c) apskaičiuoti užsienio valiutos kurso rizikos veiksnių ir kitų įvesties duomenų, naudojamų balansinei vertei nustatyti, vertę šiomis datomis:

i) tą datą, kurią buvo nustatyta paskutinė žinoma balansinė vertė;

ii) tam tikrą ataskaitinę datą, kurią apskaičiuojamas tikėtino trūkumo rizikos matas ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas;

d) patikrinti, ar:

i) pozicijų, kurioms netaikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, atveju tarp dviejų datų, nurodytų c punkto i ir ii papunkčiuose, nebuvo atnaujinta vertinimo įvesties duomenų, neatspindinčių užsienio valiutos kurso rizikos veiksnių, vertė;

ii) pozicijų, kurioms taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, atveju tarp dviejų datų, nurodytų c punkto i ir ii papunkčiuose, buvo atnaujinti vertinimo įvesties duomenys, įskaitant užsienio valiutos kurso rizikos veiksnius;

iii) b punkte nurodyti rizikos veiksniai yra susiję tik su užsienio valiutos kurso rizika, neatsižvelgiant į tai, ar taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

8. Taikydamos 2 dalies d punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi ne prekybos knygos pozicijų imtimi, ataskaitinę datą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje nurodytam tikėtino trūkumo rizikos matui ir to reglamento 325bk straipsnyje nurodytam testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matui apskaičiuoti gali taikyti šį vertinimo metodą:

a) reikalauti, kad įstaiga pateiktų sąrašą:

i) rizikos veiksnių, kurie naudojami kaip įvesties duomenys, siekiant nustatyti tikrąją vertę, kuria remiantis apskaičiuojami nuosavų lėšų reikalavimai, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 4 straipsnyje;

ii) iš rizikos veiksnių, įtrauktų į a punkte nurodytą sąrašą, tų rizikos veiksnių, kuriems įstaiga taiko būsimų sukrėtimų scenarijų, apskaičiuodama tikėtino trūkumo rizikos matą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, arba blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, apskaičiuodama testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, nurodytą to reglamento 325bk straipsnyje;

b) patikrinti, ar a punkto ii papunktyje nurodytame sąraše yra tik rizikos veiksniai, atspindintys biržos prekių kainos riziką ir, kai taikytina, užsienio valiutos kurso riziką.

9. Taikydamos 2 dalies e punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi ne prekybos knygos pozicijų imtimi, gali taikyti šį vertinimo metodą:

a) reikalauti, kad įstaiga pateiktų vertinimo įvesties duomenų, naudojamų nustatant pozicijos balansinę arba tikrąją vertę, aprašymą;

b) reikalauti, kad įstaiga nurodytų tokių vertinimo įvesties duomenų vertes kitos dienos po rizikos vertės mato, nurodyto Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnyje, apskaičiavimo pabaigoje ir ankstesnės dienos pabaigoje, kurios naudojamos apskaičiuojant numatomus ir faktinius portfelio vertės pokyčius;

c) patikrinti, ar, priklausomai nuo vertinamos pozicijos, vertės atnaujinamos ar nekeičiamos, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1577 5 straipsnio 2 dalyje.

6 skirsnis

Tikėtino trūkumo rizikos matų ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimo vertinimas

1 poskirsnis

Aspektų, kurie yra svarbūs tiek apskaičiuojant tikėtino trūkumo rizikos matus, tiek testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, vertinimas

40 straipsnis

Vidaus rizikos vertinimo modelio pajėgumo nustatyti nelinijiškumą vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bh straipsnio 1 dalies b punkto, kiek tai susiję su reikalavimais dėl vidaus rizikos vertinimo modelio veiksmingumo ir pajėgumo nustatyti pasirinkimo sandorių ir kitų produktų nelinijiškumą, kai įstaiga taiko jautrumu grindžiamą metodą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) vidaus rizikos vertinimo modelis apima bent reikšmingų pirmos ir antros eilės Teiloro eilutės aproksimacijų sąlygas, kad atspindėtų kainų pokytį dėl atitinkamų rizikos veiksnių pokyčių, įskaitant kryžminę gama riziką, kurią lemia reikšmingi bendri rizikos veiksnių pokyčiai;

b) taikant jautrumu grindžiamą metodą gaunami tinkami rezultatai, įskaitant atvejus, kai rizikos veiksniams taikomi stiprūs sukrėtimai.

2. Taikydamos 1 dalį, kompetentingos institucijos gali atlikti šiuos veiksmus tokia tvarka:

a) nustatyti produktus, kurių atžvilgiu kompetentingos institucijos nori patikrinti Teiloro eilutės aproksimacijų eilės sąlygų reikšmingumą ir jautrumu grindžiamo metodo tinkamumą esant stipriam sukrėtimui;

b) nustatyti nepalankiausių sąlygų laikotarpio darbo dieną, kurią tų produktų rizikos veiksnių nulemta stebima grąža buvo ypač didelė, jei teigiama, arba ypač maža, jei neigiama;

c) reikalauti, kad įstaiga numatomus ir teorinius tų produktų verčių pokyčius apskaičiuotų vadovaudamasi Deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/2059 pagal scenarijų, nustatytą pagal b punkte nurodytą darbo dienos grąžą;

d) remdamosi c punkte nurodyto skaičiavimo rezultatais, įvertinti, ar taikant jautrumu grindžiamą metodą gaunami tinkami rezultatai.

2 poskirsnis

Aspektų, kurie yra svarbūs apskaičiuojant tikėtino trūkumo rizikos matus, vertinimas

41 straipsnis

Aspektų, kurie yra svarbūs apskaičiuojant tikėtino trūkumo rizikos matus, vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su visų pagrindinių rizikos veiksnių kategorijų neriboto tikėtino trūkumo matų ir dalinio tikėtino trūkumo matų apskaičiavimu rečiau, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnio 4 dalyje, kompetentingos institucijos:

a) analizuoja procesą, kurį įstaiga taiko, kad nustatytų savaitės dieną, kai apskaičiuojami matai;

b) patikrina, ar sumažinus skaičiavimo dažnumą rizika nebus įvertinta nepakankamai.

2. Taikydamos 1 dalies b punktą, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įstaigos atlikta analizė yra tinkama, siekiant įrodyti, kad rizika nėra nepakankamai įvertinta;

b) patikrina, ar UES_t, PES_t^{RS}, PES_t^{FC} ir PES_t^{RC} rodiklių, apskaičiuotų pagal visas portfelio pozicijas, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnio 1 dalį, dienos duomenų pokyčiai sistemingai nerodo mažesnės rizikos profilio įstaigos pasirinktą dieną.

3. Taikydamos 2 dalies b punktą, kompetentingos institucijos, kai yra sistemiškai mažesnės rizikos profilio požymių, savo vertinimą gali papildyti:

a) reikalaudama, kad įstaiga kasdien ir tam tikru laikotarpiu apskaičiuotų neriboto tikėtino trūkumo matus UES_t^i ir dalinio tikėtino trūkumo matus $PES_t^{RS,i}$, $PES_t^{FC,i}$ ir $PES_t^{RC,i}$ kiekvienai pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai;

b) analizuodama, ar tie matai yra sistemingai mažesni įstaigos pasirinktą dieną.

42 straipsnis

Dalinio tikėtino trūkumo matų skaičiavimo vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su dalinio tikėtino trūkumo matų skaičiavimu, nurodytu to reglamento 325bc straipsnyje, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įvertinys, kurį įstaiga naudoja tikėtino trūkumo rizikos matams įvertinti, yra konceptualiai patikimas ir pakankamai tikslus;

b) patikrina, ar įstaiga, apskaičiuodama dalinio tikėtino trūkumo matus $PES_t(T)$ ir $PES_t(T,j)$, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 1 dalį, nustato konkrečios pozicijos rizikos veiksnių efektyviuosius likvidumo terminus, atsižvelgdama į pozicijos terminą pagal to reglamento 325bd straipsnio 4 dalį;

c) patikrina, ar, vykdydama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodytą vidaus politiką, įstaiga yra nustačiusi objektyvius kriterijus, tinkamus pasirinkti rizikos veiksniams, sudarantiems to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą modeliuojamų rizikos veiksnių pogrupį;

d) patikrina, ar rizikos veiksniai, kurie nėra įstaigos pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 2 dalies a punktą pasirinktų modeliuojamų rizikos veiksnių pogrupio dalis, skaičiuojant PES_t^{RC}, $PES_t^{RC,i}$ ir PES_t^{RS}, $PES_t^{RS,i}$, yra pastovūs;

e) patikrina, ar PES_t^{FC}, PES_t^{RC}, $PES_t^{FC,i}$, $PES_t^{RC,i}$ skaičiavimo metodai ir PES_t^{RS}, $PES_t^{RS,i}$ skaičiavimo metodai yra vienodi, išskyrus nuokrypius, būtinus siekiant užtikrinti, kad būtų įvykdyti Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 2–4 dalyse nustatyti reikalavimai;

f) patikrina, ar apskaičiuodama PES_t^{FC}, PES_t^{RC}, $PES_t^{FC,i}$, $PES_t^{RC,i}$, stebėjimo laikotarpiu įstaiga naudoja vienodo svorio duomenis;

g) kalbant apie nepalankiausių sąlygų laikotarpio nustatymą, patikrina, ar 12 mėnesių slankieji laikotarpiai, išbandyti siekiant nustatyti nepalankiausių sąlygų laikotarpį, prasideda bent nuo 2007 m. sausio 1 d., kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 2 dalies c punkte, ir kad įstaigos vidaus politikoje būtų nustatytas nepalankiausių sąlygų laikotarpio atnaujinimo dažnumas dalinio tikėtino trūkumo matams apskaičiuoti ir kiti taikytini kriterijai, kuriais remiantis jis atnaujinamas.

Taikydamos e punktą, kompetentingos institucijos apžvelgia metodų, kuriuos įstaiga taikė apskaičiuodama dalinio tikėtino trūkumo matus, sukalibruotus pagal pastarąjį 12 mėnesių laikotarpį ir nepalankiausių sąlygų laikotarpį, skirtumus ir patikrina, ar tie skirtumai neviršija to, kas būtina siekiant laikytis Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytų reikalavimų.

Taikydamos g punktą, kompetentingos institucijos, taip pat remdamosi ankstesniais atnaujinimais, patikrina, ar nepalankiausių sąlygų laikotarpis atnaujinamas bent kas ketvirtį ir ar įstaiga laikėsi visų galimų vidaus politikoje nustatytų kriterijų.

2. Taikydamos 1 dalies a punktą, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, kaip įstaiga pasirenka naudojamą įvertinį, ir analizę, atliktą tokiam pasirinkimui pagrįsti;

b) patikrina, ar tikėtino trūkumo įvertinys atitinka arba Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bf straipsnyje nurodytų rizikos verčių matų įvertinio integralą, suprantamą kaip didelių nuokrypių zonos tikimybės nuo nulio iki vieno funkciją, atėmus atitinkamą patikimumo lygį, ir padalytą iš vieno, atėmus atitinkamą patikimumo lygį, arba konservatyvesnį pasirinkimą;

c) gali palyginti įstaigos naudojamus rizikos vertės ir tikėtino trūkumo įvertinius su 1 lentelėje nurodytais įvertiniais.

1 lentelė

Rizikos vertės įvertiniai	**Tikėtino trūkumo įvertiniai**
$Q_{\text{emp}}(\alpha) = X_{(M_{emp}+1)}$	$\text{ES}_{\text{emp}} = \frac{-1}{\alpha \bullet N}\left(\sum_{i=1}^{M_{\text{emp}}} X_{(i)} + R_{\text{emp}} \bullet X_{(M_{\text{emp}}+1)}\right)$; $\text{ES}_{\text{SAE}} = \frac{-1}{M_{emp}} \sum_{i=1}^{M_{\text{emp}}} X_{(i)}$
$Q_{\text{lin}}(\alpha) = \begin{cases} (1-R_{\text{lin}})X_{(M_{\text{lin}})} + R_{\text{lin}}X_{(M_{\text{lin}}+1)}, \text{ for } M_{\text{lin}} \geq 1 \\ X_{(1)}, \text{ for } M_{\text{lin}} = 0 \end{cases}$	$\text{ES}_{\text{lin}} = \frac{-1}{\alpha \bullet (\text{N}+1)}\left(\frac{3}{2}X_{(1)} + \sum_{i=2}^{M_{\text{lin}}-1} X_{(i)} + \frac{1+2R_{\text{lin}}-R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}})} + \frac{R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}}+1)}\right)$
$Q_{\text{lin_extra}}(\alpha) = \begin{cases} (1-R_{\text{lin}}) \bullet X_{(M_{\text{lin}})} + R_{\text{lin}} \bullet X_{(M_{\text{lin}}+1)}, \text{ for } M_{\text{lin}} \geq 1 \\ \frac{X_{(1)}}{\left(\alpha \bullet (N+1)\right)^3}, \text{ for } M_{\text{lin}} = 0 \end{cases}$	$\text{ES}_{\text{lin_extra}} = \frac{-1}{\alpha \bullet (\text{N}+1)}\left(2 \bullet X_{(1)} + \sum_{i=2}^{M_{\text{lin}}-1} X_{(i)} + \frac{1+2R_{\text{lin}}-R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}})} + \frac{R_{\text{lin}}^2}{2}X_{(M_{\text{lin}}+1)}\right)$

kur:
$X_{(i)}$ yra i-toji mažiausia imties $\{X_i\}$, naudojamos vertinimui, vertė, t. y. $X_{(1)}$ yra didžiausias pelno ir nuostolio imties nuostolis ir paprastai – didelis neigiamas skaičius;

N yra įverčiui naudotų verčių skaičius imtyje $\{X_i\}$;
α yra didelių nuokrypių zonos tikimybė, t. y. vienas, atėmus patikimumo lygį;

$\lfloor \ldots \rfloor$ yra sveikoji argumento dalis;
$M_{\text{emp}} = \lfloor \alpha \bullet N \rfloor$ ir dėl tikėtino trūkumo daroma prielaida, kad $M_{emp} < N$, t. y. apskaičiuojama kairioji imties didelių nuokrypių zona;

$$R_{\text{emp}} = \alpha \bullet N - \lfloor \alpha \bullet N \rfloor;$$

$M_{\text{lin}} = \lfloor \alpha \bullet (N+1) \rfloor$ ir dėl tikėtino trūkumo daroma prielaida, kad $M_{\text{lin}} \geq 2$, t. y. pelno ir nuostolio imties α didelių nuokrypių zonoje yra daugiau nei vienas nuostolis;

$R_{\text{lin}} = \alpha \bullet (N+1) - \lfloor \alpha \bullet (N+1) \rfloor$.

ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1085/oj

d) jei tikėtino trūkumo rizikos matai apskaičiuojami remiantis Monte Karlo imitavimo metodu, patikrina, ar imitavimo atvejų skaičius užtikrina konvergenciją siekiant stabilių rezultatų.

Taikydamos d punktą, kompetentingos institucijos peržiūri įstaigos atliktus patikrinimus, kad nustatytų imitavimo atvejų skaičių, ir statistinius patikrinimus, kuriais užtikrinama, kad imitavimui vykdyti naudotų sekų atsitiktinumo savybės būtų tinkamos. Jei kompetentinga institucija mano, kad tų patikrinimų nepakanka, ji gali taikyti 4 dalyje nurodytą vertinimo metodą.

3. Taikydamos 1 dalies b punktą, kompetentingos institucijos:

a) reikalauja, kad įstaiga pateiktų Monte Karlo statistinę paklaidą 95 % patikimumo lygiu, ir patikrina, ar tokiai statistinei paklaidai įvertinti taikytas metodas yra patikimas;

b) reikalauja, kad įstaiga apskaičiuotų tikėtino trūkumo rizikos matus su keliomis skirtingomis pradinėmis reikšmėmis, visoms kitoms prielaidoms esant vienodoms;

c) įvertina, ar tikėtino trūkumo rizikos matų skirtumai su kita pradine verte, gauti atlikus skaičiavimą pagal b punktą, yra suderinami su a punkte nurodyta statistine paklaida;

d) jei kompetentingos institucijos mano, kad c punkte nurodyti rezultatai yra nesuderinami, įvertina pagrindinę tokio nesuderinamumo priežastį ir imitavimo atvejų, kurių reikia, norint užtikrinti, kad statistinė paklaida būtų mažesnė nei 5 %, skaičių.

4. Taikydamos 1 dalies c punktą, kompetentingos institucijos:

a) apžvelgia įstaigos pasirinktus rizikos veiksnius ir patikrina:

i) ar kriterijai užtikrina pakankamą pasirinktų modeliuojamų rizikos veiksnių rūšių aprėptį visų modeliuojamų rizikos veiksnių, su kuriais įstaiga susiduria, atžvilgiu;

ii) ar kriterijai yra tokie, kad tikėtina, jog ilgainiui bus viršyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 2 dalies a punkte nurodyta riba;

iii) ar įstaiga tikrina alternatyvius modeliuojamų rizikos veiksnių pogrupius, siekdama užtikrinti, kad jos pasirinkimu nebūtų nuvertinti nuosavų lėšų reikalavimai;

iv) ar įstaiga, pasirinkdama, pirmenybę teikia rizikos veiksniams, apie kuriuos turima duomenų nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, o ne rizikos veiksniams, kuriems naudojami pakaitiniai rodikliai, ir, jei taip nėra, kompetentingos institucijos įvertina priežastį, dėl kurios įstaiga neįgyvendino tokio kriterijaus, ir ar kitoks pasirinkimas pagerintų neriboto ir dalinio tikėtino trūkumo mato kokybę;

b) patikrina, ar tais atvejais, kai pozicijos terminas yra trumpesnis nei 10 dienų, visų rizikos veiksnių efektyvusis likvidumo terminas yra 10 dienų, ir kad tokia pozicija neturėtų įtakos apskaičiuojant $PES(T,j)$, kai $j \geq 2$;

c) jei pozicijos terminas yra *Mat* dienų ir 10 dienų $\leq Mat \leq 120$ dienų, patikrina, ar:

i) visi tos pozicijos, kurios likvidumo terminas $SubCatLH \geq Mat$, rizikos veiksniai buvo priskirti efektyviajam likvidumo terminui, kuris yra trumpiausias likvidumo terminas iš Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 1 dalies 1 lentelėje nurodytų likvidumo terminų ir kuris yra ilgesnis nei *Mat* arba jam lygus;

ii) pozicija neturi įtakos apskaičiuojant $PES(T,j)$ visiems *j*, atitinkantiems likvidumo terminą, kuris yra ilgesnis nei trumpiausias likvidumo terminas iš Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 1 dalies 1 lentelėje nurodytų likvidumo terminų ir kuris yra ilgesnis nei *Mat* arba jam lygus;

d) patikrina, ar tais atvejais, kai pozicijos terminas yra Mat dienų ir Mat $>$ 120 dienų, įstaiga yra priskyrusi visus tos pozicijos rizikos veiksnius efektyviajam likvidumo terminui, atitinkančiam rizikos veiksniams priskirtą likvidumo terminą *SubCatLH*;

e) patikrina, ar apskaičiuodama $PES(T,j)$ įstaiga išlaiko pastovius tuos rizikos veiksnius, kurių efektyvusis likvidumo terminas yra trumpesnis už likvidumo terminą, atitinkantį indeksą *j*.

Taikydama a punkto ii papunktį, kompetentinga institucija įvertina, kokia ribine verte įstaiga ankstesniais ketvirčiais viršijo ribą.

Taikydamos a punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos, jei mano, kad įstaigos atliktas alternatyvių pogrupių patikrinimas yra nepakankamas, gali reikalauti, kad įstaiga patikrintų alternatyvius pogrupius ir įvertintų, ar dėl alternatyvių sprendimų atsiranda reikšmingų skirtumų, susijusių su nuosavų lėšų reikalavimais.

43 straipsnis

Pasiskirstymo ir statistinės prielaidos vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su reikalavimu dėl tikėtino trūkumo rizikos matų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje, siekiant atspindėti istoriškai stebimus duomenis pagal to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies c punktą ir 4 dalies c punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) modelyje naudojamos pasiskirstymo ir bet kokios kitos svarbios statistinės prielaidos, įskaitant kintamumo ir koreliacijų, yra tinkamai pagrįstos, be kita ko, atsižvelgiant į skirstinių didelių nuokrypių zoną, kuri svarbi apskaičiuojant tikėtiną trūkumą;

b) empirinės koreliacijos, kurias įstaiga naudoja taikydama būsimų sukrėtimų scenarijų, kad parodytų bendrą rizikos veiksnių pokytį apskaičiuodama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bb straipsnyje nurodytus tikėtino trūkumo rizikos matus, yra grindžiamos istoriškai stebimais duomenimis pagal to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies c punktą ir 325bc straipsnio 4 dalies c punktą.

Taikydamos pirmos pastraipos b punktą, kompetentingos institucijos prireikus gali reikalauti, kad įstaiga:

a) pateiktų laiko eilučių imtį;

b) apskaičiuotų empirines tų laiko eilučių koreliacijas;

c) patikrintų, ar b punkte nurodytos koreliacijos reikšmingai nesiskiria nuo koreliacijų, kurias įstaiga naudoja taikydama savo vidaus rizikos vertinimo modelį.

2. Taikydamos 1 dalį, kompetentingos institucijos, remdamosi laiko eilučių imtimi, palygina:

a) būsimų sukrėtimų scenarijaus kintamumą ir kitas pasiskirstymo savybes, taikomas konkrečiam rizikos veiksniui, apskaičiuojant dalinio tikėtino trūkumo matus;

b) stebimą konkretaus rizikos veiksnio nulemtos grąžos kintamumą ir kitas pasiskirstymo savybes.

Kompetentingos institucijos atlieka 1 dalyje nurodytą vertinimą, remdamosi tiek Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 4 dalies c punkte nurodytu laikotarpiu, tiek to reglamento 325bc straipsnio 2 dalies c punkte nurodytu nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpiu.

3. Taikydamos 1 dalį, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių imtimi, gali atlikti papildomus patikrinimus, įskaitant normaliojo skirstinio patikrinimus, kad įvertintų, ar įstaigos prisiimti skirstiniai yra pakankami. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga nurodytų poveikį, kurį alternatyvių skirstinių taikymas turėtų tikėtino trūkumo rizikos matams.

3 poskirsnis

Aspektų, kurie yra svarbūs apskaičiuojant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, vertinimas

44 straipsnis

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkto reikalavimų dėl blogiausio būsimų sukrėtimų scenarijaus nustatymo, kompetentingos institucijos patikrina, ar tame punkte nurodyta vidaus politika atitinka visus šiuos reikalavimus:

a) vidaus politika atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 21 straipsnį;

b) pagal vidaus politiką reikalaujama parengti atnaujintą aprašą, kuriame kiekvienam nemodeliuojamam rizikos veiksniui:

   i) aprašomas rizikos veiksnys;

   ii) nurodomas rizikos veiksniui priskirtas likvidumo terminas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnį;

   iii) nurodoma, ar įstaiga apskaičiuoja blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų taikydama tiesioginį arba pakopinį metodą, nurodytus atitinkamai Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 2, 3, 5 ir 6 straipsniuose, ar nustato reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal to deleguotojo reglamento 14 straipsnį;

   iv) kai įstaiga taiko pakopinį metodą, nurodoma, ar sukrėtimams pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruoti taikomas istorinis, asimetrinis sigma ar alternatyvus metodas;

   v) rizikos veiksnių, kurių atžvilgiu įstaiga pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 14 straipsnį nustato reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, atveju pagrindžiamas toks pasirinkimas;

   vi) nurodoma, ar rizikos veiksnys yra grupės dalis ir, jei taip, kurios;

c) vidaus politikoje nurodomi Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 1 straipsnio a punkto i papunktyje ir 4 straipsnio a punkto i papunktyje nurodyti kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kada bet kuriam nemodeliuojamam rizikos veiksniui arba nemodeliuojamai standartinei grupei taikomas to deleguotojo reglamento 2, 3, 5 ir 6 straipsniuose nurodytas tiesioginis arba pakopinis metodas;

d) vidaus politikoje nurodomi kriterijai, pagal kuriuos darbo ir ne darbo dienos apskaičiuojant Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnyje nurodytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą ir to reglamento 325bb straipsnyje nurodytą tikėtino trūkumo rizikos matą nustatomos nuosekliai;

e) vidaus politikoje nurodomi kriterijai, pagal kuriuos nustatomi rizikos veiksniai, kurių atžvilgiu įstaiga nustato testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą taikydama reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 14 straipsnį;

f) pagal vidaus politiką reikalaujama, kad įstaiga stebėtų visus kainodaros nepakankamumo atvejus, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 13 straipsnio 3 dalyje, kainodaros nepakankamumo atvejų priežastį ir taisomuosius veiksmus, kurių imtasi pagal tą straipsnį;

g) vidaus politikoje nustatomas nepalankiausių sąlygų laikotarpio, naudojamo siekiant nustatyti blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, atnaujinimo dažnumas pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 4 dalį ir kiti galimi kriterijai, dėl kurių atnaujinamas toks nepalankiausių sąlygų laikotarpis.

2. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su reikalavimais dėl testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato apskaičiavimu, nurodytu to reglamento 325bk straipsnyje, kompetentingos institucijos:

a) kai nemodeliuojamiems rizikos veiksniams įstaiga taiko Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 2 straipsnyje nurodytą tiesioginį metodą:

i) patikrina, ar įstaigos procesai atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 1 straipsnio a punkto i papunktyje nurodytus kriterijus, nustatytus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodytoje vidaus politikoje;

ii) patikrina, ar įstaiga dokumentuoja ir pagrindžia metodo, naudojamo apskaičiuojant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, pakeitimus, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 1 straipsnio a punkto ii papunktyje;

iii) patikrina, ar yra reikšmingas skirtumas tarp testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato, nustatomo, viena vertus, taikant tiesioginį metodą ir, kita vertus, pakopinį metodą 20 darbo dienų laikotarpį, nurodytą Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 1 straipsnio a punkto iii papunktyje, ir tiria bet kokių reikšmingų skirtumų priežastis;

b) kai nemodeliuojamoms standartinėms grupėms įstaiga taiko Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 5 straipsnyje nurodytą tiesioginį metodą:

i) patikrina, ar įstaigos procesai atitinka to deleguotojo reglamento 4 straipsnio a punkto i papunktyje nurodytus kriterijus, nustatytus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkte nurodytoje vidaus politikoje;

ii) patikrina, ar įstaiga dokumentuoja ir pagrindžia metodo, naudojamo apskaičiuojant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą, pakeitimus, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 4 straipsnio a punkto ii papunktyje;

iii) patikrina, ar yra reikšmingas skirtumas tarp testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos mato, nustatomo, viena vertus, taikant tiesioginį metodą ir, kita vertus, pakopinį metodą 20 darbo dienų laikotarpį, nurodytą Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 4 straipsnio a punkto iii papunktyje, ir tiria bet kokių reikšmingų skirtumų priežastis;

c) Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnyje nurodytų 10 darbo dienų grąžų laiko eilučių nustatymo atveju:

i) patikrina, ar į laiko eilutes, naudojamas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matui sugeneruoti, įstaiga neįtraukia daugiau kaip vieno stebinio per darbo dieną, ir patikrina, ar į laiko eilutes įtraukti tik faktiniai rinkos duomenys, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnio 1 dalies a punkte;

ii) patikrina, ar apskaičiuojant Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnyje nurodytas 10 darbo dienų grąžas ir pratęsiant nepalankiausių sąlygų laikotarpį ne daugiau kaip 20 darbo dienų, kaip nurodyta to reglamento 7 straipsnio 1 dalies b punkte, naudojami 1 dalies d punkte nurodyti kriterijai, pagal kuriuos nustatomos darbo ir ne darbo dienos, ir patikrina, ar veiksmai siekiant gauti 10 darbo dienų grąžas, įskaitant D_t nustatymą, kaip nurodyta to deleguotojo reglamento 7 straipsnio 1 dalies c punkte, atliekami teisingai;

iii) patikrina, ar į nemodeliuojamų rizikos veiksnių, kuriuos įstaiga anksčiau įvertino kaip modeliuojamus pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325be straipsnį, laiko eilutes įtraukti stebiniai, kuriuos įstaiga naudojo to reglamento 325bc straipsnyje nurodytiems būsimų sukrėtimų scenarijams kalibruoti, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnio 2 dalyje;

d) Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnyje nurodyto alternatyvaus metodo įgyvendinimo atveju:

i) patikrina, ar įstaigos gali pagrįsti, kad trūksta duomenų apie nemodeliuojamus rizikos veiksnius arba nemodeliuojamas standartines grupes, kurioms įstaiga taiko alternatyvų metodą;

ii) patikrina, ar tinkamai nustatyti rizikos veiksniai, kuriems turi būti taikomas Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas metodas;

iii) patikrina, ar, taikant Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 4 dalyje nurodytą metodą, tuo metodu, kurį įstaiga taiko rizikos veiksniui, atitinkančiam to straipsnio 5 dalyje nurodytas sąlygas, atrinkti, yra nustatomi pagal grąžos kilimą ir kritimą sukalibruoti sukrėtimai, tinkami rizikos veiksniui, kuriam taikomas alternatyvus metodas;

e) reikalauja, kad įstaiga nustatytų nemodeliuojamus rizikos veiksnius arba nemodeliuojamas standartines grupes, kurių nelinijiniškumo koeficiento vertė, nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 17 ir 18 straipsniuose, yra lygi κ_{min} arba κ_{max}, kaip nurodyta tuose straipsniuose, ir patikrina, ar blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus yra tinkamas, arba ar pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bk straipsnio 3 dalies b punktą bus reikalaujama, kad įstaiga taikytų reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 14 straipsnį;

f) nepalankiausių sąlygų laikotarpio nustatymo, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnyje, atveju:

i) kai įstaiga nustato nepalankiausių sąlygų laikotarpį maksimaliai didindama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 1 dalyje nurodytą vertę ir taikydama jautrumu grindžiamus kainodaros metodus pagal to deleguotojo reglamento 13 straipsnio 4 dalį, patikrina įstaigos atliktos analizės, kuria siekiama įrodyti, kad kainų pokyčiai, kurių neapima jautrumu grindžiami kainodaros metodai, nepakeistų nepalankiausių sąlygų laikotarpio;

ii) kai įstaiga nustato pagrindinės rizikos veiksnių kategorijos nemodeliuojamų rizikos veiksnių nepalankiausių sąlygų laikotarpį, nustatydama 12 mėnesių stebėjimo laikotarpį, kuriuo dalinio tikėtino trūkumo matas $PES^{RS,\,i}$ pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 2 dalį yra didžiausias, patikrina įstaigos atliktos analizės, kuria siekiama įrodyti, kad nustatytas nepalankiausių sąlygų laikotarpis yra jos nemodeliuojamų rizikos veiksnių nepalankiausių finansinių sąlygų laikotarpis, patikimumą;

iii) patikrina, ar 12 mėnesių slankieji laikotarpiai, išbandyti siekiant nustatyti nepalankiausių sąlygų laikotarpį, prasideda bent nuo 2007 m. sausio 1 d., kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 3 dalyje, ir patikrina, ar ankstesni nepalankiausių sąlygų laikotarpio atnaujinimai atitiko 1 dalies g punkte nurodytą dažnumą ir kriterijus;

g) nuostolių apskaičiavimo, taikant jautrumu grindžiamus kainodaros metodus Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 13 straipsnio 3 dalyje nustatytomis sąlygomis, atveju:

i) įvertina kainodaros nepakankamumo atvejų nustatymo procesų ir metodų patikimumą, nustatydamos finansines priemones ir biržos prekes, kurių kainodara buvo nepakankama, nustatydamos kainodaros nepakankamumo priežastis ir jų reikšmingą jautrumą;

ii) patikrina, ar, pritaikius blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų nemodeliuojamam rizikos veiksniui, jautrumu grindžiami kainodaros metodai taikomi tik finansinėms priemonėms ir biržos prekėms, kurioms būdingas tas rizikos veiksnys, ir atsižvelgiant į kainodaros nepakankamumo atvejus pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 13 straipsnio 3 dalį;

h) Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 14 straipsnyje nurodyto reguliuojamojo blogiausio būsimų sukrėtimų scenarijaus nustatymo atveju:

i) patikrina metodo, kurį įstaiga taiko siekdama nustatyti, ar didžiausias nuostolis, kuris gali atsirasti dėl nemodeliuojamo rizikos veiksnio pokyčio arba dėl nemodeliuojamos standartinės grupės pokyčio, yra baigtinis, ar ne, tinkamumą;

ii) kai didžiausias nuostolis, atitinkantis nemodeliuojamą rizikos veiksnį arba nemodeliuojamą grupę, yra baigtinis, patikrina, ar įstaiga tiksliai nustato tokį didžiausią nuostolį;

iii) kai didžiausias nuostolis, kuris gali atsirasti dėl nemodeliuojamo rizikos veiksnio arba nemodeliuojamos standartizuotos grupės pokyčio, nėra baigtinis, patikrina, ar taikant ekspertiniu vertinimu grindžiamą metodą, nurodytą Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 14 straipsnio 2 dalies a punkte ir 14 straipsnio 4 dalies a punkte, naudojamos pasiskirstymo ir statistinės prielaidos yra pagrįstos objektyviais duomenimis ir patikimais patikrinimais, ir ar blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus yra pakankamai konservatyvus;

iv) patikrina, ar:

1) į 1 dalies b punkte nurodytą aprašą įtraukta informacija atitinka tos dalies e punkte nurodytus kriterijus;

2) 1 dalies b punkte pateiktame apraše nurodyti kriterijai, pagal kuriuos nustatomi tie rizikos veiksniai, kurių testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas gaunamas nustatant reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, yra patikimi;

v) patikrina, ar patikima metodika ir statistiniai patikrinimai, kuriuos įstaiga taiko siekdama nustatyti rizikos veiksnius, atspindinčius išskirtinę riziką, tik pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 16 straipsnio 3 ir 4 dalis.

Taikydamos a punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar pateiktas pagrindimas atitinka a punkto i papunktyje nurodytus kriterijus ir ar susiję pakeitimai nėra grindžiami tuo, kad pagal vieną metodą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas yra mažesnis nei pagal kitą.

Taikydamos b punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar pateiktas pagrindimas atitinka b punkto i papunktyje nurodytus kriterijus ir nėra grindžiamas tuo, kad pagal vieną metodą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas yra mažesnis nei pagal kitą.

Taikydamos g punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga apskaičiuoja nuostolius, susijusius su kitomis finansinėmis priemonėmis ir biržos prekėmis, kurioms būdingas tas rizikos veiksnys, bet kainodaros nepakankamumas nebūdingas, taikydama kainodaros metodus, naudojamus rizikos vertinimo modelyje pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 13 straipsnio 2 dalį.

3. Taikydamos 2 dalies a punkto ii papunktį ir b punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos gali palyginti rizikos veiksnių arba standartinių grupių, kurių metodas pasikeitė, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą ir įvertinti, ar pokyčiai sistemingai atitinka mažesnį testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matą.

4. Taikydamos 2 dalies c punkto i papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 7 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų stebinių laiko eilučių imtimi, gali patikrinti, kad, kai laiko eilučių stebiniai yra nekintantys dydžiai per keletą paskesnių darbo dienų, faktiniai rizikos veiksnio rinkos duomenys nesikeičia. Rinkdamos imtį, kompetentingos institucijos atsižvelgia į laiko eilutes, kurioms būdingas didelis nekintančių duomenų kiekis per keletą paskesnių darbo dienų.

5. Taikydamos 2 dalies c punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių imtimi, gali palyginti rizikos veiksnių stebinius, kuriuos įstaiga naudoja rizikos veiksnio, kai jį buvo galima modeliuoti, tikėtinam trūkumui apskaičiuoti, ir rizikos veiksnių stebinius, kuriuos įstaiga naudoja testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matui apskaičiuoti.

6. Taikydamos 2 dalies d punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių, kuriems įstaiga taiko Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 2 arba 3 dalyje nurodytus metodus, imtimi, gali patikrinti, ar tie rizikos veiksniai atitinka tos metodikos taikymo sąlygas.

7. Taikydamos 2 dalies d punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių, kuriems taikomas Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 4 dalyje nurodytas metodas, imtimi, gali patikrinti, ar atitinkami atrinkti rizikos veiksniai atitinka to straipsnio 5 dalyje nurodytas sąlygas.

Tikrindamos, ar abu rizikos veiksniai yra to paties pobūdžio pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 5 dalies b punktą ir ar tie rizikos veiksniai nesiskiria savybėmis, dėl kurių kintamumas yra nepakankamai įvertintas pagal to deleguotojo reglamento 10 straipsnio 5 dalies c punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar rizikos veiksniams būdingos tos pačios pagrindinės savybės ir ar atrinktas rizikos veiksnys pritraukia su pavadinimu susijusią specifinę riziką, jei ją pritraukia nemodeliuojamas rizikos veiksnys.

8. Taikydamos 2 dalies d punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių, kuriems taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 4 dalyje nurodyta metodika, imtimi, gali:

a) reikalauti, kad įstaiga vietoj pasirinktų rizikos veiksnių patikrintų alternatyvius tinkamus rizikos veiksnius, atitinkančius Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 5 dalyje nurodytas sąlygas;

b) palyginti blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, gautą naudojant įstaigos pasirinktus rizikos veiksnius, ir blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, gautą taikant a punkte nurodytus alternatyvius rizikos veiksnius;

c) įvertinti, ar dėl įstaigos pasirinktų rizikos veiksnių buvo sistemingai nepakankamai įvertinamas blogiausias būsimų sukrėtimų scenarijus;

9. Taikydamos 2 dalies d punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių, kuriems taikoma Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 4 dalyje nurodyta metodika ir kurių stebinių skaičius per vienų metų laikotarpį yra daugiau nei dvylika, imtimi, gali:

a) reikalauti, kad įstaiga įvertintų tų rizikos veiksnių kintamumą per tą vienų metų laikotarpį;

b) reikalauti, kad įstaiga įvertintų pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 10 straipsnio 5 dalį atrinktų a punkte nurodytų rizikos veiksnių kintamumą per tą vienų metų laikotarpį;

c) įvertinti, ar įstaigos atrinktų rizikos veiksnių kintamumas, nustatytas atlikus b punkte nurodytą vertinimą, yra sistemingai mažesnis nei įstaigos rizikos vertinimo modelio rizikos veiksnių kintamumas, nustatytas atlikus a punkte nurodytą vertinimą.

10. Taikydamos 2 dalies e punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi rizikos veiksnių ir standartinių grupių imtimi, gali:

a) įvertinti, ar nelinijiniškumo koeficientas lygus κ_{min} ar κ_{max}, nes itin aukštos arba itin žemos vertės būdingos šio termino $\frac{loss_{-1} - 2 \times loss_0 + loss_{+1}}{2 \times loss_0}$, kuris naudojamas apskaičiuojant κ pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 17 ir 18 straipsnius, skaitikliui arba vardikliui;

b) reikalauti, kad įstaiga nurodytų nuostolį, patirtą dėl rizikos veiksnių pokyčių blogiausio būsimų sukrėtimų scenarijaus kaimynystėje, ir įvertinti, ar nuostolio funkcijos profilis toje kaimynystėje yra ypač įgaubtas ar išgaubtas.

Atlikdamos tokį vertinimą, kompetentingos institucijos pasirenka nemodeliuojamų rizikos veiksnių ir standartinių grupių rinkinį, atsižvelgdamos į jų reikšmingumą.

11. Taikydamos 2 dalies f punkto i papunktį, kompetentingos institucijos, kai tinkama ir kai nuostoliai, atitinkantys reikšmingų nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba nemodeliuojamų standartinių grupių pokyčius, yra itin nelinijiniai, gali:

a) reikalauti, kad įstaiga nustatytų nepalankiausių sąlygų laikotarpį maksimaliai padidindama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 1 dalyje nurodytą vertę nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba bet kurios nemodeliuojamos standartinės grupės, priklausančios tai pačiai pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai, rinkiniui, taikydama kainodaros metodus, kuriuos įstaiga taiko rizikos vertinimo modelyje pagal to deleguotojo reglamento 13 straipsnio 2 dalį;

b) reikalauti, kad įstaiga nustatytų nepalankiausių sąlygų laikotarpį, maksimaliai padidindama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 1 dalyje nurodytą vertę šios dalies a punkte nurodytam rinkiniui, taikydama jautrumu grindžiamus kainodaros metodus pagal to deleguotojo reglamento 13 straipsnio 4 dalį;

c) įvertinti, ar pagal a ir b punktus nustatyti nepalankiausių sąlygų laikotarpiai iš esmės skiriasi.

Pirmos pastraipos a punkte nurodytas nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba nemodeliuojamų standartinių grupių rinkinys pasirenkamas atsižvelgiant į jų reikšmingumą ir nelinijinį nuostolių, susijusių su jų verčių pokyčiais, profilį. Siekdamos nustatyti nemodeliuojamus rizikos veiksnius arba nemodeliuojamas standartines grupes, kurioms būdingas nelinijinis nuostolių profilis, kompetentingos institucijos gali remtis nelinijinio koeficiento κ verte, apskaičiuota pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 17 arba 18 straipsnį.

12. Taikydamos 2 dalies f punkto ii papunktį, kompetentingos institucijos gali:

a) reikalauti, kad įstaiga nustatytų nepalankiausių sąlygų laikotarpį maksimaliai padidindama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 1 dalyje nurodytą vertę nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba bet kurios nemodeliuojamos standartinės grupės, priklausančios tai pačiai pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai, rinkiniui, taikydama kainodaros metodus, naudojamus rizikos vertinimo modelyje pagal to deleguotojo reglamento 13 straipsnio 2 dalį;

b) įvertinti, ar pagal a punktą nustatytas nepalankiausių sąlygų laikotarpis labai skiriasi nuo nepalankiausių sąlygų laikotarpio, kurį įstaiga nustatė taikydama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 12 straipsnio 2 dalyje nurodytą metodiką.

13. Taikydamos 2 dalies g punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi kainodaros nepakankamumo, su kuriuo įstaiga galėjo susidurti, imtimi, gali patikrinti, ar įstaiga laikėsi 2 dalies g punkto i papunktyje nurodytų procesų ir metodų, ir tuo remdamosi įvertinti tų procesų ir metodų patikimumą.

14. Taikydamos 2 dalies h punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi nemodeliuojamų rizikos veiksnių ir nemodeliuojamų standartinių grupių imtimi, gali:

a) reikalauti, kad įstaiga sugeneruotų grąžų laiko eilutes iš kompetentingos institucijos nustatyto statistinio skirstinio didesnio ploto didelių nuokrypių zonos (angl. *fat-tailed statistical distribution*) ir apskaičiuotų blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų, taikydama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 3 ir 6 straipsniuose nurodytą pakopinį metodą kartu su to deleguotojo reglamento 8 straipsnyje nurodytu istoriniu metodu;

b) patikrinti įstaigos ekspertiniu vertinimu grindžiamo metodo konservatyvumą, palygindamos pagal tą metodą gaunamą reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų su blogiausiu būsimų sukrėtimų scenarijumi, apskaičiuotu pagal a punktą.

15. Nukrypdamos nuo a punkto pirmos pastraipos, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga naudotų kito panašaus rizikos veiksnio laiko eilutes, užuot generavusi laiko eilutes remdamasi konservatyviu skirstiniu. Taikydamos 2 dalies h punkto iv papunktį, kompetentingos institucijos, remdamosi nemodeliuojamų rizikos veiksnių arba nemodeliuojamų standartinių grupių imtimi, tam tikrą ataskaitinę datą gali patikrinti, ar:

a) rizikos veiksniai arba standartinės grupės, kurių atžvilgiu testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas nustatomas taikant reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 14 straipsnį, atitinka įstaigos nustatytus to metodo taikymo kriterijus;

b) rizikos veiksniai arba standartinės grupės, kurių atžvilgiu testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas nėra nustatomas taikant reguliuojamąjį blogiausią būsimų sukrėtimų scenarijų pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 14 straipsnį, neatitinka įstaigos nustatytų to metodo taikymo kriterijų.

16. Taikydamos 2 dalies i punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi nemodeliuojamų rizikos veiksnių imtimi, gali:

a) patikrinti, ar rizikos veiksnio pobūdis yra toks, kad atspindėtų išskirtinę riziką tik peržiūrėjus rizikos veiksnio aprašymą, pateiktą šio reglamento 33 straipsnio 1 dalyje nurodytame sąraše, ir įvesties duomenis, naudojamus jam žymėti, kaip reikalaujama pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 16 straipsnio 3 dalies a punktą ir 16 straipsnio 4 dalies a punktą;

b) atlikti hipotezės tikrinimą, kad įvertintų imties rizikos veiksnių koreliacijos koeficientų reikšmingumą, ir palyginti tos hipotezės tikrinimo rezultatus su rezultatais, kuriuos įstaiga gavo atlikdama Deleguotojo reglamento (ES) 2024/397 16 straipsnio 3 dalies d punkte ir 16 straipsnio 4 dalies d punkte nurodytus statistinius patikrinimus.

4 skyrius

ĮSIPAREIGOJIMŲ NEĮVYKDYMO RIZIKOS NUSTATYMO VIDAUS MODELIO, NAUDOJAMO SIEKIANT APSKAIČIUOTI PAPILDOMĄ NUOSAVŲ LĖŠŲ REIKALAVIMĄ ĮSIPAREIGOJIMŲ NEĮVYKDYMO RIZIKAI PADENGTI, VERTINIMAS

1 skirsnis

Vertinimo apžvalga

45 straipsnis

Įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelio, naudojamo siekiant apskaičiuoti papildomą nuosavų lėšų reikalavimą įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, vertinimas

Vertindamos, kaip įstaiga laikosi įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modeliui taikomų reikalavimų, kaip nurodyta 325bn, 325bo ir 325bp straipsniuose, kompetentingos institucijos įvertina, ar įstaiga laikosi:

a) įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelio bendrųjų reikalavimų pagal 2 skirsnį;

b) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių ir nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčių reikalavimų pagal 3 skirsnį;

c) reikalavimų dėl emitentų įsipareigojimų neįvykdymo koreliacijos, apsidraudimų pripažinimo ir kitų konkrečių reikalavimų pagal 4 skirsnį.

2 skirsnis

Bendrųjų reikalavimų vertinimas

46 straipsnis

Pozicijų, kurioms kyla įsipareigojimų neįvykdymo rizika, apimties vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis yra visapusiškai įgyvendinamas pozicijų, kurioms taikomas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bl straipsnyje nurodytas nuosavų lėšų reikalavimas įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, apimties atžvilgiu, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įstaigos vidaus sistemomis užtikrinama, kad visos pozicijos, susijusios su bent vienu rizikos veiksniu, priskirtu pagrindinėms rizikos veiksnių kategorijoms „nuosavybės vertybiniai popieriai“ arba „kredito marža“, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 1 dalyje, būtų įtrauktos į papildomų nuosavų lėšų reikalavimo įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti apimtį;

b) apžvelgia įsipareigojimų neįvykdymo riziką įstaigos portfelyje, reikalaudamos, kad įstaiga pateiktų pozicijų, susumuotų pagal vieną ar daugiau matmenų, aprašą ir atitinkamas susumuotas staigaus įsipareigojimų neįvykdymo pozicijas.

Taikydamos a punktą, kompetentingos institucijos patikrina priskyrimo ir aprašų, nurodytų 33 straipsnio 1 dalyje, 48 straipsnio 1 dalyje ir 49 straipsnio 1 dalyje, atitiktį.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos, priklausomai nuo portfelio, gali reikalauti, kad įstaiga susumuotų pozicijas pagal skirtingus matmenis, be kita ko, pagal:

a) tą patį reitingą turinčias pozicijas;

b) pozicijas, priklausančias tai pačiai pozicijų klasei;

c) pozicijas, kurioms būdingi tie patys sisteminės rizikos veiksniai, kurie nurodyti Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 1 dalyje.

2. Taikydamos 1 dalies a punktą, kompetentingos institucijos gali:

a) reikalauti, kad įstaiga pateiktų pozicijų, priskirtų prekybos operacijų sąrašams, dėl kurių įstaigai buvo suteiktas leidimas naudoti Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325az straipsnyje nurodytus vidaus modelius arba kurių atžvilgiu rengiamasi gauti tokį leidimą, sąrašą;

b) reikalauti, kad įstaiga nustatytų tas pozicijas, kurioms būdingas rizikos veiksnys, priskirtas pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai „nuosavybės vertybiniai popieriai“ arba pagrindinei rizikos veiksnių kategorijai „kredito marža“, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bd straipsnio 1 dalyje, ir atitinkamą prekiaujamą skolos arba nuosavybės finansinę priemonę pagal to reglamento 325bi straipsnį;

c) patikrinti a punkte nurodyto sąrašo ir b punkte nurodyto nustatymo tikslumą;

d) remdamosi b punkte nurodytų priemonių imtimi, patikrina, ar tos priemonės patenka į priemonių, įtrauktų į nuosavų lėšų reikalavimo įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti apskaičiavimą, apimtį.

47 straipsnis

Nuosavų lėšų reikalavimo įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti apskaičiavimo tikslumo ir dažnumo vertinimas

1. Vertindamos, ar įstaigos nuosavų lėšų reikalavimai įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti yra lygūs rizikos vertės dydžiui 99,9 % pasikliautinojo intervalo lygmeniu, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bn straipsnio 1 dalies a ir b punktus, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įvertinys, kurį įstaiga naudoja rizikos vertei įvertinti, yra tikslus;

b) kai rizikos vertės apskaičiavimas grindžiamas Monte Karlo imitavimo metodu, patikrina, ar imitacijų skaičius užtikrina konvergenciją siekiant stabilių rezultatų, taip pat imitavimui generuoti naudotų sekų atsitiktinumo savybes;

c) patikrina, ar prieš apskaičiuojant portfelio vertės pokyčius emitentams neįvykdžius įsipareigojimų, įstaigos portfelių pozicijų vertė yra susijusi su rizikos vertės ataskaitine data;

d) patikrina, ar apskaičiuojant rizikos vertę naudojamas vienų metų laikotarpis, išskyrus pozicijas, kurioms taikoma Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bn straipsnio 3 dalyje nurodyta nukrypti leidžianti nuostata;

e) kai įsipareigojimų neįvykdymo rizika apskaičiuojama rečiau nei kasdien, analizuoja procesą, kurį įstaiga taiko, kad nustatytų nuosavų lėšų reikalavimų įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti apskaičiavimo dažnumą, ir patikrina, ar sumažinus skaičiavimo dažnumą rizika nebus įvertinta nepakankamai;

f) patikrina, ar nuosavybės priemonių atveju imituojant tų nuosavybės priemonių įsipareigojimų neįvykdymą, kainos prilyginamos nuliui, ir ar tą sistemingai užtikrina vidaus sistemos, ir gali patikrinti, ar taip yra nuosavybės vertybinių popierių pozicijų imties atveju.

Taikydamos a punktą, kompetentingos institucijos patikrina, kaip įstaiga pasirinko įvertinį ir kokią analizę atliko tokiam pasirinkimui pagrįsti.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos peržiūri įstaigos atliktus patikrinimus, kad nustatytų imitacijų skaičių.

Taikydamos d punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigos pagrindimas taikyti tą nukrypti leidžiančią nuostatą yra pagrįstas, visų pirma, kai įstaiga kai kurioms nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taiko 60 dienų laikotarpį, o kai kurioms kitoms nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms – vienų metų laikotarpį.

Taikydamos e punktą, kompetentingos institucijos:

a) kai įsipareigojimų neįvykdymo rizika apskaičiuojama kas savaitę, analizuoja procesą, kurį įstaiga taiko, kad nustatytų savaitės dieną, kurią apskaičiuojami nuosavų lėšų reikalavimai įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti;

b) reikalauja, kad įstaiga apskaičiuotų dienos staigaus įsipareigojimų neįvykdymo rizikos pozicijas per tam tikrą laikotarpį, jei tokie duomenys dar nežinomi, ir įvertina, ar tos pozicijos rodo sistemingai mažesnės rizikos profilį tomis dienomis, kai apskaičiuojami nuosavų lėšų reikalavimai;

c) taip pat gali naudoti papildomus duomenis, kuriuos įstaiga gali kasdien apskaičiuoti vidaus rizikos valdymo tikslais, įskaitant kasdienį jautrumą reikšmingiausiems emitentams.

Taikydamos ketvirtos pastraipos b punktą, kai yra sistemiškai mažesnės rizikos profilio požymių, kompetentingos institucijos gali papildyti savo vertinimą reikalaudamos, kad įstaiga kiekvieną dieną ir tam tikram laikotarpiui apskaičiuotų savo nuosavų lėšų reikalavimus įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, ir analizuodamos, ar tie matai yra sistemingai mažesni įstaigos pasirinktomis dienomis.

2. Taikydamos 1 dalies b punktą, kompetentingos institucijos gali, jei mano, kad įstaigos atlikti patikrinimai imitacijų skaičiui nustatyti yra nepakankami:

a) reikalauti, kad įstaiga pateiktų Monte Karlo statistinę paklaidą 95 % patikimumo lygiu, ir patikrinti, ar tokiai statistinei paklaidai įvertinti taikytas metodas yra patikimas;

b) reikalauti, kad įstaiga apskaičiuotų rizikos vertės matą su keliomis skirtingomis pradinėmis reikšmėmis, kai visos kitos prielaidos yra vienodos, ir patikrinti, ar imitavimui vykdyti naudojamas metodas nesukuria rezultatų paklaidos;

c) įvertinti, ar rizikos vertės matų skirtumai su kita pradine reikšme, kaip apskaičiuota pagal b punktą, yra suderinami su a punkte nurodyta statistine paklaida, o jei taip nėra, įvertinti pagrindinę tokio nesuderinamumo priežastį ir imitacijų, reikalingų siekiant užtikrinti, kad statistinė paklaida būtų mažesnė nei 5 %, skaičių.

3 skirsnis

Įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių ir nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčių vertinimas

48 straipsnis

Įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkto, kiek tai susiję su įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių vertinimo reikalavimais, kompetentingos institucijos patikrina, ar vidaus dokumentai apima visus Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 5 straipsnyje nustatytus aspektus ir ar pagal įstaigos vidaus politiką reikalaujama pateikti naujausią aprašą, kuriame nurodoma:

a) metodai, kuriuos įstaiga taiko įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei įvertinti, įskaitant kiekvieno skirtingo metodo reikšmingumą pagal emitentų skaičių, pozicijų dydį ir indėlį į nuosavų lėšų reikalavimus įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti;

b) kiekvieno emitento atveju – įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės vertė, reitingas, jei yra, ir ar:

i) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė pagal IRB metodą yra žinoma emitento ne prekybos knygos pozicijai ir ar ji taikoma prekybos knygos pozicijai, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies d punkte;

ii) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė pagal IRB metodą nėra žinoma emitento ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga taiko IRB metodą emitento įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei nustatyti, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies d punkte, remiantis tuo, kad įstaiga turi IRB patvirtinimą pozicijų klasei, kuriai priklauso emitento pozicija;

iii) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė pagal IRB metodą nėra žinoma emitento ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga tai įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei nustatyti naudoja vidaus metodiką, atitinkančią IRB metodo reikalavimus, nustatytus Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 1 dalyje;

iv) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė pagal IRB metodą nėra žinoma emitento ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga tai įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei nustatyti naudoja vidaus metodiką, atitinkančią reikalavimus, nustatytus Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 3 arba 4 dalyje;

v) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė pagal IRB metodą nėra žinoma emitento ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga tai įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei nustatyti naudoja išorinius šaltinius, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 2 straipsnyje;

c) visų emitentų atveju – pozicijų klasė, nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 2 dalyje, kuriai priklauso jų pozicija;

d) emitentų, kurių įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės įvertis nustatomas naudojant išorinius šaltinius, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 2 straipsnyje, atveju – ar įvertis gaunamas kartu su dabartinėmis rinkos kainomis, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies c punkte ir Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 2 straipsnio 4 dalies b punkte.

2. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių vertinimo reikalavimais, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar:

i) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės įverčiai ir jiems apskaičiuoti naudojami įvesties duomenys atnaujinami tokiu dažnumu, kad būtų užtikrinta, jog nuosavų lėšų reikalavimai įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti būtų jautrūs rizikai;

ii) visa nauja svarbi informacija pateikiama laiku, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 4 dalyje;

b) naudodamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytą aprašą, patikrina, ar visiems įverčiams taikoma žemiausia riba, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies a punktą;

c) patikrina, ar kuris nors metodas, taikomas įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei padidinti iki taikytino laikotarpio, nurodyto Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies b punkte arba 325bn straipsnio 3 dalyje, yra iš esmės patikimas ir ar toks metodas pagrįstas patikima analize;

d) patikrina, ar:

i) kai įstaiga įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę apskaičiuoja taikydama 1 dalies b punkto iv papunktyje ir b punkto v papunktyje nurodytą metodą, įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis, kurią įstaiga taiko emitentams, kuriems taikomas įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelis, yra pagrįsta dokumentais įstaigos vidaus politikoje;

ii) ar nustatyti reikšmingi skirtumai, palyginti su IRB sistemoje naudojama įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtimi;

e) įvertina, ar ir kaip atsižvelgiama į itin didelį rinkos kainų sumažėjimą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies c punkte, kai įstaiga nustato įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių įverčius, ir ar bei kaip tas sumažėjimas yra susijęs su emitento kreditingumu;

f) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių, gautų pagal šio straipsnio 1 dalies b punkto i–iii papunkčius, atveju patikrina, ar tomis įsipareigojimų neįvykdymo tikimybėmis atsižvelgiama į Reglamento (ES) Nr. 575/2013 179 straipsnio 1 dalies f punkte ir 180 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytą konservatyvumo atsargą;

g) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių, nustatytų pagal 1 dalies b punkto i papunktį, atveju:

i) patikrina, ar apskaičiuojant įsipareigojimų neįvykdymo rizikos reikalavimą taikomi kokie nors papildomi konservatyvumo lygiai, taikomi įsipareigojimų neįvykdymo tikimybėms pagal IRB metodą;

ii) remdamosi emitentų imtimi, patikrina, ar įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė, naudojama pagal IRB metodą, nesiskiria nuo tos, kuri naudojama apskaičiuojant įsipareigojimų neįvykdymo rizikos reikalavimą;

h) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių, nustatytų pagal 1 dalies b punkto ii papunktį, atveju:

i) patikrina, ar laikomasi įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės vertinimo pagal IRB metodą proceso;

ii) remdamosi emitentų imtimi, patikrina, ar naudojama įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė yra tokia pati, kokia būtų nustatyta IT sistemomis, kurios naudojamos taikant IRB metodą;

iii) įvertina įvesties kintamuosius, naudojamus reitingų procese taikant IRB metodą, ir, remdamosi emitentų imtimi, patikrina, ar įvesties duomenys egzistuoja ir yra pakankamai patikimi, kad būtų galima nustatyti tikslią įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę;

i) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių, nustatytų pagal šio straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktį, atveju peržiūri vidaus patikimumo vertinimo arba vidaus audito metu parengtas ataskaitas dėl vidaus metodikos, naudotos įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei nustatyti, atitikties Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies II antraštinės dalies 3 skyriui;

j) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių, nustatytų pagal 1 dalies b punkto iv papunktį, atveju:

i) patikrina, ar vidaus dokumentai, kuriais patvirtinama, kad įstaiga atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas, yra išsamūs;

ii) remdamosi emitentų imtimi, įvertina įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės vertinimo, nenaudojant nei Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos vidaus metodikos, nei to deleguotojo reglamento 2 straipsnyje nurodytų išorinių šaltinių, pagrindimą;

iii) remdamosi emitentų imtimi, kurios pagrindimas, nurodytas ii punkte, yra susijęs su įvesties duomenų trūkumu, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 2 dalies b punkto i papunktyje, patikrina, ar įstaiga pagrindžia faktą, kad trūksta įvesties duomenų;

iv) patikrina, ar, vykdydama savo vidaus politiką, įstaiga nurodo Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodytą laikymo laikotarpį, kurio neviršijus, įstaigos nuomone, priimtina nenaudoti vidaus metodikos, atitinkančios IRB metodo reikalavimus, ir įvertina, ar toks laikymo laikotarpis dera su įstaigos portfeliu, atsižvelgiant į dydį, sudėtingumą ir prekybos strategiją;

v) peržiūri pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 5 dalį apskaičiuotą m vertę ir, kai taikytina, reikalauja, kad įstaiga paaiškintų bet kokių reikšmingų savo vertės pokyčių ankstesniais ketvirčiais šaltinį;

vi) peržiūri procesą, kurio įstaiga laikosi siekdama ištirti, ar yra kokių nors papildomų išorinių šaltinių, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 2 dalies c punkto ii papunkčio 1 dalyje;

vii) ketvirčio, kurio m vertė yra didesnė nei 10 %, atveju patikrina, kad pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 2 dalies c punkto ii papunkčio 2 dalį atlikta analizė būtų patikima;

viii) įvertina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodyta įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė nustatoma teisingai, naudojant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą aprašą, ir patikrina, ar įstaiga atnaujina didžiausią įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę, priskirtą investicinį reitingą turintiems emitentams, ir lygiareikšmių įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių svertinį vidurkį, kaip nurodyta atitinkamai Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 3 dalies a ir b punktuose, tokiu pačiu dažnumu, kuriuo apskaičiuojamas įsipareigojimų neįvykdymo rizikos reikalavimas;

k) įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių, nustatytų pagal 1 dalies b punkto v papunktį, atveju:

i) remdamosi emitentų imtimi, patikrina, ar duomenys, naudojami įsipareigojimų neįvykdymo tikimybei įvertinti, yra reprezentatyvūs emitento atžvilgiu;

ii) patikrina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 2 straipsnio 3 dalyje nurodyta išorinių šaltinių hierarchija yra tinkamai apibrėžta įstaigos vidaus dokumentuose, ir, remdamosi emitentų imtimi, patikrina, ar ta išorinių šaltinių hierarchija yra tinkamai įgyvendinama;

iii) patikrina, ar metodika, kurią įstaiga taikė tikėtinam skaičiavimo paklaidų intervalui nustatyti, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 2 straipsnio 4 dalies a punkto i papunktyje, yra patikima;

iv) įvertina, kaip įstaiga užtikrina, kad būtų įvykdyti Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 2 straipsnio 4 dalies a punkte nustatyti reikalavimai, ir patikrina, ar yra atvejų, kai įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės yra lygios 0 prieš įstaigai pradedant taikyti Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies a punkte nurodytą žemiausią ribą;

v) kai taikytina, patikrina, ar metodas, kurį įstaiga taiko įsipareigojimų neįvykdymo tikimybėms, kurios nustatomos kartu su dabartinėmis rinkos kainomis, paversti realia tikimybe, yra patikimas ir ar Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 2 straipsnio 4 dalies b punkte nurodyta analizė yra patikima.

Taikydamos a punktą, kompetentingos institucijos prireikus gali:

a) nurodyti emitentus, kurių įvertinta įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė ilgą laikotarpį nepasikeitė;

b) įvertinti, ar įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės įverčiai yra atnaujinti;

c) patikrinti, ar įstaiga gali paaiškinti nepakitusių verčių priežastis.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos analizuoja pozicijų, kurioms taikoma žemiausia riba, reikšmingumą ir savybes, įskaitant jų reitingą ir pozicijų klasę.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos:

a) nurodo efektyvųjį laikotarpį, naudojamą prieš taikant bet kokį padidinimą taikytinam laikotarpiui gauti;

b) įvertina pagrindimą, kodėl padidinimo atskaitos tašku pasirinktas kitas laikotarpis nei laikotarpis, kuris taikytinas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 5 dalies b punktą arba 325bn straipsnio 3 dalį.

Taikydamos k punkto i papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar naudojami duomenys atspindi emitento sektorių ar regioną.

Taikydamos k punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų jautrumo analizę pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 1 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytos jautrumo analizės principus, kad įvertintų galimą įsipareigojimų neįvykdymo (PD) įverčio pokyčių poveikį.

3. Taikydamos 2 dalį, kompetentingos institucijos, kai tinkama, gali reikalauti, kad įstaiga įsipareigojimų neįvykdymo tikimybes įvertintų kitu metodu iš Deleguotajame reglamente (ES) 2023/1578 nustatytų metodų ir paaiškintų gautų rezultatų skirtumus.

49 straipsnis

Nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertinimas

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalies e punkto, kiek tai susiję su nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertinimo reikalavimais, kompetentingos institucijos patikrina, ar vidaus dokumentai apima visus Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 5 straipsnyje nurodytus aspektus ir ar pagal įstaigos vidaus politiką reikalaujama pateikti naujausią aprašą, kuriame nurodoma:

a) metodai, kuriuos įstaiga taiko nuostoliams dėl įsipareigojimų neįvykdymo įvertinti, įskaitant kiekvieno skirtingo metodo reikšmingumą pagal pozicijų dydį ir indėlį į nuosavų lėšų reikalavimą įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti;

b) kiekvienos pozicijos atveju – nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertė, ar pozicija yra subordinuotoji skola, pirmaeilė neužtikrinta skola, padengtoji obligacija ar bet kurios kitos rūšies pozicija, ir ar:

i) nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal IRB metodą yra žinomas ne prekybos knygos pozicijai ir ar jis taikomas prekybos knygos pozicijai, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 6 dalies c punkte;

ii) nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal IRB metodą nėra žinomas ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga taiko IRB metodą, kad nustatytų pozicijos nuostolį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 6 dalies c punkte;

iii) nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal IRB metodą nėra žinomas ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga jam nustatyti naudoja vidaus metodiką, atitinkančią IRB metodo reikalavimus, nustatytus Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 1 dalyje;

iv) nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal IRB metodą nėra žinomas ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga jam nustatyti naudoja vidaus metodiką, atitinkančią reikalavimus, nustatytus Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 3 arba 4 dalyje;

v) nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal IRB metodą nėra žinomas ne prekybos knygos pozicijai ir ar įstaiga jam nustatyti naudoja išorinius šaltinius, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 4 straipsnyje;

c) visų pozicijų atveju – pozicijų klasė, nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnyje, kuriai jos priklauso.

2. Vertindamos, ar įstaigos vidaus modelis visapusiškai įgyvendinamas, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bi straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertinimo reikalavimais, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo detalumas leidžia reikšmingai diferencijuoti riziką ir, be kita ko, ar toks detalumas leidžia tinkamai atspindėti pozicijos prioritetą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 6 dalies b punkte, ir jos užtikrinimą;

b) patikrina, ar nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčiai ir jiems apskaičiuoti naudojami įvesties duomenys yra atnaujinami tokiu dažnumu, kad būtų užtikrinta, jog nuosavų lėšų reikalavimai įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti būtų jautrūs rizikai, ir ar laiku atsispindėtų bet kokia nauja svarbi informacija, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 4 dalyje;

c) nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nustatytų pagal 1 dalies b punkto i papunktį, atveju patikrina, ar įstaigai apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti taikomas bet koks papildomas lygmuo, taikomas nuostoliams dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal IRB metodą siekiant gauti konservatyvesnius įverčius;

d) nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nustatytų pagal 1 dalies b punkto ii papunktį, atveju:

   i) patikrina, ar įstaiga laikėsi nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertinimo pagal IRB metodą proceso pagal įstaigos IRB vidaus politiką;

   ii) remdamosi pozicijų imtimi, patikrina, ar nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kurį įstaiga naudoja, yra identiškas įverčiui, kurį nustatytų IT sistemos, naudojamos pagal IRB metodą;

   iii) įvertina kintamuosius, naudojamus taikant IRB metodą, ir, remdamosi pozicijų imtimi, patikrina, ar įvesties duomenys egzistuoja ir yra pakankamai patikimi, kad būtų galima nustatyti tinkamą nuostolį dėl įsipareigojimų neįvykdymo;

e) nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nustatytų pagal šio straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktį, atveju peržiūri vidaus vertinimo ir vidaus audito metu parengtas ataskaitas dėl vidaus metodikos, naudotos nuotoliams dėl įsipareigojimų neįvykdymo nustatyti, atitikties Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies II antraštinės dalies 3 skyriui;

f) nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nustatytų pagal 1 dalies b punkto iv papunktį, atveju:

   i) patikrina, ar vidaus dokumentai, kuriais patvirtinama, kad įstaiga atitinka Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas, yra išsamūs;

   ii) remdamosi pozicijų imtimi, įvertina nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertinimo, nenaudojant nei Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos vidaus metodikos, nei to deleguotojo reglamento 4 straipsnyje nurodytų išorinių šaltinių, pagrindimą;

iii) remdamosi pozicijų imtimi, kurios pagrindimas, nurodytas šios dalies ii punkte, yra susijęs su įvesties duomenų trūkumu, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 2 dalies b punkto i papunktyje, patikrina, ar įstaiga pagrindžia faktą, kad trūksta įvesties duomenų;

iv) patikrina, ar įstaiga, vykdydama savo vidaus politiką, nurodė Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodytą laikymo laikotarpį, kurio neviršijus, įstaigos nuomone, priimtina nenaudoti vidaus metodikos, atitinkančios IRB metodo reikalavimus, ir įvertina, ar toks laikymo laikotarpis dera su įstaigos portfeliu, atsižvelgiant į dydį, sudėtingumą ir prekybos strategiją;

v) peržiūri pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 5 dalį apskaičiuotą m vertę ir, kai taikytina, reikalauja, kad įstaiga paaiškintų bet kokių reikšmingų savo vertės pokyčių ankstesniais ketvirčiais šaltinį;

vi) peržiūri procesą, kurio įstaiga laikėsi siekdama ištirti, ar yra kokių nors papildomų išorinių šaltinių, kaip reikalaujama Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 2 dalies c punkto ii papunktyje;

vii) naudodamosi šio straipsnio 1 dalyje nurodytu aprašu, įvertina, ar teisingai nustatytas nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kaip nurodyta Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 3 straipsnio 3 ir 4 dalyse;

g) nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nustatytų pagal 1 dalies b punktą, atveju:

i) remdamosi pozicijų imtimi, patikrina, ar duomenys, naudojami nuostoliui dėl įsipareigojimų neįvykdymo įvertinti, yra reprezentatyvūs pozicijos atžvilgiu;

ii) patikrina, ar Deleguotojo reglamento (ES) 2023/1578 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta išorinių šaltinių hierarchija yra tinkamai apibrėžta įstaigos vidaus dokumentuose, ir, remdamosi pozicijų imtimi, patikrina, ar ta išorinių šaltinių hierarchija yra tinkamai įgyvendinama;

iii) patikrina, ar, apskaičiuojant nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčius, atskiriamos pozicijos, kurių įsipareigojimai neįvykdyti, ir pozicijos, kurių atžvilgiu nėra įsipareigojimų neįvykdymo.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos prireikus gali nustatyti pozicijas, kurių apskaičiuoti nuostoliai dėl įsipareigojimų neįvykdymo ilgą laikotarpį nesikeitė, įvertinti, ar jie yra atnaujinti, ir patikrinti, ar įstaiga gali paaiškinti nepakitusių verčių priežastis.

Taikydamos c punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi pozicijų imtimi, patikrina, ar taikant IRB metodą naudojamas nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo įvertis nesiskiria nuo nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčio, naudojamo apskaičiuojant įsipareigojimų neįvykdymo rizikos reikalavimą.

Taikydamos g punkto i papunktį, kompetentingos institucijos patikrina, ar naudojami duomenys atspindi pozicijos prioritetą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 6 dalies b punkte, ir regioną ar sektorių.

Taikydamos g punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos gali patikrinti, ar, apskaičiuojant nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčius, atskiriamos pozicijos, kurių įsipareigojimai neįvykdyti, ir pozicijos, kurių atžvilgiu nėra įsipareigojimų neįvykdymo, įvertindamos įvertį, kurį įstaiga priskyrė to paties emitento pozicijoms, kurių įsipareigojimai neįvykdyti, ir pozicijoms, kurių atžvilgiu nėra įsipareigojimų neįvykdymo, įtrauktoms į papildomų nuosavų lėšų reikalavimų įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti apimtį.

3. Taikydamos 2 dalį, kompetentingos institucijos, kai tinkama, gali reikalauti, kad įstaiga nuostolius dėl įsipareigojimų neįvykdymo apskaičiuotų kitu metodu iš Deleguotajame reglamente (ES) 2023/1578 nustatytų metodų ir paaiškintų gautų rezultatų skirtumus.

4 skirsnis

Koreliacijos, apsidraudimo ir konkrečių reikalavimų vertinimas

50 straipsnis

Koreliacijos struktūros vertinimas

1. Vertindamos metodiką, kurią įstaiga naudoja įsipareigojimų neįvykdymo koreliacijai tarp skirtingų emitentų nustatyti, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bn straipsnio 1 dalies c punktą, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar, nustatant koreliaciją tarp skirtingų emitentų, kaip įvesties duomenys naudojami tik į biržos sąrašus įtraukti nuosavybės vertybiniai popieriai ir kredito maržos;

b) kai įsipareigojimų neįvykdymo koreliacijoms modeliuoti įstaiga naudoja kopulas, įvertina įstaigos atliktą kopulų prielaidų vidaus vertinimą ir patikrina, ar koreliacijoms kalibruoti naudojami istoriniai duomenys ir į įstaigos portfelį įtraukti emitentai yra suderinami;

c) nustato, ar koreliacija tarp emitentų grindžiama absoliučiąja ar santykine grąža, ir įvertina, ar grąžos rūšies pasirinkimo pagrindimas yra:

i) patikimas;

ii) atitinka įstaigų pasirinkimus, susijusius su kitais vidaus rizikos vertinimo modelio aspektais;

d) įvertina, ar metodas, kurį įstaiga naudoja taikytino laikotarpio koreliacijai nustatyti iš grąžos, apskaičiuotos trumpesniu laikotarpiu, yra patikimas;

e) įvertina, kaip įstaiga nustato kalibravimo laikotarpį, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bn straipsnio 1 dalies c punkte.

Taikydamos a punktą, kompetentingos institucijos prireikus gali reikalauti, kad įstaiga pateiktų duomenis, naudojamus kompetentingų institucijų atrinktų emitentų imties koreliacijai modeliuoti, ir patikrinti, ar tie duomenys susiję tik su į biržos sąrašus įtrauktais nuosavybės vertybiniais popieriais ir kredito maržomis.

Taikydamos d punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar tais atvejais, kai įstaiga taiko Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bn straipsnio 3 dalyje nurodytą nukrypti leidžiančią nuostatą, 60 darbo dienų koreliacija taikoma tik nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kurioms taikoma ta nukrypti leidžianti nuostata, ir kad koreliacija kitu atveju būtų vertinama per vienų metų laikotarpį.

Taikydamos e punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar metodas, kurį įstaiga taiko laikotarpiui pasirinkti, įskaitant jo trukmę, yra:

a) patikimas;

b) pagrįstas dokumentais įstaigos vidaus politikoje:

c) peržiūrėtas, siekiant atsižvelgti į bet kokius nepalankiausių sąlygų laikotarpio, nurodyto Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bc straipsnio 2 dalyje, pokyčius.

2. Taikydamos 1 dalies b punktą, kompetentingos institucijos, remdamosi emitentų, kurių atžvilgiu įstaiga turi pozicijų, kurioms taikomi nuosavų lėšų reikalavimai įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, imtimi, patikrina, ar porinės emitentų koreliacijos, gautos atlikus koreliacijos modeliavimą, yra suderinamos su porinėmis emitentų koreliacijomis, gautomis iš stebimų rinkos duomenų.

51 straipsnis

Apsidraudimo pripažinimo vertinimas

Vertindamos, ar apsidraudimų pripažinimas įstaigos įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelyje atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bo straipsnį, kompetentingos institucijos:

a) patikrina, ar įstaigos vidaus politikoje:

i) aprašoma, kaip atliekama užskaita;

ii) nurodoma:

1) ta bazinė rizika, kuri netiesiogiai įtraukiama į modelį, modeliuojant dvi skirtingas pozicijas;

2) ta bazinė rizika, kuri veikiau aiškiai nurodoma, nustatant bazinės rizikos veiksnį;

b) peržiūri įstaigos vidaus politiką ir patikrina toje vidaus politikoje numatytus kriterijus, pagal kuriuos pripažįstamas užskaitos ir apsidraudimo arba diversifikavimo poveikis;

c) įvertina, ar galimos reikšmingos bazinės rizikos, kuri gali kilti laikotarpiu nuo priemonės termino iki vienų metų laikotarpio, stebėsena yra patikima;

d) reikalauja, kad įstaiga pateiktų:

i) pozicijų, kurioms taikomas įsipareigojimų neįvykdymo rizikos modelis, imtį;

ii) rizikos veiksnių, atitinkančių i punkte nurodytas pozicijas, sąrašą.

Prašydamos pateikti d punkto i papunktyje nurodytą imtį, kompetentingos institucijos užtikrina, kad pateiktos pozicijos būtų skirtingos ir, kai taikytina, būtų įtrauktos tiek tarpusavyje užskaitomos, tiek tarpusavyje neužskaitomos pozicijos.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigos vidaus politikos kriterijais užtikrinama, kad užskaita ir apsidraudimas būtų veiksmingi, taip pat kredito ar bet kokio kito įvykio atveju.

Taikydamos d punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaigos atliekamas pozicijų priskyrimas rizikos veiksniams užtikrina, kad skirtingų įsipareigojančiųjų asmenų pozicijos nebūtų užskaitomos ir kad tokia užskaita būtų taikoma tik pozicijoms, susijusioms su tomis pačiomis to paties įsipareigojančiojo asmens finansinėmis priemonėmis;

b) skirtingų įsipareigojančiųjų asmenų rizikos pozicijos priskiriamos skirtingiems rizikos veiksniams, ar yra bazinės rizikos veiksnys, kuris atspindi šių pozicijų skirtumus, ir ar atsižvelgiama į įsipareigojančiųjų asmenų, kurie įtraukti į kredito indeksus, ir kitų įsipareigojančiųjų asmenų bazinę riziką;

c) to paties įsipareigojančiojo asmens skirtingų finansinių priemonių pozicijų atveju įstaigos atlikta analizė, kuria siekiama įvertinti, ar apsidraudimo strategijose gali kilti reikšminga bazinė rizika dėl skirtingų rūšių produktų, prioriteto kapitalo struktūroje, vidaus ar išorės reitingų, termino ar išleidimo datos, yra patikima.

52 straipsnis

Atitikties konkretiems reikalavimams vertinimas

Vertindamos įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelio atitiktį Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnyje nustatytiems reikalavimams, kompetentingos institucijos:

a) atskirų ir kelių emitentų įsipareigojimų neįvykdymo modeliavimo, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 1 dalį, atveju:

i) nustato metodą, kurį įstaiga taiko įsipareigojimų neįvykdymui modeliuoti, ir patikrina, kad įstaigos pasirinkti dviejų rūšių sisteminės rizikos veiksniai atspindėtų svarbiausią sisteminį poveikį;

ii) patikrina, ar abiejų rūšių sisteminės rizikos veiksnių detalumas yra pakankamas, kad būtų atspindėtos į portfelį įtrauktų emitentų, kuriems taikomas nuosavų lėšų reikalavimas įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti, ypatybės;

iii) patikrina, ar kiekvienam emitentui įstaiga, be Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 1 dalyje nurodytų dviejų rūšių sisteminės rizikos veiksnių, taiko atskirą išskirtinės rizikos veiksnį;

iv) patikrina, ar emitentų priskyrimas atitinkamiems sisteminės rizikos veiksniams yra patikimas;

v) patikrina, ar įstaiga analizuoja veiksnių modelio aiškinamąją galią;

vi) vertinimo tikslu prašydamos pateikti imtį, atsižvelgia į emitentų reikšmingumą ir užtikrina, kad į imtį būtų įtraukti emitentai, priskirti skirtingiems sisteminės rizikos veiksniams;

b) dėl reikalavimo įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelyje atspindėti ekonominį ciklą, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 2 dalį, įvertina, kaip atliekamas nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo, įskaitant tikimybinius nuostolius, modeliavimas, kad tie nuostoliai dėl įsipareigojimų neįvykdymo atspindėtų sisteminės rizikos veiksnių savybių pokyčius;

c) dėl reikalavimo atspindėti nelinijiškumą, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 3 dalį, įvertina:

i) kaip įstaigos perkainoja nelinijinę finansinę priemonę emitentui neįvykdžius įsipareigojimų, įskaitant tai, kaip įstaigos perkainoja finansinę priemonę, turinčią kelias pagrindines pozicijas, atskiram emitentui arba keliems emitentams, atitinkantiems pagrindines pozicijas, neįvykdžius įsipareigojimų;

ii) ar dėl įstaigos nustatytų supaprastinimų finansinės priemonės kainai apskaičiuoti atsiranda reikšmingų netikslumų arba sistemingai nepakankamai įvertinama rizika;

iii) kokiu mastu atliekant finansinės priemonės perkainojimą atsižvelgiama į modelio riziką;

d) dėl reikalavimo turėti įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelį, atitinkantį vidaus rizikos valdymą, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325bp straipsnio 9 dalyje, patikrina, ar įstaiga pagrindė dokumentais įsipareigojimų neįvykdymo rizikos nustatymo vidaus modelio ir modelių, kuriuos įstaiga naudoja tos pačios apimties pozicijų vidaus rizikai valdyti, skirtumus, ir ar įstaiga gali paaiškinti tuos skirtumus.

Taikydamos a punkto i papunktį, kompetentingos institucijos įvertina įstaigos vidaus politikoje pateiktą sisteminės rizikos veiksnių pasirinkimo pagrindimą ir jų ekonominį aiškinimą.

Taikydamos a punkto iii papunktį, kompetentingos institucijos prireikus, remdamosi panašių emitentų imtimi, gali patikrinti, ar skiriasi išskirtiniai rizikos veiksniai.

Taikydamos a punkto iv papunktį, kompetentingos institucijos prireikus, remdamosi emitentų imtimi, gali patikrinti, ar priskyrimas yra teisingas.

Taikydamos a punkto v papunktį, kompetentingos institucijos prireikus ir kai atrodo, kad įstaigos atliktos analizės yra nepakankamos esamam portfeliui, kuriam kyla įsipareigojimų neįvykdymo rizika, gali reikalauti, kad įstaiga, remdamasi emitentų imtimi, įvertintų įstaigos pasirinktų sisteminės rizikos veiksnių galią paaiškinti kiekvieno emitento turto įsipareigojimų neįvykdymo veiksnius.

Taikydamos b punktą, kompetentingos institucijos prireikus gali atlikti statistinę emitentų imties analizę, įskaitant hipotezės tikrinimą, kad patikrintų nuostolių dėl įsipareigojimų neįvykdymo priklausomybę nuo sisteminės rizikos veiksnių.

5 skyrius

Baigiamosios nuostatos

53 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

18 straipsnio 1 dalies a punktas, kiek tai susiję su aplinkos rizika, 18 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunktis ir 18 straipsnio 2 dalies b punkto v papunktis taikomi nuo 2025 m. sausio 1 d.

21 straipsnio 1 dalies b punktas taikomas nuo 2026 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2024 m. kovo 13 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN